

Pauliina Luopa, Minna Räsänen, Jukka Jokela, Matti Rimpelä

Kouluterveyskyselyn valtakunnalliset tulokset vuosina 1999–2004

Aiheita 12/2005

ISBN 951-33-1621-1
ISSN 1236-9845

Stakesin monistamo, Helsinki 2005

Julkaisun päivämäärä		
Tekijät Pauliina Luopa, Minna Räsänen, Jukka Jokela, Matti Rimpelä	Julkaisija Stakes	
	Kustantaja Stakes	
Julkaisun nimi Kouluterveyskyselyn valtakunnalliset tulokset vuosina 1999–2004		
Julkaisun sarja ja numero Aiheita 12/2005		
Tiivistelmä Kouluterveyskyselyssä kerätään kunnille ja kouluille tietoa nuorten terveydestä, terveystottumuksista ja koulukokemuksista. Kysely tehdään samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamilla luokkakyselyillä peruskoulujen 8. ja 9. luokilta sekä lukioiden 1. ja 2. vuosikursseilta. Vuosina 1999, 2001 ja 2003 kysely tehtiin Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla ja vuosina 2000, 2002 ja 2004 Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä. Raportissa tarkastellaan elinolojen, koulutyön, terveyden ja terveystottumusten eroja maakuntien välillä sekä kuvataan muutoksia kahden ja neljän vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Vastanneita parittomien vuosien aineistoissa oli peruskouluissa 45 380–49 909 (kattavuus 81 % vuonna 2003) ja lukioissa 21 360–24 308. Parillisten vuosien aineistoissa oli vastanneita peruskoulussa 49 837–56 328 (kattavuus 78 % vuonna 2004) ja lukiossa 27 087–28 894. Maakuntien väliset erot olivat suurimmat vanhempien työttömyydessä: vuonna 2003 kielteisesti erottui Kainuu ja vuonna 2004 Lappi ja Pohjois-Karjala. Suurta vaihtelua oli myös koulun sisäilmassa ja kouluntyöhön liittyvässä työmäärässä. Terveysindikaattoreissa vaihtelu maakuntien välillä oli pientä. Sen sijaan eroja löytyi arvioissa kouluterveydenhuollosta. Terveystottumuksissa suurimmat erot olivat molempina vuosina valvomisessa. Lisäksi vaihtelua oli vuonna 2003 laittomien huumeiden kokeiluissa ja vuonna 2004 välipalojen syömisessä ja hampaiden harjaamisessa. Parittomien vuosien aineistossa nuorten elinolot paranivat tai pysyivät ennallaan kahden viime vuoden aikana. Myös kouluolot paranivat – eniten koulujen fyysiset työolot – lukuun ottamatta työmäärää, joka lisääntyi. Nuorten terveys ei enää huonontunut kahden viime vuoden aikana. Kouluterveydenhuoltoon tyytymättömien opiskelijoiden osuus väheni lukiossa. Lähes kaikki peruskoulun yläluokkalaisten terveystottumukset kehittivät myönteisesti kahden vuoden aikana. Lukiolaisilla tottumukset pysyivät ennallaan humalajuomista lukuun ottamatta, joka väheni. Parillisten vuosien aineistossa nuorten käyttövarat lisääntyivät ja rikkeiden tekeminen väheni kahden viime vuoden aikana. Lukiossa väheni myös fyysisen uhan kokeminen. Kielteistä oli vanhemmuuden puutteen lisääntyminen peruskoulussa. Koulutyössä eniten parannusta oli koulun sisäilmassa ja fyysisissä työoloissa. Lisäksi työilmapiiri ja kuulluksi tuleminen paranivat. Väsymys ja niska-hartiakivut yleistyivät peruskoululaisilla kahden vuoden aikana. Merkittävimmät muutokset terveystottumuksissa olivat tupakoinnin väheneminen ja humalajuomisen lisääntyminen.		
Avainsanat terveys, terveystottumukset, päihteet, koulutyö, nuoret, koululaiset, koulu		
Muut tiedot (esim. elektroninen julkaisu tai verkkojulkaisun osoite)		
ISSN 1236-9845	ISBN 951-33-1621-1	
Kokonaissivumäärä 86	Kieli Suomi	Hinta 19 € (sis. alv)
Jakaja ja myyjä Stakes, PL 220, 00531 Helsinki, puh (09) 3967 2190 tai automaatti (09) 3967 2308, faksi (09) 3967 2450 www.stakes.fi/julkaisut		

Sisällys

Johdanto	9
Aineistot ja menetelmät	10
Parittomien vuosien aineisto	10
Vastaamiseen kulunut aika ja mielipiteet vastaamisesta vuonna 2003	11
Parillisten vuosien aineisto	12
Tulosten esittäminen	14
Länsi-Suomen ja Oulun läänit sekä Ahvenanmaa	16
Maakuntien väliset erot vuonna 2003	16
Elinolot	16
Koulutyö	18
Terveys	20
Terveystottumukset	22
Muutokset vuosina 1999, 2001 ja 2003	24
Elinolot	24
Koulutyö	25
Terveys	26
Terveystottumukset	27
Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit	28
Maakuntien väliset erot vuonna 2004	28
Elinolot	28
Koulutyö	30
Terveys	32
Terveystottumukset	34
Muutokset vuosina 2000, 2002 ja 2004	36
Elinolot	36
Koulutyö	37
Terveys	38
Terveystottumukset	39
Pohdinta	40
Maakuntavertailut	40
Muutokset	41
Nuorten hyvinvoinnin seuranta	41
Huomio ruokailutottumuksiin ja hammasterveyteen	43
Lähteet	45
Liitteet:	
Liite 1. Indikaattoreiden muodostaminen	47
Liite 2. Vastanneiden lukumäärä kunnittain	57
Liite 3. Liitetaulukot vuosilta 1999, 2001 ja 2003	61
Liite 4. Liitetaulukot vuosilta 2000, 2002 ja 2004	73

Taulukot:

TAULUKKO 1. Kouluterveyskyselyyn vuosina 1999, 2001 ja 2003 vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijat sekä vuoden 2003 oppilasmäärä ja vastausprosentti peruskoulun 8. ja 9. luokilla maakunnittain.	11
TAULUKKO 2. Vastaamiseen vuoden 2003 kyselyssä kulunut aika ja vastaajien mielipiteitä kyselyyn vastaamisesta luokka-asteen ja sukupuolen mukaan.	12
TAULUKKO 3. Kouluterveyskyselyyn vuosina 2000, 2002 ja 2004 vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijat sekä vuoden 2004 oppilasmäärä ja vastausprosentti peruskoulun 8. ja 9. luokilla maakunnittain.	13

Kuviot:

KUVIO 1. Elinolindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.	16
KUVIO 2. Elinolindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.	17
KUVIO 3. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.	18
KUVIO 4. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.	19
KUVIO 5. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.	20
KUVIO 6. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.	21
KUVIO 7. Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.	22
KUVIO 8. Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.	23
KUVIO 9. Elinolindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.	24
KUVIO 10. Koulutyöindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.	25
KUVIO 11. Terveysindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.	26
KUVIO 12. Terveystottumusindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.	27
KUVIO 13. Elinolindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	28
KUVIO 14. Elinolindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	29

KUVIO 15.	Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	30
KUVIO 16.	Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	31
KUVIO 17.	Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	32
KUVIO 18.	Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	33
KUVIO 19.	Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	34
KUVIO 20.	Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.	35
KUVIO 21.	Elinoloiindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.	36
KUVIO 22.	Koulutyöindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.	37
KUVIO 23.	Terveysindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.	38
KUVIO 24.	Terveystottumusindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.	39

Johdanto

Kouluterveyskysely on vuodesta 1996 alkaen tuottanut valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä maakunnille, seutukunnille, kunnille sekä kouluille tietoa nuorten terveydestä, terveystottumuksista sekä koulukokemuksista. Tiedot kerätään samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamalla luokkakyselyillä, jotka tehdään kunnan peruskoulujen 8. ja 9. luokilla sekä lukioiden 1. ja 2. luokilla kaikille oppilaille. Koska kysely tehdään pääosin samansisältöisellä lomakkeella, samaan aikaan vuodesta ja samalla menetelmällä kahden vuoden välein, saadaan vertailukelpoista tietoa kouluista ja koululaisista. Tutkimukseen vastatessaan yläluokkalaisten olivat 14–16- ja lukiolaiset 16–18-vuotiaita.

Kouluterveyskyselyyn ovat vuosina 1996–2004 osallistuneet lähes kaikki kunnat, joissa on peruskoulun yläluokkia ja lukioita. Vuosittain kyselyyn on vastannut 46 000–85 000 oppilasta. Toiminnan tehostamiseksi kysely on tehty vuodesta 2001 alkaen parittomina vuosina Ahvenanmaalla sekä Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä. Parillisina vuosina kysely on tehty Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä.

Huhtikuussa 2003 aineistoa kerättiin yhteensä 219 kunnasta Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla. Kyselyyn osallistui oppilaita 354 peruskoulusta ja 205 lukiosta. Vastanneita oli yhteensä noin 71 600. Vuotta myöhemmin, huhtikuussa 2004 kysely tehtiin 145 kunnassa Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä. Kyselyyn vastasi noin 84 800 oppilasta 432 peruskoulusta ja 222 lukiosta.

Vuosien 2003 ja 2004 kyselyistä on aikaisemmin tehty kuntakohtaiset raportit tulokset tilanneille kunnille¹. Lisäksi on tehty raportteja, joissa on seurattu muutoksia maakunnittain (ks. <http://www.stakes.fi/kouluterveys/julkaisu/raportit.htm>). Tätä raporttia vastaava raportti on julkaistu vuosien 2000 ja 2002 tuloksista (Luopa & al. 2003).

Tässä raportissa tarkastellaan muutoksia peruskoulun yläluokkalaisten ja lukioisten elinoloissa, koulutyössä, terveydessä ja terveystottumuksissa erikseen vuosien 1999, 2001 ja 2003 aineistossa ja vuosien 2000, 2002 ja 2004 aineistossa. Lisäksi tarkastellaan maakuntien välisiä eroja vuonna 2003 ja vuonna 2004. Tarkastelussa käytetään Kouluterveyskyselyn indikaattoreita, joista monet toimivat myös Terveys 2015 - kansanterveysohjelman seurantaindikaattoreina.

¹ 133 kuntaa on tilannut kunta- ja koulukohtaiset tulokset vuoden 2003 aineistosta ja 94 kuntaa vuoden 2004 aineistosta.

Aineistot ja menetelmät

Parittomien vuosien aineisto

Länsi-Suomen ja Oulun läänien sekä Ahvenanmaan kunnille lähetettiin tieto kyselystä lokakuussa 2003. Rehtoreille lähetettiin helmikuussa tarkemmat tiedot kyselystä sekä pyydettiin vahvistamaan koulun osallistuminen. Kyselylomakkeet sekä ohjeet kyselyn järjestämisestä ja lomakkeiden palauttamisesta lähetettiin huhtikuun alussa rehtorille tai muulle koulun ilmoittamalle yhdyshenkilölle. Kysely tehtiin kouluissa opettajan valvomana luokkakyselynä 7.–29. huhtikuuta. Kysely lähetettiin myös erityiskouluille, jotka saivat itse päättää vastaamisesta. Vuonna 2003 vastasi yhteensä 366 erityiskoulun oppilasta.

Vuonna 2003 tallennettiin yhteensä 72 068 lomaketta. Näistä lomakkeista poistettiin ensin kyselyn kohderyhmään kuulumattomien lukion 3.-luokkalaisten vastaukset (311). Perusaineistoon jäi 71 757 vastaajaa. Perusaineistosta poistettiin lomakkeet, joista puuttui tieto sukupuolesta tai luokkasteesta sekä lomakkeet, joissa puuttuvia tietoja oli yli puolessa kysymyksistä. Näistä syistä perusaineistosta poistettiin yhteensä 0,3 % lomakkeista (185 kpl). Tässä raportissa käytettävään aineistoon jäi 71 573 vastaajaa.

Puuttuvien tietojen osuus oli useimmissa kysymyksissä korkeintaan yksi prosentti. Eniten puuttuvia tietoja oli pituudessa ja painossa (10–11 %), arvioissa tupakan ja alkoholin ostamisen helppoudesta (10 %), koulupoissaoloissa (3–13 %), vanhempien koulutuksessa (5–6 %), mielipiteissä vastaamisesta (4–6 %), tuttavien huumekekeiluissa (2–9 %), masentuneisuuden takia apua ammattiauttajalta hakemisesta sekä vastaanotolla käyntien lukumäärässä (5 %), terveysteemapäiviin ja -teemaviikkoihin

osallistumisessa (3–4 %), seksuaalitetouskysymyksissä ja avun saamisessa kouluvaikeuksiin (3 %) sekä seksikokemuksissa (2–3 %).

Taulukossa 1 kuvataan tässä raportissa käytetty parittomien vuosien aineisto maakunnittain vuosina 1999–2003. Vuonna 2003 vastanneita oli peruskoulussa 47 265 ja lukiossa 24 308. Tilastokeskuksen syksyn 2002 oppilasmäärätietojen perusteella arvioituna peruskoulun 8. ja 9. luokilla vastasi 81 % kaikista oppilaista, parhaiten Keski-Pohjanmaalla (88 %). Maakuntatasolla kattavuus jäi pienimmäksi Ahvenanmaalla (31 %). Maakuntien vastausprosentteja alensivat mm. seuraavien kuntien jääminen pois kyselystä: Ahvenanmaalla Maarianhamina ja Jomala, Pirkanmaalla Kangasala, Ylöjärvi ja Äetsä sekä Pohjanmaalla Maalahti, Vähäkyrö ja Vöyri. Vastanneiden lukumäärät kunnittain ovat liitteessä 2.

Alhaisen vastausprosentin vuoksi Ahvenanmaa ei ole mukana peruskoulujen maakuntavertailuissa. Myös Ahvenanmaan lukiolaiset on jätetty vertailuista pois, koska kyse on yhden yksittäisen koulun tuloksista. Lisäksi Ahvenanmaan lukioaineiston pienuuden vuoksi vertailu muihin maakuntiin ei tuntunut mielekkäältä.

Turku sekä Keski-Suomen ja Kainuun kunnat ovat osallistuneet Kouluterveyskyselyyn vuodesta 1996 lähtien joka toinen vuosi. Ennen kun kysely alettiin tehdä Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä parittomina vuosina, näissä kunnissa kysely tehtiin muista läänin kunnista poiketen vuonna 1998 sekä Keski-Suomessa ja Kainuussa vuonna 2000. Tässä raportissa käytetyssä aineistossa vuoden 1998 tiedot on siirretty vuoden 1999 aineistoon ja vuoden 2000 tiedot vuoden 2001 aineistoon.

TAULUKKO 1. Kouluterveyskyselyyn vuosina 1999, 2001 ja 2003 vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijat sekä vuoden 2003 oppilasmäärä ja aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla maakunnittain.

<i>Maakunta</i>	<i>Vastanneiden lukumäärä</i>						<i>Oppilasmäärä peruskoulun 8. ja 9. luokilla lukukaudella 2002–03^{1, 2}</i>	<i>Aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla vuonna 2003²</i>
	<i>Peruskoulun 8. ja 9. luokat</i>			<i>Lukion 1. ja 2. vuosikurssit</i>				
	1999	2001	2003	1999	2001	2003		
Varsinais-Suomi	8142 ³	7562	8626	2940 ³	4214	4017	10 191	83 %
Satakunta	5455	4845	4908	2776	2776	2528	5 720	85 %
Pirkanmaa	8831	8026	7894	4246	4646	4577	10 359	76 %
Keski-Suomi	5576 ⁴	6123 ⁴	5787	1123 ⁴	2120 ⁴	2791	6 714	86 %
Etelä-Pohjanmaa	5315	4533	4367	2593	2573	2387	5 201	84 %
Pohjanmaa	3481	3418	3300	1885	1852	1560	4 412	74 %
Keski-Pohjanmaa	2007	1923	1793	1137	1084	965	2 028	88 %
Pohjois-Pohjanmaa	8704	6526	8452	4216	3138	4318	10 570	79 %
Kainuu	2398 ⁴	2186 ⁴	1927	444 ⁴	824 ⁴	921	2 351	82 %
Ahvenanmaa	-	238	211	-	-	244	673	31 %
Koko aineisto	49909	45380	47265	21360	23227	24308	58 219	81 %

¹ Lähde: Tilastokeskus.

² Huom! Kattavuuden tarkastelussa ei ole mukana erityiskoulujen oppilaita.

³ Turun tiedot vuodelta 1998 on siirretty vuoden 1999 aineistoon.

⁴ Tiedot vuodelta 1998 on siirretty vuoden 1999 aineistoon ja tiedot vuodelta 2000 vuoden 2001 aineistoon.

Vastaamiseen kulunut aika ja mielipiteet vastaamisesta vuonna 2003

Kouluterveyskysely tehtiin huhtikuun kolmen viimeisen viikon aikana. Kyselyyn varattiin yksi oppitunti opettajan tai muun valvojan ohjauksessa. Valvoja sulki täytetyt lomakkeet tunnin lopussa kirjepussiin oppilaiden nähden yhdessä täyttämänsä palautelomakkeen kanssa. Palautelomakkeiden mukaan työrauha luokissa oli lähes poikkeuksetta vähintään tyydyttävä. Koulun lomakkeet palautettiin yhtenä pakettina kyselyn aineistokeskukseen Jyväskylän yliopistoon, jossa ne ensin alustavasti tarkistettiin manuaalisesti ja sitten tallennettiin optisesti.

Peruskouluissa ja lukioissa oli tavallisesti varattu aikaa kyselyyn yksi oppitunti. Ohjeissa suositeltiin kuitenkin, että jo ennalta varauduttaisiin siihen, että osa oppilaista tarvitsee hieman enemmän aikaa. Vastaajilta kysyttiin lomakkeen lopussa, miten kauan heiltä oli kulunut aikaa vastaamiseen (taulukko 2). Noin kaksi prosenttia peruskoulun yläluokkalaisista ja prosentti lukiolaisista ei vastannut lainkaan tähän kysymykseen vuonna 2003.

Puolet (49 %) peruskoulun yläluokkien oppilaista selvisi lomakkeesta puolessa tun-

nissa tai sitä lyhyemmässä ajassa (taulukko 2), kolmannekselta (33 %) kului noin 40 minuuttia ja yli 40 minuuttia tarvitsi aikaa vajaa viidennes (17 %). Puolessa tunnissa tai sitä nopeammin vastanneissa oli enemmän poikia kuin tyttöjä.

Lukiolaisilta vastaaminen sujui nopeammin kuin peruskoulun oppilailta. Viidennes (18 %) tarvitsi keskimäärin 40 minuuttia ja vain 5 % tätä enemmän. Myös lukiossa nopeasti vastanneissa oli poikia enemmän kuin tyttöjä.

Vastaajilta kysyttiin myös, mitä mieltä he olivat vastaamisesta. Tähän kysymykseen jätti vastaamatta 6–8 % peruskoulujen ja 1–2 % lukioiden vastaajista. Vajaa puolet suhtautui vastaamiseen myönteisesti ja noin kolmannes ei ottanut kantaa kumpaankaan suuntaan. Kielteisiä arvioita ilmoitti 13–23 %. Pojat pitivät tyttöjä yleisemmin vastaamista helppona mutta ikävänä, turhana ja ärsyttävänä.

Seuraavassa yhteenveto kielteisistä vastauksista:

<i>Vastaaminen oli</i>	<i>Peruskoulu</i>	<i>Lukio</i>
- ikävää	13 %	14 %
- turhaa	22 %	23 %
- vaikeaa	18 %	14 %
- ärsyttävää	20 %	20 %

TAULUKKO 2. Vastaamiseen vuoden 2003 kyselyssä kulunut aika ja vastaajien mielipiteitä kyselyyn vastaamisesta luokka-asteen ja sukupuolen mukaan.

	Perusk. 8. lk		Perusk. 9. lk		Peruskoulu yhteensä	Lukio 1. vk		Lukio 2. vk		Lukio yhteensä
	Poika	Tyttö	Poika	Tyttö		Poika	Tyttö	Poika	Tyttö	
Lomakkeen täyttö vei:										
alle 30 min	12,5	8,8	18,5	11,9	12,9	35,1	27,3	39,2	30,9	32,4
30 min	34,0	34,6	37,9	39,3	36,4	42,5	47,1	42,8	47,4	45,3
40 min	32,9	36,9	29,3	34,6	33,4	17,7	20,5	14,1	17,4	17,7
yli 40 min	20,6	19,8	14,3	14,2	17,3	4,7	5,1	4,0	4,3	4,6
Puuttuvia tietoja	(2,8)	(2,2)	(2,2)	(1,3)	(2,2)	(0,9)	(0,6)	(1,1)	(0,6)	(0,8)
N	12082	11811	11411	10942	46246	5271	7116	4780	6956	24123
Vastaaminen oli:										
1 hauskaa	23,3	23,5	22,0	24,4	23,3	18,2	21,1	16,2	19,6	19,0
2	24,6	28,0	21,8	28,1	25,6	24,6	29,9	23,5	28,0	26,9
3	37,2	38,7	37,9	37,5	37,9	39,3	39,2	40,5	41,0	40,0
4	7,2	6,9	8,1	7,0	7,3	9,4	7,2	11,0	8,3	8,8
5 ikävää	7,6	2,9	10,2	3,1	6,0	8,5	2,6	8,8	3,1	5,3
Puuttuvia tietoja	(8,0)	(7,0)	(5,9)	(4,4)	(6,4)	(1,5)	(1,5)	(1,3)	(1,3)	(1,4)
N	11445	11226	10984	10598	44253	5240	7050	4770	6907	23967
Vastaaminen oli:										
1 hyödyllistä	21,1	21,9	17,0	18,7	19,7	15,7	18,2	12,8	15,9	15,9
2	26,1	29,9	23,1	29,1	27,0	27,8	31,7	25,6	28,9	28,8
3	29,8	32,5	30,9	33,8	31,7	29,1	33,5	31,5	35,3	32,6
4	10,2	10,0	12,0	11,1	10,8	13,7	11,1	15,2	13,5	13,2
5 turhaa	12,7	5,7	17,0	7,3	10,7	13,7	5,5	14,9	6,4	9,4
Puuttuvia tietoja	(7,4)	(6,9)	(5,5)	(4,4)	(6,1)	(1,3)	(1,6)	(1,2)	(1,1)	(1,3)
N	11513	11242	11027	10597	44379	5249	7041	4776	6921	23987
Vastaaminen oli:										
1 vaikeaa	5,9	4,6	5,2	4,1	5,0	2,9	2,5	3,1	2,4	2,7
2	12,3	16,8	9,5	13,2	13,0	8,6	12,9	8,1	13,0	11,0
3	30,0	33,9	27,8	29,9	30,4	24,6	28,2	24,1	26,9	26,2
4	21,8	24,0	22,2	25,2	23,3	27,2	29,2	26,6	28,0	27,9
5 helppoa	30,1	20,7	35,3	27,6	28,4	36,7	27,2	38,2	29,6	32,2
Puuttuvia tietoja	(10,4)	(9,0)	(7,6)	(5,6)	(8,2)	(1,8)	(2,1)	(1,4)	(1,6)	(1,7)
N	11143	10984	10781	10471	43379	5221	7010	4766	6887	23884
Vastaaminen oli:										
1 mieluista	16,3	16,7	14,3	17,7	16,2	11,5	16,2	9,9	14,1	13,3
2	22,2	26,9	19,8	25,2	23,5	22,4	26,5	20,6	25,8	24,2
3	39,6	40,5	40,1	40,1	40,1	41,9	41,2	44,2	42,1	42,2
4	10,8	10,4	12,1	10,5	10,9	13,2	10,9	14,7	12,5	12,6
5 ärsyttävää	11,1	5,5	13,8	6,5	9,2	11,2	5,2	10,6	5,5	7,7
Puuttuvia tietoja	(9,8)	(9,2)	(7,1)	(5,5)	(8,0)	(1,8)	(1,9)	(1,4)	(1,6)	(1,7)
N	11219	10956	10838	10480	43493	5224	7021	4764	6891	23900

Vuonna 2004 oppilailta ei kysytty kyselyyn vastaamiseen liittyviä kysymyksiä.

Parillisten vuosien aineisto

Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänien kunnille lähetettiin tieto kyselystä joulukuussa 2003. Rehtoreille lähetettiin tammi-kuussa 2004 tarkemmat tiedot kyselystä sekä pyydettiin vahvistamaan koulun osallistuminen. Kyselylomakkeet sekä ohjeet kyselyn järjestämisestä ja lomakkeiden palauttamisesta lähetettiin huhtikuun alussa rehtorille tai muulle yhdyshenkilölle. Kysely tehtiin kouluissa 13.–30. huhtikuuta. Kyselyä tarjottiin myös erityiskouluille, jotka saivat itse päättää vastaamisesta. Vuonna 2004 vastasi yhteensä 829 erityis-koulun oppilasta.

Vuoden 2004 tallennetusta aineistosta (N = 85 848) poistettiin ensin kyselyn kohderyhmään kuulumattomien lukion 3. luokkalaisten vastaukset (355 kpl). Varsinaisesta perusaineistosta (N = 85 466) poistettiin lomakkeet, joista puuttui tieto sukupuolesta tai luokka-asteesta sekä lomakkeet, joissa puuttuvia tietoja oli yli puolessa kysymyksistä. Yhteensä näistä syistä perusaineistosta poistettiin 0,3 % lomakkeista (244 kpl). Vuoden 2004 aineistoon jäi 85 222 vastaajaa.

Myös parillisten vuosien aineistossa puuttuvien tietojen osuus oli enemmistössä kysymyksistä korkeintaan yksi prosentti. Eniten puuttuvia tietoja oli pituudessa ja painossa (7–8 %), käsityksessä omasta painosta, hampaiden harjaamisesta ja nukku-maanmenoajassa (7 %), vanhempien koulu-

tuksessa (5–7 %), masentuneisuuden takia vastaanotolla käyntien lukumäärässä (6 %), yhdyntäkokemuksissa (5 %), koulupoissa-oloissa (3–5 %) ja arvioissa tupakan ja alkoholin ostamisen helppoudesta (4 %). Puuttuvien tietojen osuus oli 3 % kysymyksissä vanhempien tupakoinnista, avun saamisesta opiskeluvaikeuksissa, tyytyväisyydestä kouluterveydenhuoltoon, osallistumisesta koulussa terveysteemaviikkoon ja alasti hyväilyistä.

Nukkumaanmenoaikaa, hampaiden harjaamista ja käsitystä omasta painosta mittaavissa kysymyksissä oli yllättävän paljon puuttuvia tietoja (7 %). Kysymysten sijoittelulla voi olla tähän vaikutusta. Kysymykset ovat lomakkeessa peräkkäin pitkän, 20-kohtaisen kysymyksen jälkeen ja vierellä (ks. lomake: <http://www.stakes.fi/kouluterveys/2004/ktlom2004.pdf>).

Taulukossa 3 kuvataan tässä raportissa käytetty parillisten vuosien aineisto maa-

kunnittain vuosina 2000–2004. Vuonna 2004 vastanneita oli peruskoulussa 56 328 ja lukiossa 28 894. Tilastokeskuksen syksyn 2003 oppilasmäärätietojen perusteella arvioituna peruskoulun 8. ja 9. luokilla vastasi 78 % kaikista oppilaista, parhaiten Pohjois-Savossa (82 %). Pienimmäksi kattavuus jäi Pohjois-Karjalassa (73 %). Vastanneiden lukumäärät ovat kunnittain liitteessä 2.

Vuodesta 2001 alkaen Kouluterveyskysely on tehty parillisina vuosina Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä ja parittomina vuosina Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla. Ennen tätä jakoa seuraavissa Etelä-Suomen kunnissa kysely on tehty muusta läänistä poiketen vuonna 1999: Lohja, Vihti, Nummi-Pusula, Espoo, Vantaa, Kotka, Hamina, Padasjoki. Tässä raportissa käytetyssä aineistossa näiden kuntien vuoden 1999 tiedot on siirretty vuoden 2000 aineistoon.

TAULUKKO 3. Kouluterveyskyselyyn vuosina 2000, 2002 ja 2004 vastanneet peruskoulun 8. ja 9. luokien oppilaat ja lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijat sekä vuoden 2004 oppilasmäärä ja aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla maakunnittain.

	Vastanneiden lukumäärä						Oppilasmäärä peruskoulun 8. ja 9. luokilla lukukaudella 2003–04 ^{1, 2}	Aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla vuonna 2004 ²
	Peruskoulun 8. ja 9. luokat			Lukion 1. ja 2. vuosikurssit				
	2000	2002	2004	2000	2002	2004		
Maakunta	2000	2002	2004	2000	2002	2004		
Pääkaupunkiseutu	14409 ²	15680	16873	8805 ²	9624	10321	21 218	78 %
Muu Uusimaa	4259 ²	6936	8267	2097 ²	3366	3394	10 643	76 %
Itä-Uusimaa	1129	1784	1962	444	900	737	2 401	79 %
Kanta-Häme	3025	2557	3299	1398	1026	1622	4 076	80 %
Päijät-Häme	4010 ²	3574	3446	2061 ²	1776	1517	4 547	74 %
Kymenlaakso	2300 ²	3285	3401	1126 ²	1657	1583	4 422	76 %
Etelä-Karjala	2816	2682	2649	1375	1340	1146	3 260	80 %
Etelä-Savo	3671	3584	3537	2087	1965	1699	4 368	79 %
Pohjois-Savo	5386	5533	5397	3135	3165	2792	6 534	82 %
Pohjois-Karjala	3849	3476	3320	1905	1225	1925	4 487	73 %
Lappi	4983	4433	4177	2654	2389	2158	5 137	81 %
Koko aineisto	49837	53524	56328	27087	28433	28894	71 093	78 %

¹ Lähde: Tilastokeskus.

² Huom! Kattavuuden tarkastelussa ei ole mukana erityiskoulujen oppilaita.

³ Espoon, Vantaan, Lohjan, Vihdin, Nummi-Pusulan, Kotkan, Haminan ja Padasjoen tiedot vuodelta 1999 on siirretty vuoden 2000 aineistoon.

Tulosten esittäminen

Päätulokset on tiivistetty neljään sisältöalueeseen: elinolot, koulutyö, terveys ja terveyystottumukset. Jokaisella sisältöalueella on 9–10 indikaattoria. Osa indikaattoreista perustuu yksittäisiin kysymyksiin. Osa on muodostettu samaa ilmiötä tiivistetysti kuvaavasta summamuuttujasta. Summamuuttujissa tietyt vastausvaihtoehdot ovat saaneet tietyn määrän pisteitä, jotka on laskettu yhteen. Liitteessä 1 kuvataan yksityiskohdaisesti indikaattorien muodostaminen.

Käytetyt indikaattorit olivat:

- **ELINOLOT:** Vanhemmuuden puutetta, Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa, Perherakenteena muu kuin ydinperhe, Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana, Aina-kin yksi vanhemmista tupakoi, Ei yhtään läheistä ystävää, Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella (vain parittomina vuosina), Käyttövarat yli 17 euroa viikossa.
- **KOULUTYÖ:** Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, Koulun huono sisäilma haittaa, Koulun työilmapiirissä ongelmia, Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa, Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri, Opiskeluvaikeuksia, Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa (vain parittomina vuosina), Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta (vain parillisina vuosina), Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä, Lint-sannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana, Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa.
- **TERVEYS:** Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus, Terveystila keskinkertainen tai huono, Niska- tai hartiakipuja viikoittain, Päänsärkyä viikoittain, Väsymystä lähes päivittäin, Vähintään kaksi oiretta päivittäin (vain parittomina vuosina), Päivittäin vähintään kaksi oiretta (vain parillisina vuosina), Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoi-

tajan vastaanotolla, Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle, Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa.

- **TERVEYSTOTTUMUKSET:** Ei syö kouluruokaa, Seksiasiat erittäin ajankohtaisia (vain parittomina vuosina), Epäterveellisiä välipaloja vähintään 2 kertaa viikossa (vuodesta 2004 alkaen), Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä (vuodesta 2004 alkaen), Huono seksuaalitietous (vain parittomina vuosina), Huonot tiedot seksuaaliterveydestä (vain parillisina vuosina), Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23, Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa, Tupakoi päivittäin, Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, Vähintään kahden päihteen käyttöä.

Muutamien indikaattoreihin tehtiin vuonna 2004 muutoksia, joiden vuoksi indikaattoreiden parittomien vuosien prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia parillisten vuosien prosenttiosuuksien kanssa. Tässä vaiheessa joidenkin niistä nimiä myös muutettiin hieman. Tällaisia indikaattoreita ovat: Vanhemmuuden puutetta, Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa / Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta, Vähintään kaksi oiretta päivittäin / Päivittäin vähintään kaksi oiretta, Huono seksuaalitietous / Huonot tiedot seksuaaliterveydestä ja Vähintään kahden päihteen käyttöä.

Indikaattoreita tarkastellaan erikseen peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien oppilaista. Prosenttiosuudet ovat luokka-aste- ja sukupuolivakioituja. Tämä vakiointi tarkoittaa käytännössä sitä, että oletetaan jokaisessa luokka-asteen ja sukupuolen mukaisessa osajoukossa olevan yhtä paljon vastaajia. Maakunnan tilannetta koskeva luku on saatu laskemalla neljän osajoukon prosenttiluista keskiarvo.

Esimerkki vakioinnista:

<i>Luokka-aste</i>	<i>8. luokka</i>		<i>9. luokka</i>	
<i>Sukupuoli</i>	<i>Pojat</i>	<i>Tytöt</i>	<i>Pojat</i>	<i>Tytöt</i>
Vastanneiden lukumäärä	40	51	50	38
Päivittäin tupakoivien lukumäärä	7	7	12	8
Päivittäin tupakoivien prosenttiosuus	18 %	14 %	24 %	21 %
Vakioitu tulos	$\frac{18 + 14 + 24 + 21}{4} = \frac{77}{4} = 19,25 \%$			
	4	4		

Muutoksia tarkastellaan vakioitujen tulosten lisäksi myös luokka-asteittain ja sukupuolittain.

Aikaisemman, vuosien 2000 ja 2002 välillä tapahtuneita muutoksia tarkastelevan raportin aineistoihin oli vertailukelpoisuuden lisäämiseksi otettu mukaan vain niiden kuntien tiedot, jotka olivat osallistuneet kyselyyn molemmilla kerroilla. Tässä rapor-

tissa on käytetty poikkileikkausaineistoja, ja siksi tämän raportin tulokset voivat erota pari prosentin kymmenystä aikaisemman raportin tuloksista.

Aluksi raportoidaan maakuntien väliset erot ja sitten kahden ja neljän vuoden aikana tapahtuneet muutokset. Tarkastelut tehdään erikseen parittomien ja parillisten vuosien aineistoissa.

Länsi-Suomen ja Oulun läänit sekä Ahvenanmaa

Maakuntien väliset erot vuonna 2003

Elinolot

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

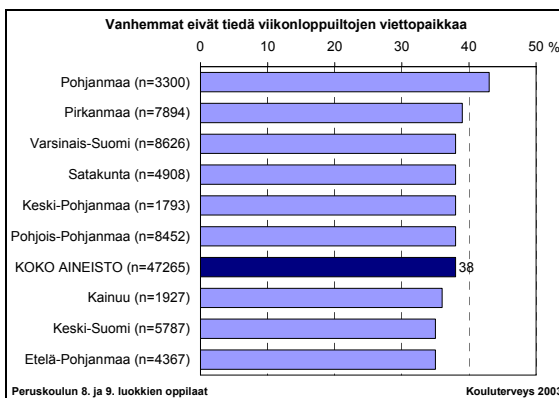
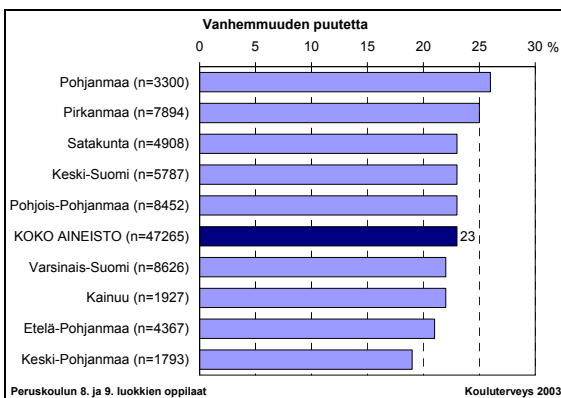
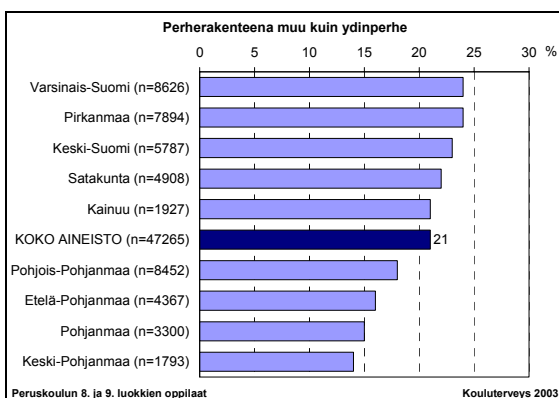
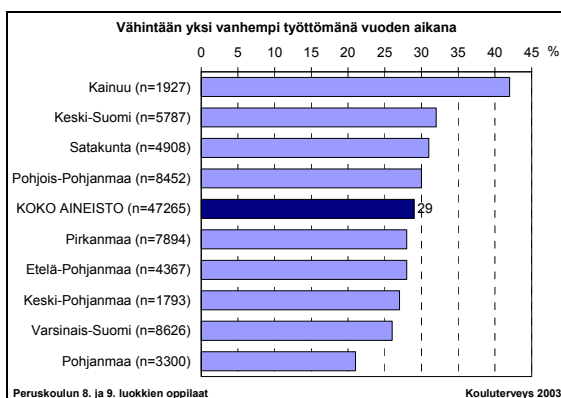
Suurimmat erot maakuntien välillä olivat vanhempien työttömyydessä (kuvio 1; liitetäulukko 3). Koko aineistossa 29 % oppilaista ilmoitti, että heidän vanhemmistaan vähintään toinen oli ollut vuoden aikana työttömänä. Vanhempien työttömyys oli selvästi yleisintä Kainuussa (42 %). Seuraavaksi yleisintä se oli Keski-Suomessa (32 %). Vähiten vanhempien työttömyyttä ilmoitettiin Pohjanmaan maakunnassa, jossa 21 %:lla oppilaista ainakin toinen vanhemmista oli ollut työtön.

Maakunnittainen vaihtelu oli toiseksi suurinta perherakenteessa (kuvio 1; liitetäulukko 3). Muu kuin ydinperhe oli joka viidennellä oppilaalla (21 %). Toisin sanoen ydinperhe oli kahdeksalla kymmenestä vas-

taajasta. Keskiarvoa yleisempiä ydinperheet olivat kaikissa Pohjanmaan maakunnissa: eniten niitä oli Keski-Pohjanmaalla (86 %). Vastaava osuus Pohjanmaalla oli 85 %, Etelä-Pohjanmaalla 84 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 82 %. Ydinperheet olivat keskimääräistä harvinaisempia Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla (76 %).

Vanhemmuuden puutetta oli 23 %:lla peruskoulun yläluokkalaisista (kuvio 1; liitetäulukko 3). Keskimääräistä yleisempää se oli Pohjanmaan (26 %) ja Pirkanmaan (25 %) maakunnissa ja keskimääräistä harvinaisempaa Keski-Pohjanmaalla (19 %). Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 21–23 %. Keskimäärin 38 % ilmoitti, etteivät heidän vanhempansa tienneet, missä he viettivät viikonloppuitansa. Myös tämä osuus oli suurin Pohjanmaalla (43 %). Muissa maakunnissa osuus oli 35–39 %.

Muissa elinoloja kuvaavissa indikaattoreissa maakuntien välistä vaihtelua oli korkeintaan viisi prosenttiyksikköä (liitetäulukko 3).

KUVIO 1. Elinoloiden indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

Myös lukiossa maakuntien väliset erot olivat suurimmat vanhempien työttömyydessä (kuvio 2; liitetaulukko 4). Keskimäärin joka neljännellä lukiolaisella (25 %) ainakin toinen vanhemmista oli ollut työtön vuoden aikana. Työttömyys oli harvinaisinta Pohjanmaalla (18 %). Jakauman toisessa päässä muista maakunnista erottui selvästi Kainuu, jossa 37 %:lla lukiolaisista oli toinen vanhemmista ollut työtön. Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 22–29 %.

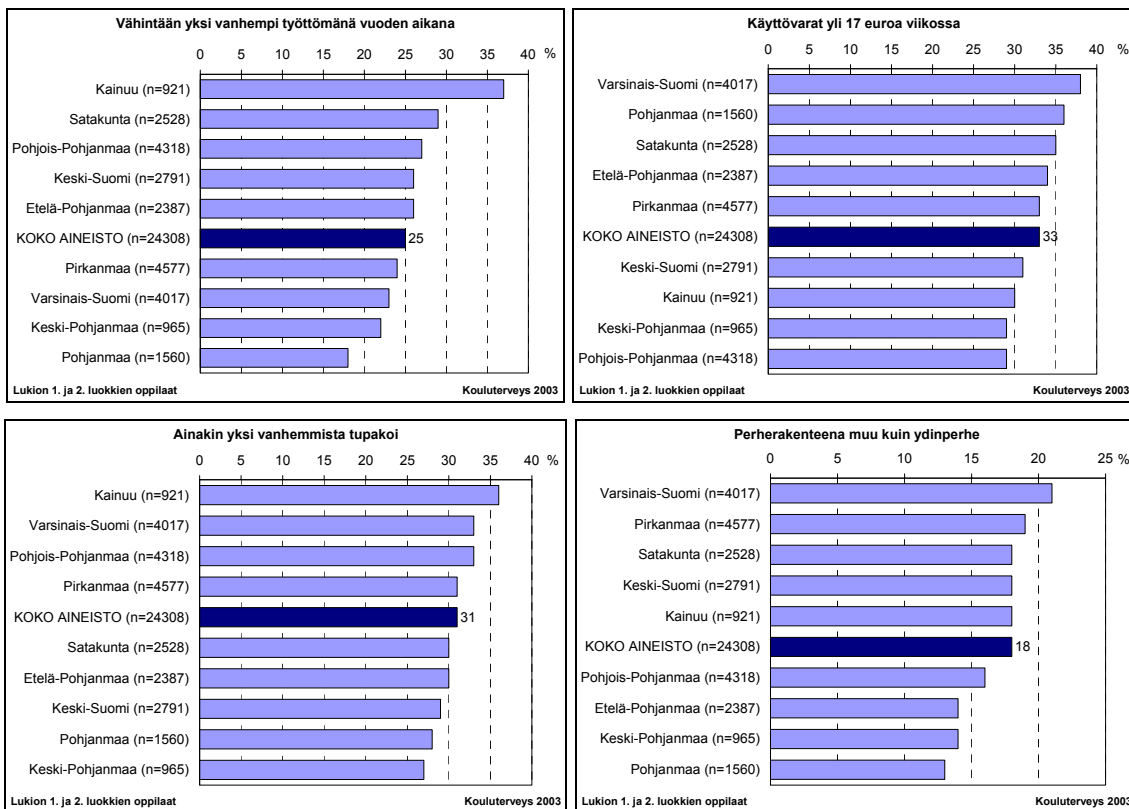
Joka kolmannella lukiolaisella (33 %) oli käytössään yli 17 euroa viikossa (kuvio 2; liitetaulukko 4). Tämän suuruiset käyttövarat olivat keskimääräistä yleisimmät Varsinais-Suomessa. Siellä 38 %:lla lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista oli viikoittain käytössä yli 17 euroa. Muissa maa-

kunnissa vastaava osuus oli 29–36 %.

Joka kolmannen opiskelijan (31 %) vanhemmista ainakin toinen tupakoi (kuvio 2; liitetaulukko 4). Vanhempien tupakointi oli yleisintä (36 %) Kainuussa. Myös Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla keskimääräistä hieman useammat lukiolaiset elivät perheessä, jossa tupakoi-tiin.

Lähes joka viidennellä lukion opiskelijalla (18 %) oli muu kuin ydinperhe eli ydinperhe oli neljällä viidestä opiskelijasta (kuvio 2; liitetaulukko 4). Ydinperheet olivat keskimääräistä harvinaisempia Varsinais-Suomessa (79 %) ja yleisempiä Pohjanmaalla (87 %).

Muissa indikaattoreissa maakunnittaita vaihtelua oli korkeintaan viisi prosenttiyksikköä (liitetaulukko 4).

KUVIO 2. Elinoloindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.

Koulutyö

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

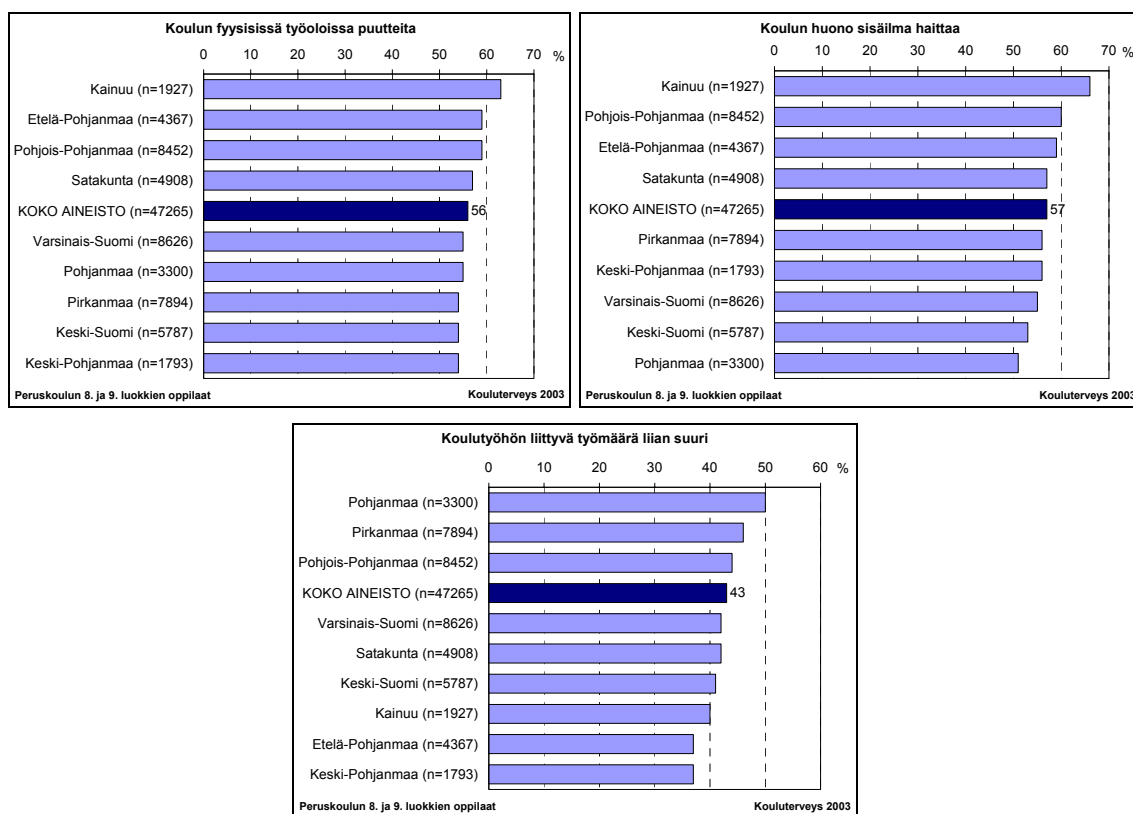
Runsas puolet (56 %) peruskoulun yläluokkalaisista piti koulun työoloja puutteellisina (kuvio 3; liitetaulukko 3). Eniten fyysiset työolot haittasivat kainuulaisten koulutyötä (63 %). Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 54–59 %.

Koulun huono sisäilma haittasi oppilaista keskimäärin kolmen viidesosan (57 %) koulutyötä (kuvio 3; liitetaulukko 3). Maakuntien välinen vaihtelu oli suurempaa kuin fyysisissä työoloissa. Selvästi yleisimmin sisäilma koettiin huonoksi Kainuussa, jossa kaksi kolmesta oppilaasta (66 %) ilmoitti sisäilman haittaavan heidän työskentelyään. Pohjanmaalla vastaava

osuus oli muita maakuntia pienempi, mutta sielläkin sisäilma haittasi puolta (51 %) vastaajista.

Kaksi viidestä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaasta (43 %) piti koulutyöhön liittyvää työmäärää liian suurena (kuvio 3; liitetaulukko 3). Pohjanmaan maakunnassa vastaava osuus oli puolet. Myös Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla oli keskimääräistä enemmän peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita, joiden mielestä koulun työmäärä oli liian suuri. Vähiten koulutyön määrä rasitti Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla (37 %:a oppilaista).

Muissa koulutyön indikaattoreissa maakuntien välistä vaihtelua oli viisi prosenttiyksikköä tai vähemmän (liitetaulukko 3).

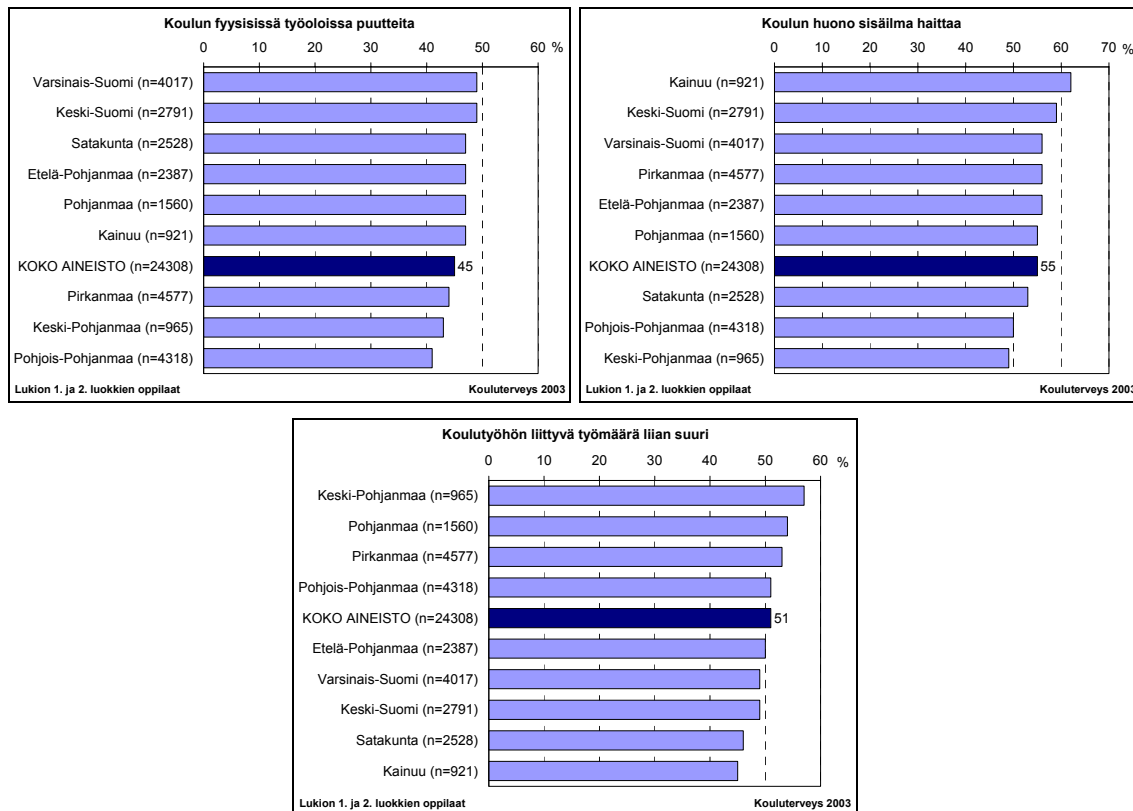
KUVIO 3. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuoliavakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

Lähes puolet lukiolaisista (45 %) koki puutteita koulun fyysisissä työoloissa (kuvio 4, liitetaulukko 4). Maakuntien välinen vaihtelu oli 41–49 %. Koulun huono sisäilma haittasi keskimäärin 55 %:a opiskelijoista. Sisäilma koettiin keskimääräistä huonommaksi Kainuussa (62 %) ja Keski-Suomessa (59 %).

Keskimäärin puolet (51 %) lukion 1. ja 2. luokan oppilaista koki koulutyöhön liittyvän työmäärän olevan liian suuri (kuvio 4, liitetaulukko 4). Keski-Pohjanmaalla koulun työmäärää liian suurena pitäviä oli keskimääräistä enemmän (57 %).

Muissa indikaattoreissa oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön eroja maakuntien välillä (liitetaulukko 4).

KUVIO 4. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenenmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.

Terveys

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

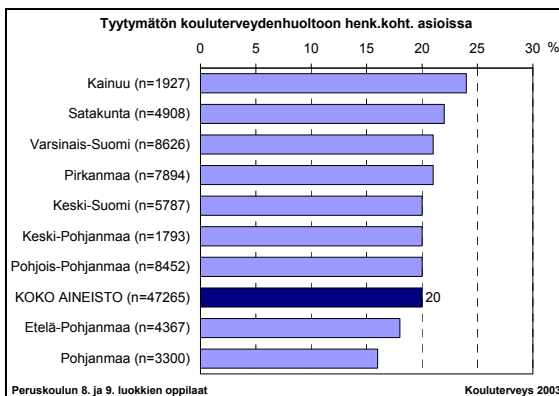
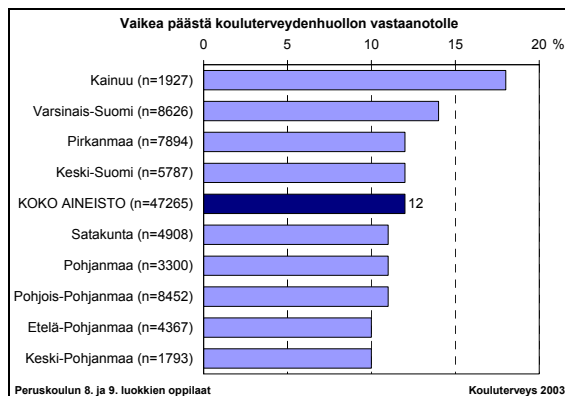
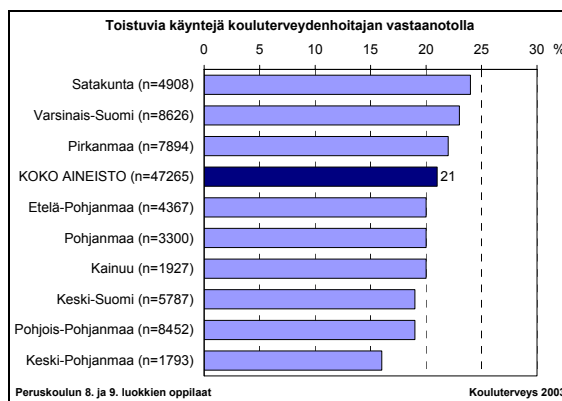
Terveysindikaattoreissa ei ollut suuria eroja maakuntien välillä. Suurimmat erot olivat kahdeksan prosenttiyksikön suuruusluokkaa kouluterveydenhuoltoa kuvaavissa kolmessa indikaattorissa (kuvio 5, liitetaulukko 3). Toistuvia käyntejä kouluterveydenhuollon vastaanotolla oli 21 %:lla peruskoulun yläluokkalaisista. Osuus oli suurin Satakunnassa (24 %) ja pienin Keski-Pohjanmaalla (16 %).

Keskimäärin 12 % vastaajista piti kouluterveydenhuollon vastaanotolle pääsyä vaikeana (kuvio 5, liitetaulukko 3). Selvästi

yleisintä se oli Kainuussa, jossa vastaava osuus oli 18 %. Myös Varsinais-Suomessa vastaanotolle pääsyä pidettiin hieman keskimääräistä yleisemmin vaikeana (14 %).

Joka viides oppilas (20 %) oli tyytymätön kouluterveydenhuollon toimivuuteen henkilökohtaisissa asioissa (kuvio 5, liitetaulukko 3). Kouluterveydenhuoltoon kriittisimmin suhtautuvat oppilaat (24 %) olivat Kainuussa. Tyytyväisimpiä kouluterveydenhuollon palveluihin oltiin Pohjanmaalla (16 %).

Muissa terveysindikaattoreissa maakuntien välillä oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön vaihtelua (liitetaulukko 3).

KUVIO 5. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

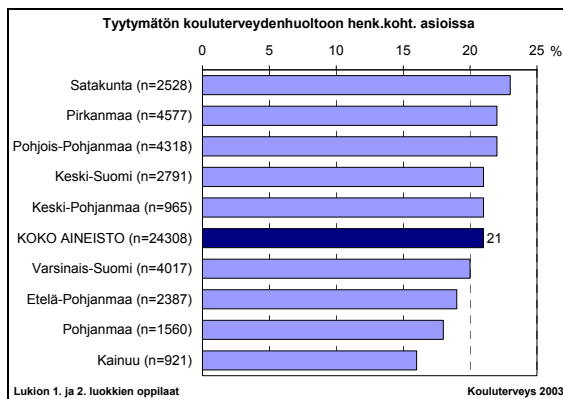
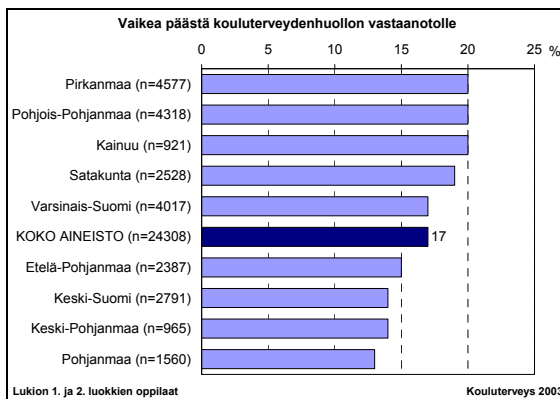
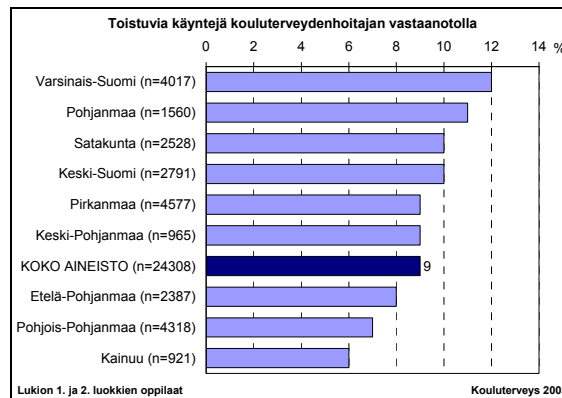
Maakuntien väliset terveyserot olivat pieniä myös lukiossa. Mainittavaa vaihtelua oli vain kouluterveydenhuollon indikaattoreissa.

Keskimäärin 9 % lukiolaisista oli käynyt toistuvasti kouluterveydenhoitajan vastaanotolla eli vähintään kolme kertaa lukuvuoden aikana (kuvio 6; liitetaulukko 4). Enimmillään toistuvia käyntejä oli 12 %:lla vastaajista (Varsinais-Suomessa) ja vähimmillään 6 %:lla (Kainuussa).

Vajaa viidesosa (17 %) lukiolaisista piti kouluterveydenhuollon vastaanotolle pää-

syä vaikeana (kuvio 6; liitetaulukko 4). Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa tämä osuus oli keskimääräistä suurempi, 20 %. Tyytymättömiä kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa oli 21 % vastaajista. Päinvastoin kuin peruskoulussa, vähiten kouluterveydenhuoltoon tyytymättömiä lukiolaisia (16 %) oli Kainuussa.

Muissa terveysindikaattoreissa oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön vaihtelua maakuntien välillä (liitetaulukko 4).

KUVIO 6. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenenmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.

Terveystottumukset

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

Maakunnittainen vaihtelu oli suurinta seksuaalitetoudessa (kuvio 7; liitetaulukko 3). Huonot seksuaalitetot oli keskimäärin 27 %:lla peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista. Huonot tiedot olivat yleisimmät Pohjanmaalla (35 %) ja Keski-Pohjanmaalla (32 %). Parasta seksuaalitetoutta oli Keski-Suomessa, missä huonot tiedot oli noin joka viidennellä oppilaalla (22 %).

Liikuntaa harvemmin kuin kerran viikossa harrasti 9 % oppilaista (liitetaulukko 3). Maakunnittain osuus vaihteli Keski-Pohjanmaan 7 %:sta Pohjanmaan 13 %:iin.

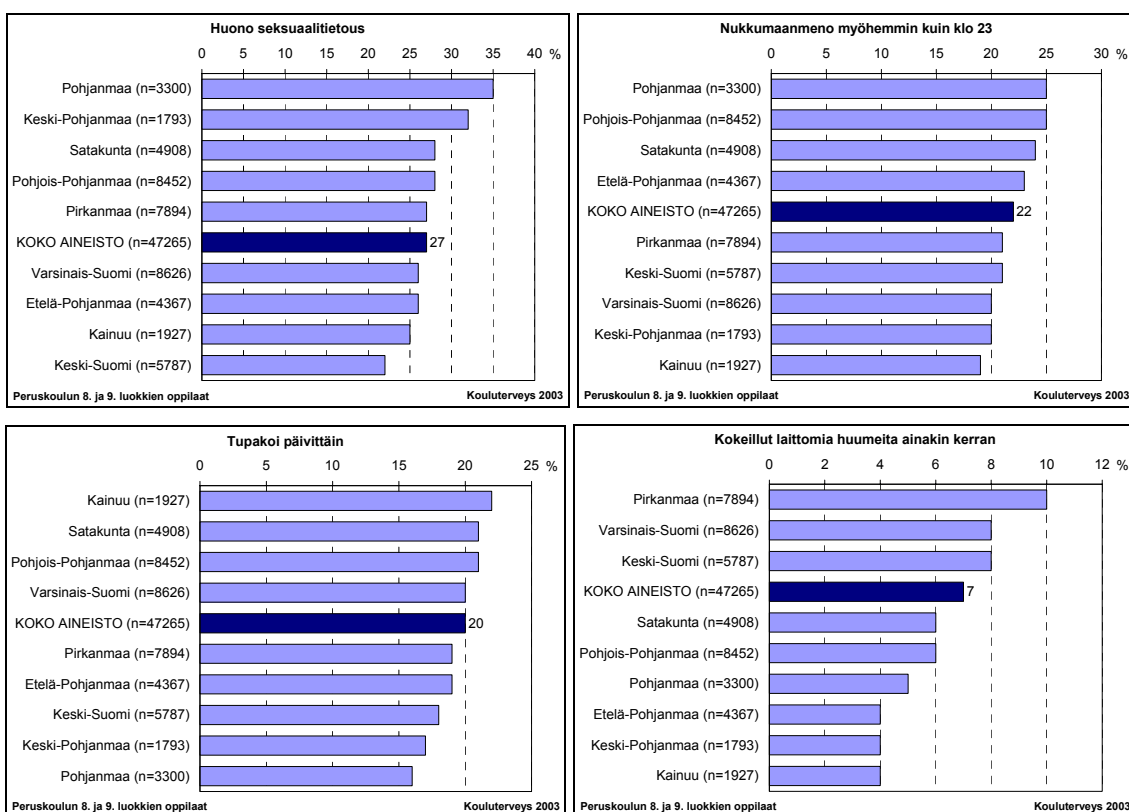
Noin viidesosa peruskoulun yläluokkalaisista (22 %) meni koulupäivinä nukkumaan kello 23 jälkeen (kuvio 7; liitetauluk-

ko 3). Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla näin myöhäinen nukkumaanmeno-aika oli neljäsosalla vastaajista (25 %). Kainuussa vastaava osuus oli 19 %.

Joka viides oppilas (20 %) tupakoi päivittäin (kuvio 7; liitetaulukko 3). Tupakointi oli keskimääräistä yleisempää Kainuussa (22 %). Pohjanmaalla päivittäin tupakoi 16 % oppilaista.

Keskimäärin 7 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista oli joskus kokeillut laittomia huumeita (kuvio 7; liitetaulukko 3). Pirkanmaalla 10 % vastaajista ilmoitti kokeilleensa niitä. Keskimääräistä vähemmän huumeita kokeilleita (4 %) oli Kainuussa sekä Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla.

Muissa terveystottumuksissa maakuntien välinen ero oli korkeintaan viisi prosenttiyksikköä (liitetaulukko 3).

KUVIO 7. Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenenmaa poissa vertailusta: aineisto ei kattava.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

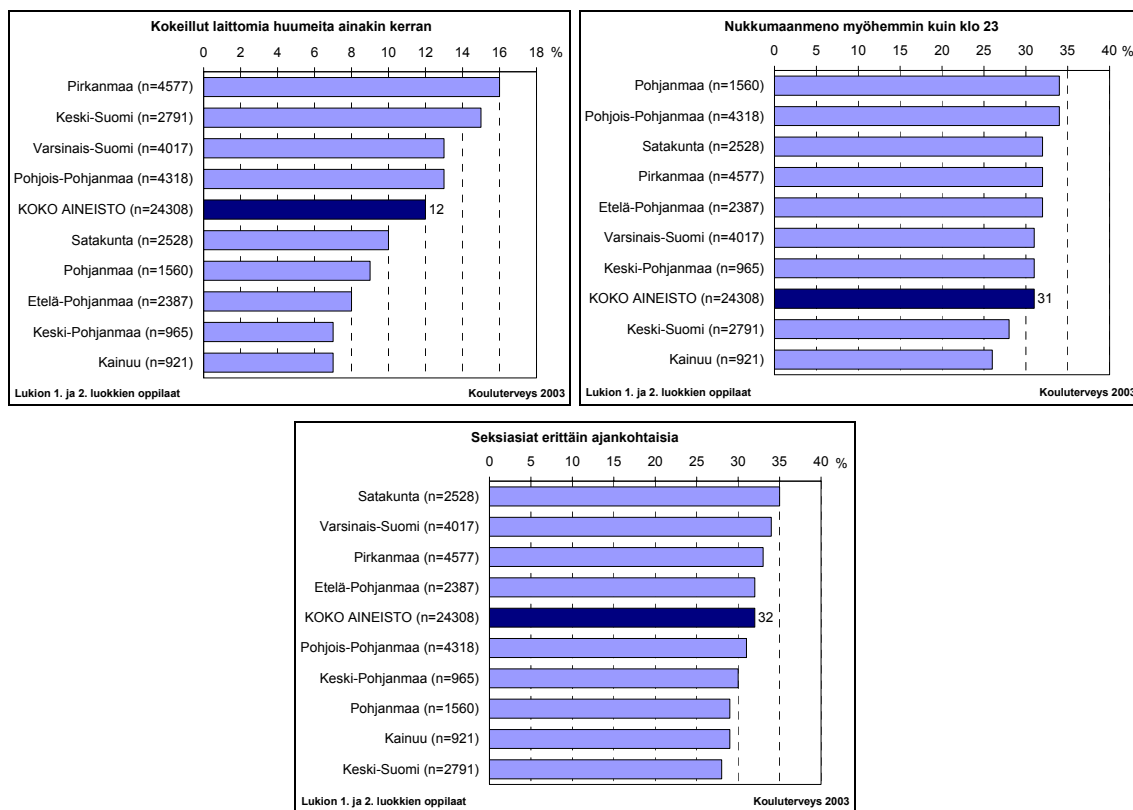
Keskimäärin 12 % lukiolaisista ilmoitti joskus kokeilleensa laittomia huumeita (kuvio 8; liitetaulukko 4). Huumekekeilut olivat yleisimpiä Pirkanmaalla (16 %) ja Keski-Suomessa (15 %). Keski-Pohjanmaalla ja Kainuussa huumeita oli kokeillut 7 % vastaajista.

Joka kolmas lukiolainen (31 %) meni koulupäivinä nukkumaan kello 23 jälkeen (kuvio 8; liitetaulukko 4). Keskimääräistä harvinaisempaa näin myöhäinen nukkumaanmeno oli Kainuussa (26 %) ja Keski-

Suomessa (28 %). Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla 34 % vastaajista valvoi yli yhteentoista.

Kolmanneksi eniten maakuntien välistä vaihtelua oli seksiasioiden ajankohtaisuudessa (kuvio 6; liitetaulukko 4). Keskimäärin 32 % lukiolaisista ilmoitti, että seksiasiat olivat heille erittäin ajankohtaisia. Maakuntien välistä vaihtelua oli 28–35 %.

Muissa terveystottumuksissa maakuntien välistä vaihtelua oli korkeintaan viisi prosenttiyksikköä (liitetaulukko 4).

KUVIO 8. Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuoli- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003. Ahvenanmaa poissa vertailusta: aineisto ei vertailukelpoinen.

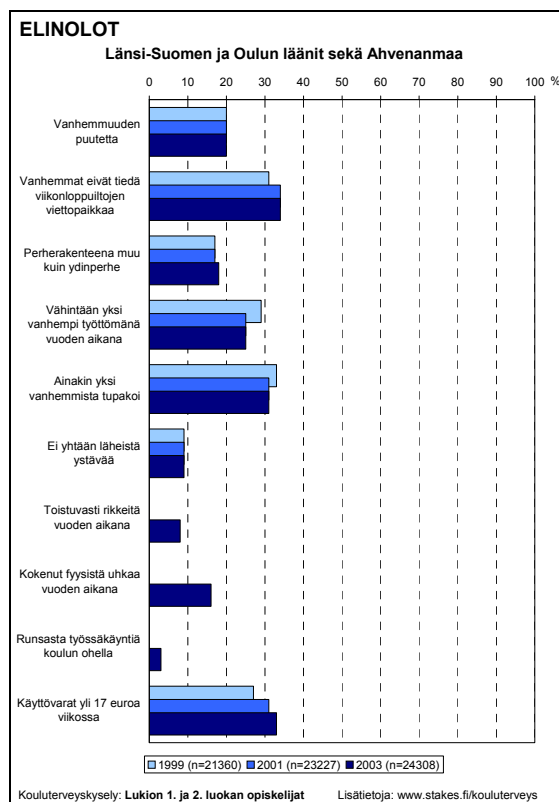
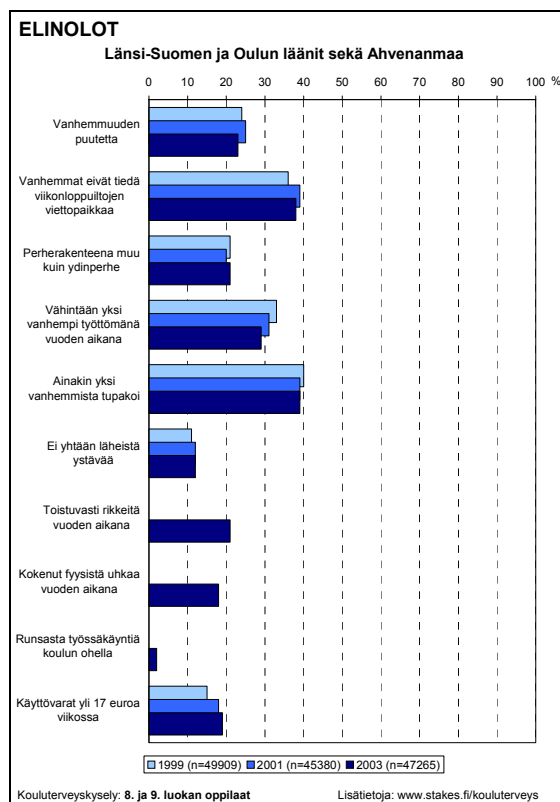
Muutokset vuosina 1999, 2001 ja 2003

Elinolot

Nuorten elinolot muuttuivat vain vähän vuodesta 1999 (kuvio 9; liitetaulukot 5–14). Hieman aikaisempaa useampien peruskoulun yläluokkien ja lukion oppilaiden vanhemmat eivät tiedäneet, missä oppilaat viettivät viikonloppuitansa. Vanhempien työttömyys väheni neljässä vuodessa. Viikoittain yli 17 euroa oli käytössä entistä useammilla oppilailla – kasvua oli erityisesti lukion pojilla. Tämän suuruiset käyttövarat olivat pojilla yleisempiä kuin tytöillä. Lukiolaisten vanhempien tupakointi väheni hieman vuonna 2001 ja pysyi sen jälkeen ennallaan. Muissa indikaattoreissa ei ollut mainittavia muutoksia.

Rikkeiden tekemisestä, fyysisen uhan kokemisesta ja työssäkäynnistä koulun ohella ei ole saatavilla vertailukelpoisia tietoja aikaisemmilta vuosilta. Vuonna 2003 noin viidesosa peruskoulun yläluokkalaista oli tehnyt toistuvasti rikkeitä ja kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (kuvio 9; liitetaulukot 5–14). Lukiolaisilla rikkeiden tekeminen oli puolet harvinaisempaa ja fyysisen uhan kokeminen lähes yhtä yleistä kuin peruskoulussa. Molemmissa koulutyypeissä pojat tekivät rikkeitä ja joutuivat fyysisesti uhatuksi yleisemmin kuin tytöt. Runsaasti työssä koulun ohella kävi pari prosenttia kaikista vastaajista.

Pojilta puuttui tyttöjä yleisemmin läheinen ystävä: esimerkiksi vuonna 2003 peruskoulussa 13 % pojista ja 6 % tytöistä oli vailla läheisiä ystäviä (liitetaulukot 5–14).

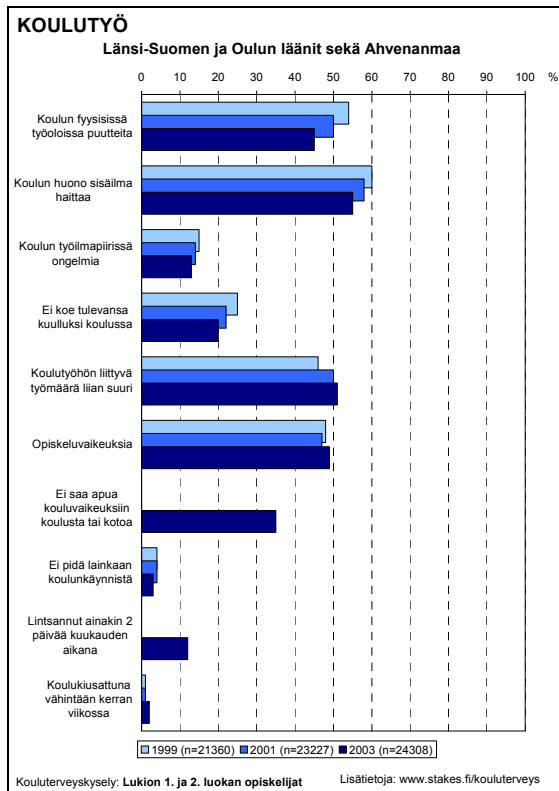
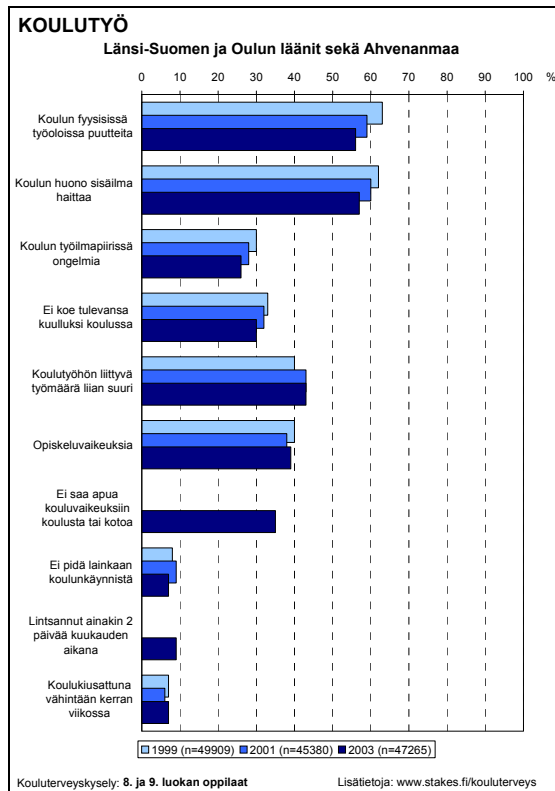
KUVIO 9. Elinoloindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Koulutyö

Koulutyön indikaattoreissa oli myönteistä kehitystä sekä peruskoulussa että lukiossa (kuvio 10; liitetaulukot 5–14). Koulun fyysiset työolot kuten myös sisäilma haittasivat oppilaiden koulutyötä vähemmän kuin ennen. Huonot työskentelyolosuhteet näyttivät haittaavan tyttöjä enemmän kuin poikia. Myös koulun työilmapiirissä oli hieman parannusta verrattuna neljän vuoden takaiseen tilanteeseen. Entistä useammat oppilaat kokivat tulevansa kuulluksi koulussa. Koulunkäynnistä pitäminen yleistyi hieman peruskoulussa kahden viime vuoden aikana.

Kielteistä kehitystä oli koulun työmäärässä: sitä liian suurena pitävien oppilaiden osuus kasvoi vuonna 2001, mutta pysyi sen jälkeen ennallaan (kuvio 10; liitetaulukot 5–14). Kahden viime vuoden aikana opiskeluvaikeudet lisääntyivät hieman lukiossa. Pojat raportoivat enemmän opiskeluvaikeuksista kuin tytöt, lukiossa tytöt kokivat poikia yleisemmin työmäärän liian suureksi.

Koulukiusaaminen on pysynyt lähes ennallaan: peruskoulun 8. ja 9. luokilla 6–7 % ja lukiossa 1–2 % joutui kiusatuksi vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 10; liitetaulukot 5–14).

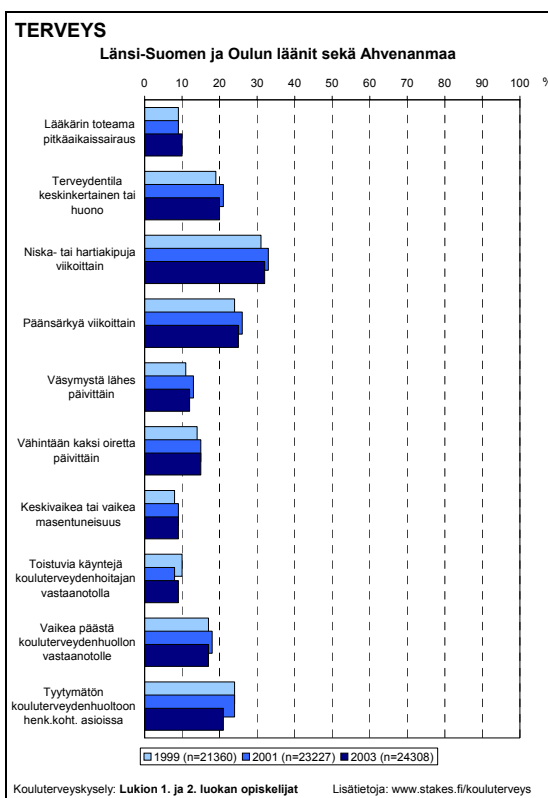
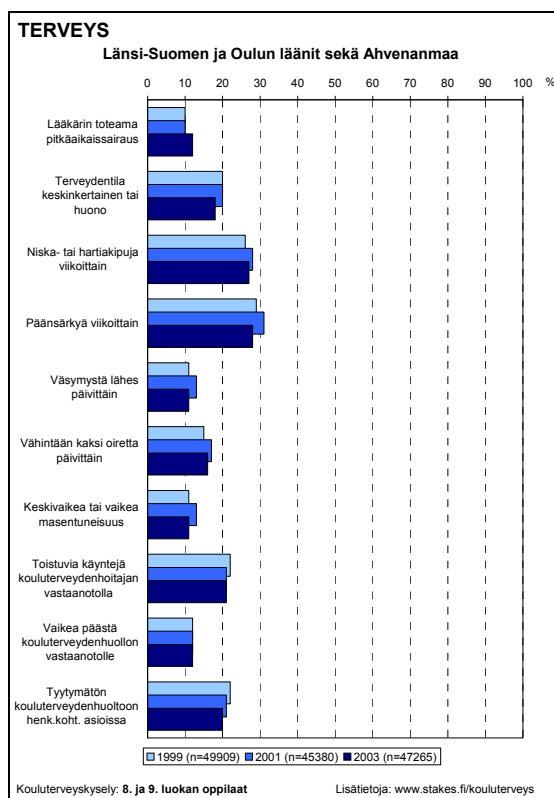
KUVIO 10. Koulutyöindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Terveys

Lääkärin toteamat pitkäaikaissairaudet yleistyivät hieman peruskoulun yläluokkalaisilla vuonna 2003 (kuvio 11; liitetaulukot 5–14). Sen sijaan terveydentilaansa keskinertaisena tai huonona pitävien oppilaiden osuus pieneni samaan aikaan. Koetuissa oireissa ja masentuneisuudessa tilanne oli hieman huonontunut vuosien 1999 ja 2001 välillä, mutta on parantunut sen jälkeen. Suurin muutos oli tapahtunut 8. ja 9. luokkien tytöillä. Tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon väheni peruskoulussa hieman vuoden 1999 jälkeen.

Lukiolaisten terveydessä oli pienempiä muutoksia kuin peruskoululaisilla (kuvio 11; liitetaulukot 5–14). Kahden viime vuoden aikana oli korkeintaan yhden prosenttiyksikön muutoksia kaikissa indikaattoreissa lukuun ottamatta tyytymättömyyttä kouluterveydenhuoltoon. Siihen tyytymättömien opiskelijoiden osuus pieneni 24 %:sta 21 %:iin vuonna 2003.

Molemmissa koulutyypeissä tytöt ilmoittivat huomattavasti yleisemmin oireista ja masentuneisuudesta kuin pojat sekä kävivät yleisemmin kouluterveydenhoitajan vastaanotolla (liitetaulukot 5–14).

KUVIO 11. Terveysindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Terveystottumukset

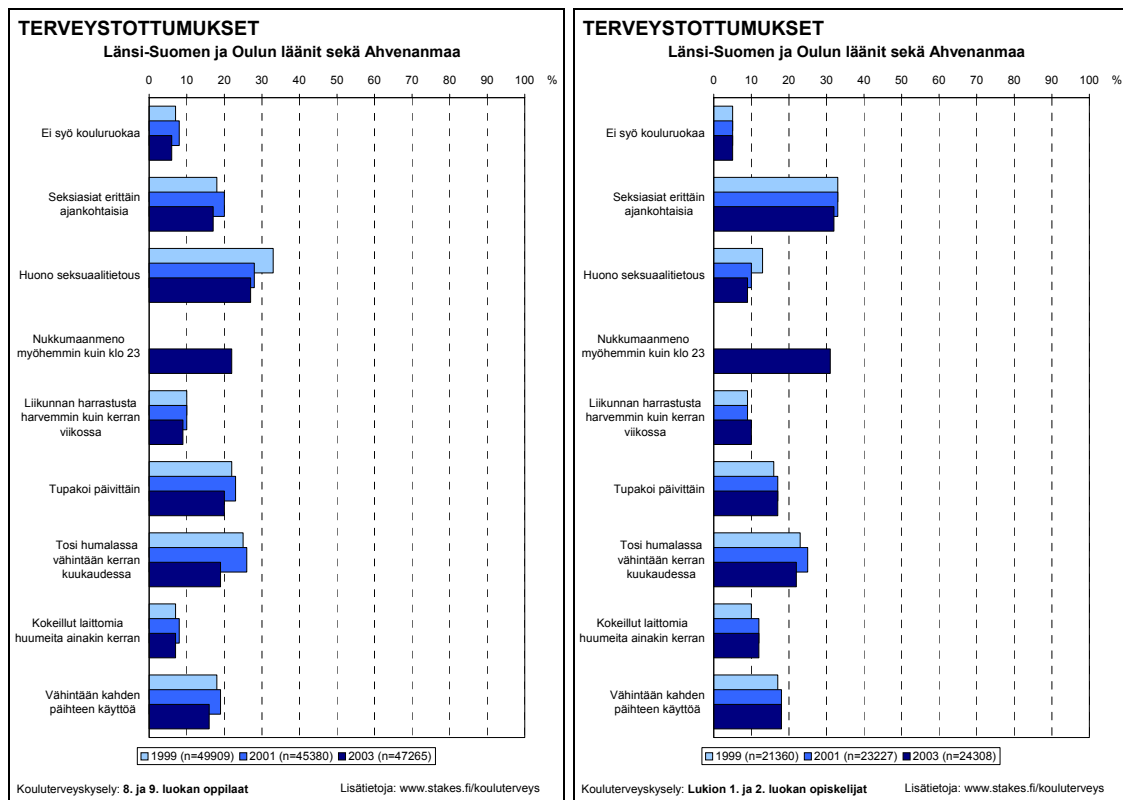
Peruskoululaisten terveystottumuksissa oli useita muutoksia (kuvio 12; liitetaulukot 5–14). Vuonna 2001 peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaiden seksuaalitetous parani, parannusta oli nimenomaan 8. luokalla. Seksiasiat olivat vuonna 2001 erittäin ajankohtaisia aikaisempaa hieman useammille oppilaille, osuus pieneni sen jälkeen takaisin neljän vuoden takaiselle tasolle.

Vuonna 2003 päivittäin tupakoivat harvemmat peruskoulun yläluokkien oppilaat kuin kaksi vuotta aikaisemmin (kuvio 12; liitetaulukot 5–14). Myös humalajuominen väheni: vähintään kerran kuukaudessa tosi humalaan joi 26 % oppilaista vuonna 2001 ja 19 % vuonna 2003. Vähintään kahden päihdettä käyttäviä peruskoulun yläluokkalaista oli vähemmän kuin kaksi vuotta

aiemmin.

Lukiolaisten terveystottumuksissa ei ollut juurikaan muutoksia neljän vuoden aikana (kuvio 12; liitetaulukot 5–14). Vuonna 2001 seksuaalitetous parani ja laittomien huumeiden kokeilut yleistyivät. Seksuaalitetous parani erityisesti pojilla, mutta oli edelleen selvästi heikompaa kuin tytöillä. Humalajuominen yleistyi vuonna 2001 mutta väheni sen jälkeen. Vähennystä oli erityisesti 1. vuosikurssin opiskelijoilla. Pojat joivat humalaan yleisemmin kuin tytöt.

Pojat valvoivat molemmissa koulutyypeissä koulupäivinä yleisemmin kuin tytöt, peruskoulussa 27 % pojista ja 17 % tytöistä meni nukkumaan vasta kello 23 jälkeen (liitetaulukot 5–14). Lukiossa vastaavat osuudet olivat pojista 42 % ja tytöistä 21 %.

KUVIO 12. Terveystottumusindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit

Maakuntien väliset erot vuonna 2004

Elinolot

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

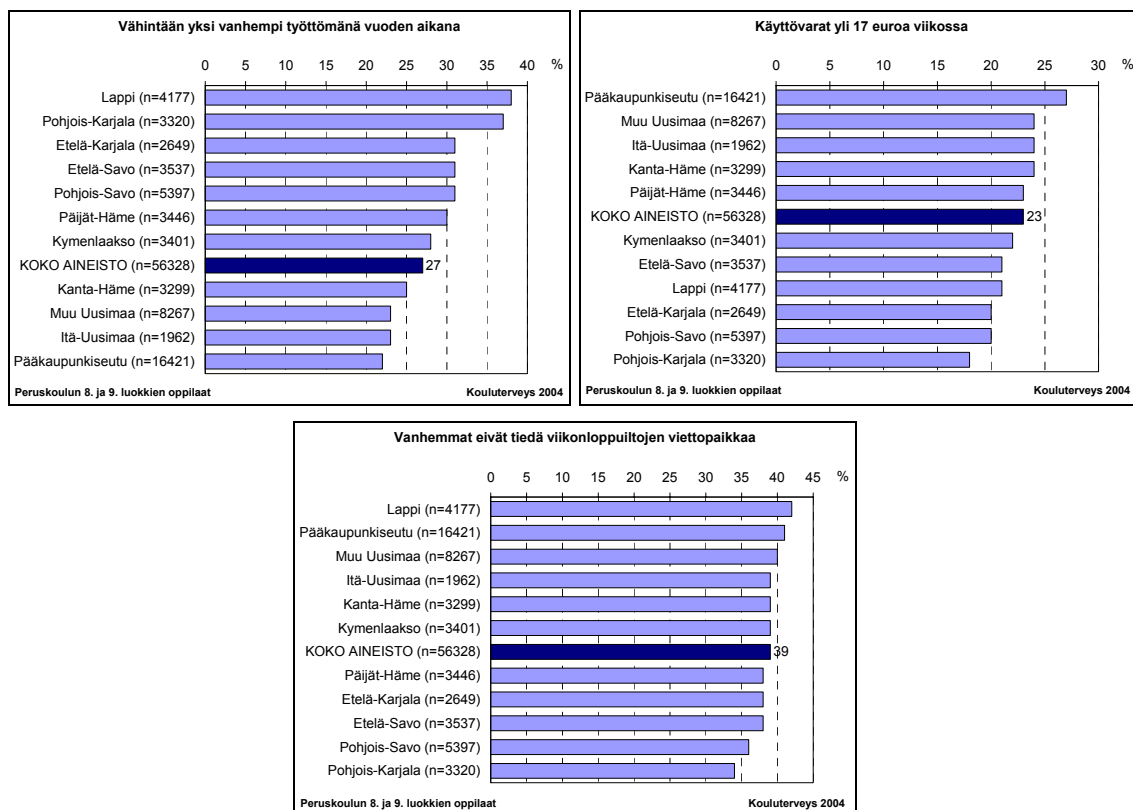
Vuonna 2004 suurimmat erot maakuntien välillä olivat vanhempien työttömyydessä (kuvio 13; liitetaulukko 15). Koko aineistossa keskimäärin 27 % peruskoulun yläluokkalaista ilmoitti vähintään toisen vanhemmista olleen työttömänä vuoden aikana. Työttömyys oli selvästi muita maakuntia yleisempää Lapissa ja Pohjois-Karjalassa (37–38 %). Keskimääräistä harvinaisempaa se oli pääkaupunkiseudulla, Itä-Uudella maalla ja Uudellamaalla (ilman pääkaupunkiseutua) sekä Kanta-Hämeessä.

Keskimäärin neljäsosalla (23 %) oppilaista oli viikoittaisia käyttövaroja yli 17

euroa (kuvio 13; liitetaulukko 15). Selvästi yleisimpiä tämän suuruiset käyttövarat olivat pääkaupunkiseudulla (27 %:lla) ja harvinaisimpia Pohjois-Karjalassa (18 %).

Kaksi viidestä oppilaasta (39 %) ilmoitti, etteivät heidän vanhempansa tienneet, missä hän vietti iltansa viikonloppuisin (kuvio 13; liitetaulukko 15). Maakuntien osuudet vaihtelivat 34–42 %. Vanhemmat tiesivät lastensa viikonvaihteen iltamenoista parhaiten Pohjois-Karjalassa ja huonoiten Lapissa ja pääkaupunkiseudulla.

Oppilaiden ilmoituksen mukaan keskimäärin 42 %:n vanhemmista ainakin toinen tupakoi (liitetaulukko 15). Maakuntien välistä vaihtelua oli 39–46 %. Ydinperhe oli keskimäärin 75 %:lla oppilaista – eri maakunnissa suurimmillaan 79 %:lla ja pienimmillään 73 %:lla vastaajista. Muissa elinoloja kuvaavissa indikaattoreissa oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön ero maakuntien välillä.

KUVIO 13. Elinoloiindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

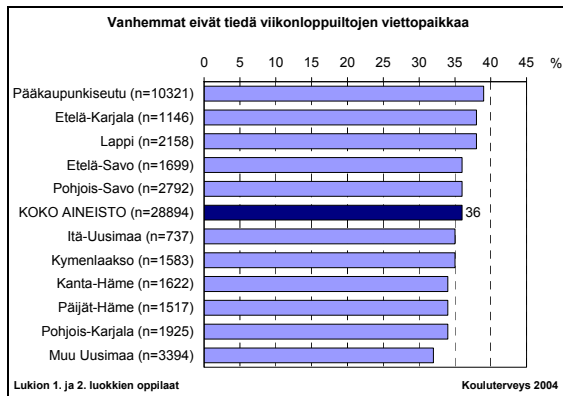
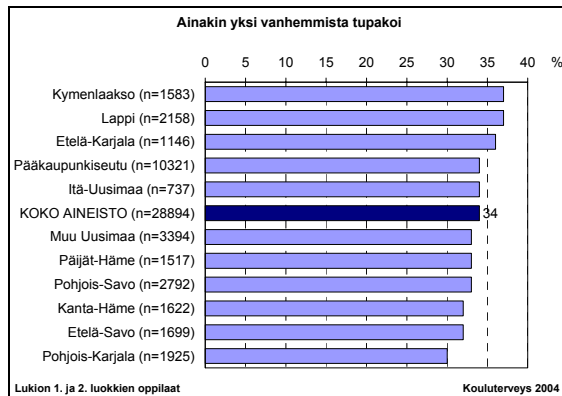
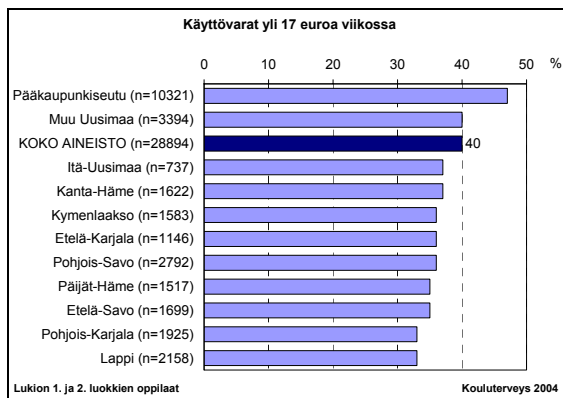
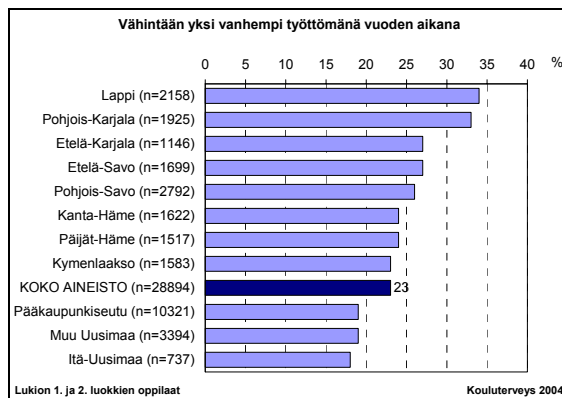
Myös lukiolaisilla suurimmat maakuntaerot olivat vanhempien työttömyydessä ja käytettävissä olevissa varoissa (kuvio 14; liitetäulukko 16). Keskimäärin 23 %:lla lukiolaisista oli vähintään yksi vanhemmista ollut työttömänä vuoden aikana. Lapissa vastaava osuus oli 34 % ja Pohjois-Karjalassa 33 %. Yli 17 euron viikoittaiset käyttövarat oli keskimäärin 40 %:lla lukiolaisista. Pääkaupunkiseudulla tämä osuus oli selvästi suurempi (47 %) kuin muissa maakunnissa.

Eri maakunnissa 30–37 % lukiolaisista ilmoitti, että ainakin toinen heidän van-

hemmistään tupakoi (kuvio 14; liitetäulukko 16). Keskiarvo oli 34 %.

Runsas kolmasosa (36 %) lukiolaisista ilmoitti, etteivät heidän vanhempansa tienneet, missä vastaaja vietti viikonloppuiltansa (kuvio 14; liitetäulukko 16). Tämä oli maakunnista harvinaisinta Uudellamaalla (ilman pääkaupunkiseutua) (32 %).

Keskimäärin 15 % lukiolaisista oli kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (liitetäulukko 16). Uhan kokeminen oli yleisintä (17 %) pääkaupunkiseudulla ja harvinaisinta Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Savossa (11 %). Muissa elinolindikaattoreissa maakuntien välinen ero oli viisi prosenttiyksikköä tai vähemmän.

KUVIO 14. Elinolindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Koulutyö

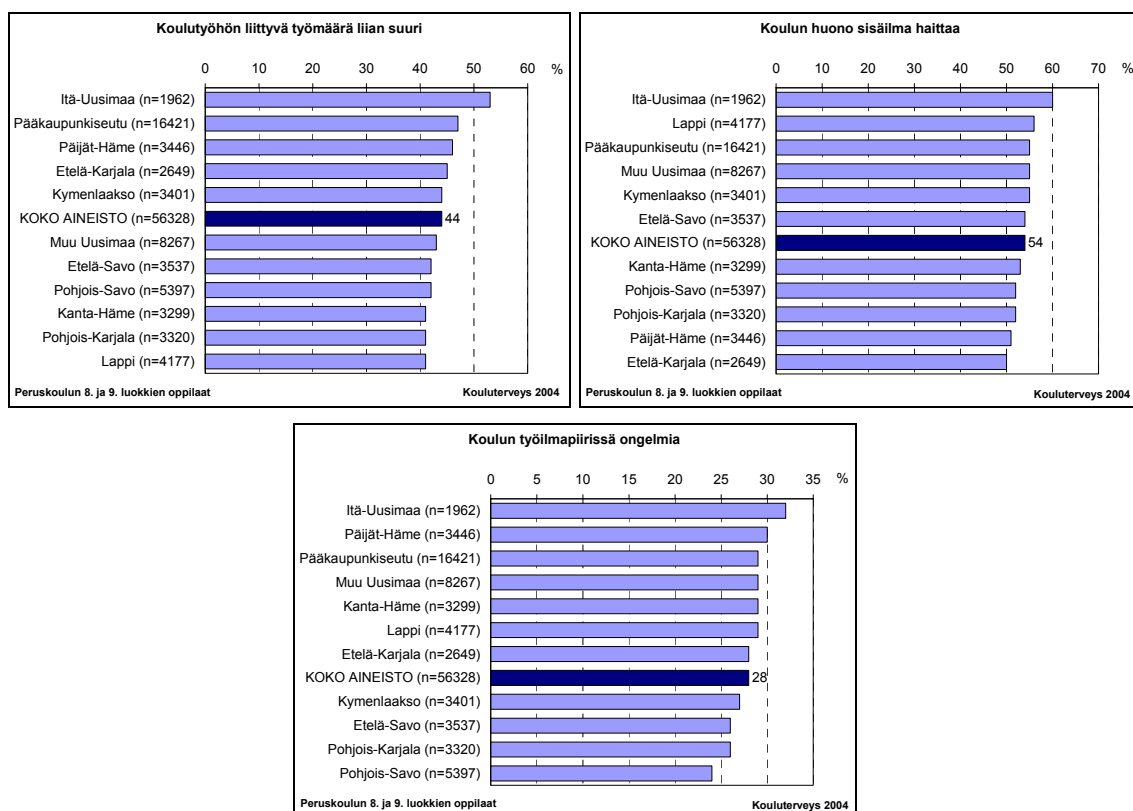
Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

Eniten maakuntien välisiä eroja koulutyön indikaattoreissa oli koulun työmäärässä, sisäilmassa ja työilmapiirissä (kuvio 15; liitetaulukko 15). Koko aineistossa 44 % peruskoulun yläluokkalaisista piti koulutyöhön liittyvää työmääränsä liian suurena lukuvuonna 2003–2004. Keskimäärin 54 % oppilaista koki koulun huonon sisäilman haittaavan koulutyötään ja 28 % koki ongelmia koulun työilmapiirissä.

Kaikissa kolmessa indikaattorissa Itä-Uusimaa erottui kielteisesti muista maakunnista (kuvio 15; liitetaulukko 15). Koulun työmäärää liian suurena pitäviä oppilaita oli Itä-Uudellamaalla 53 %. Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 41–47 %. Itä-Uudellamaalla 60 % oppilaista koki huonon sisäilman haittaavan koulutyötään ja muissa

maakunnissa 50–56 %. Koulun työilmapiirissä ongelmia koki 32 % itäuusmaalaisista. Vähiten työilmapiiriongelmiä oli Pohjois-Savossa (24 %). Muissa maakunnissa osuudet vaihtelivat 26–30 %.

Runsas neljäsosa (29 %) kaikista peruskoulun yläluokkalaisista koki, ettei tullut kuulluksi koulussa (liitetaulukko 15). Maakuntien välinen vaihtelu oli 27–34 %, eniten kuulematta jäämistä oli Kymenlaaksossa. Keskimäärin 42 %:lla oppilaista oli opiskeluvaikeuksia, vaihtelua oli 37–44 %. Osuus oli pienin Pohjois-Savossa. Koulun fyysisissä työoloissa oli puutteita keskimäärin 57 %:n mielestä. Maakunnittain tämä osuus vaihteli 53–60 %. Vähiten puutteita koettiin Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Muissa koulutyön indikaattoreissa oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön eroja.

KUVIO 15. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

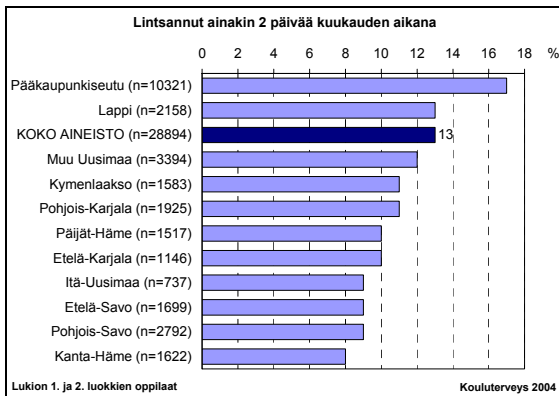
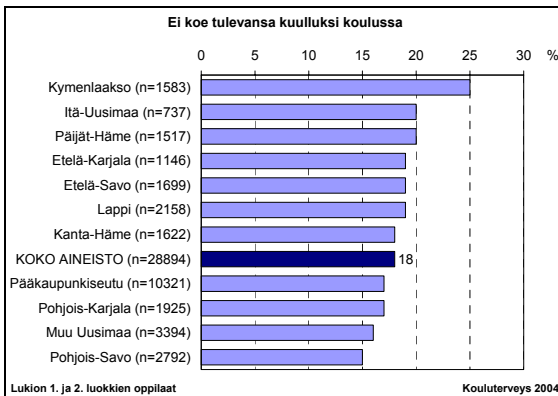
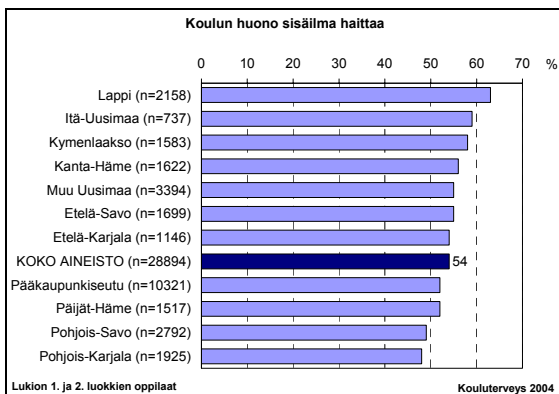
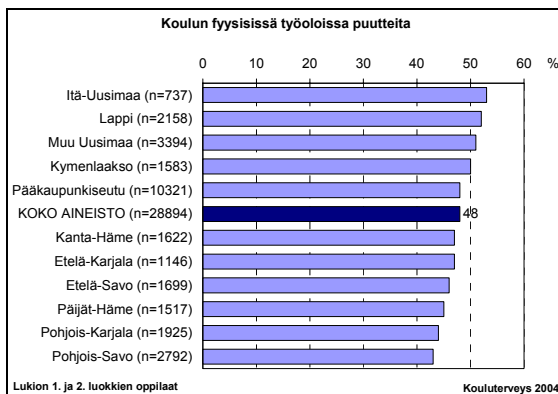
Lukiossa maakuntien väliset erot olivat suurimmat koulujen fyysisissä työoloissa sisäilma mukaan lukien (kuvio 16, liitetaulukko 16). Koko aineistossa 48 % lukiolaisista koki puutteita koulun fyysisissä työoloissa. Maakunnittain osuus vaihteli 43–53 %. Keskimäärin 54 % piti koulun sisäilmaa niin huonona, että se häiritsi koulutyötä. Osuus oli muita maakuntia suurempi Lapissa (63 %).

Vajaa viidesosa (18 %) lukiolaisista koki, ettei tullut koulussa kuulluksi (kuvio 16, liitetaulukko 16). Selvästi yleisintä tämä oli Kymenlaaksossa (25 %). Pienim-

millään vastaava osuus oli 15 % (Pohjois-Savossa).

Koko aineistossa 13 % lukiolaisista oli lintsannut ainakin kaksi päivää kuukauden aikana (kuvio 16, liitetaulukko 16). Lintsaaminen oli selvästi yleisintä pääkaupunkiseudulla (17 %). Muissa maakunnissa 8–13 % oli lintsannut kuukauden aikana vähintään kaksi koulupäivää.

Opiskeluvaikkeitä oli eri maakunnissa 47–55 %:lla lukiolaisista, keskiarvo oli 51 % (liitetaulukko 16). Muissa koulutyön indikaattoreissa oli korkeintaan viiden prosenttiyksikön vaihtelua maakuntien välillä.

KUVIO 16. Koulutyöindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuoliavioitettujen prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Terveys

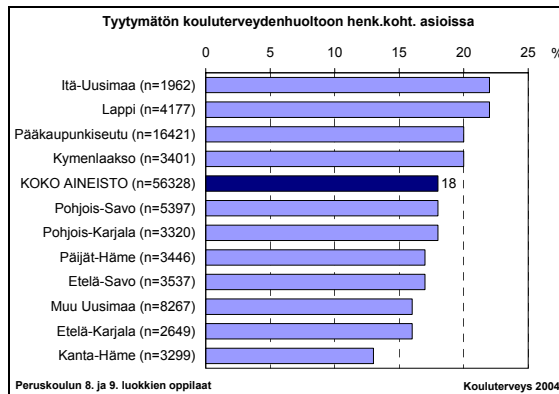
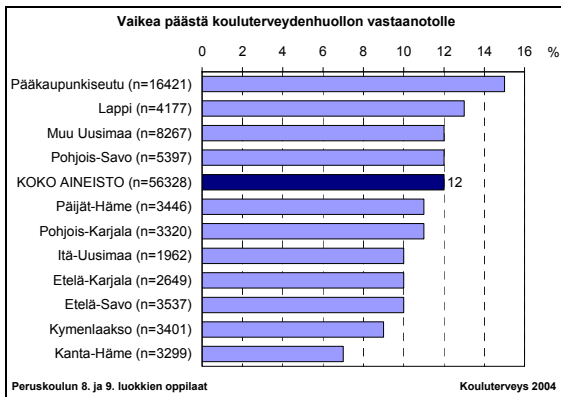
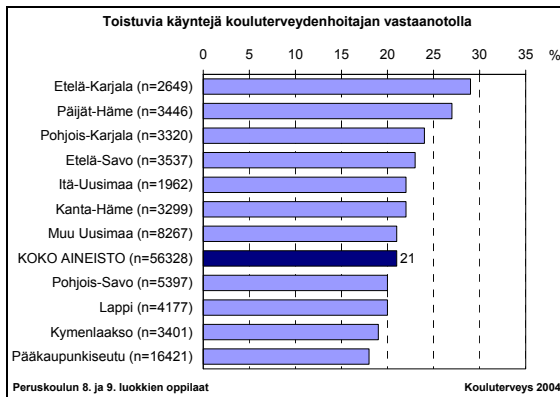
Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

Suurimmat maakunnittaiset erot olivat kouluterveydenhuoltoa koskevilla indikaattoreissa (kuvio 17, liitetaulukko 15). Joka viides (21 %) peruskoulun yläluokkalainen oli käynyt toistuvasti kouluterveydenhoitajan vastaanotolla eli vähintään kolme kertaa lukuvuoden aikana. Tämä osuus oli suurin Etelä-Karjalassa (29 %) ja Päijät-Hämeessä (27 %) ja pienin pääkaupunkiseudulla (18 %).

Joka kymmenes (12 %) oppilas piti kouluterveydenhuollon vastaanotolle pääsyä vaikeana (kuvio 17, liitetaulukko 15).

Vastaanotolle pääsy koettiin vaikeimmaksi pääkaupunkiseudulla (15 %) ja helpoimmaksi Kanta-Hämeessä (7 %). Lähes joka viides (18 %) oppilas oli tyytymätön kouluterveydenhuoltoon hoidettaessa henkilökohtaisia asioita, kuten masennus ja seksi-asiat. Tyytyväisimpiä oltiin Kanta-Hämeessä, missä vain 13 % ilmoitti olevansa tyytymättömän kouluterveydenhuoltoon. Tyytymättömimmät oppilaat olivat Lapissa ja Itä-Uudellamaalla (22 %).

Terveystilaa ja oireita koskevilla indikaattoreissa maakuntien välinen vaihtelu oli pientä, korkeintaan viisi prosenttiyksikköä (liitetaulukko 15).

KUVIO 17. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

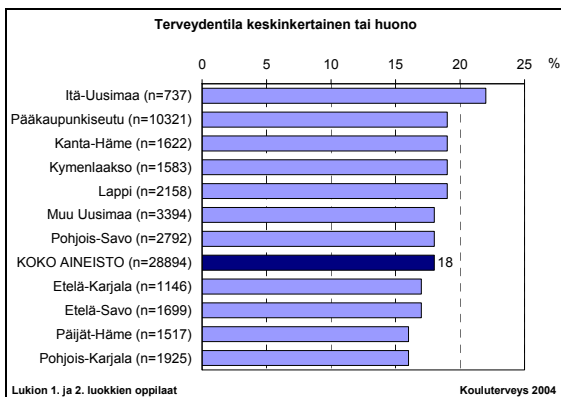
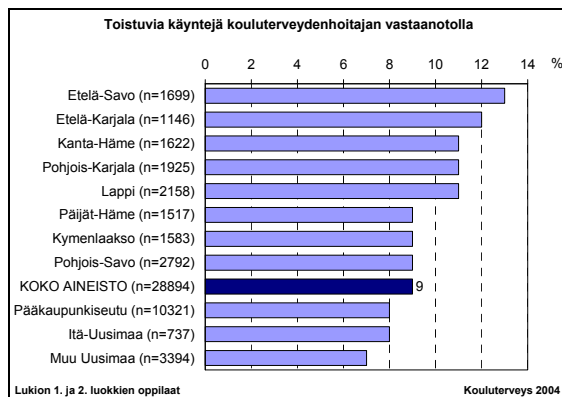
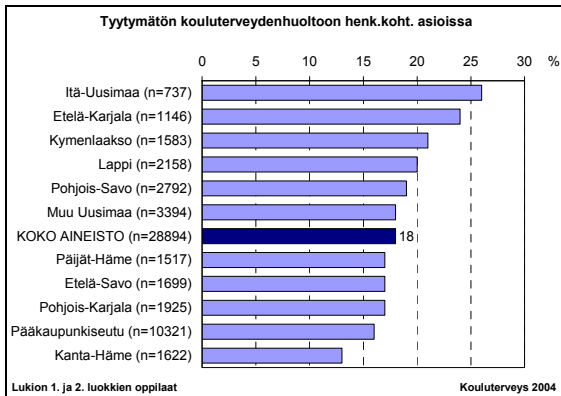
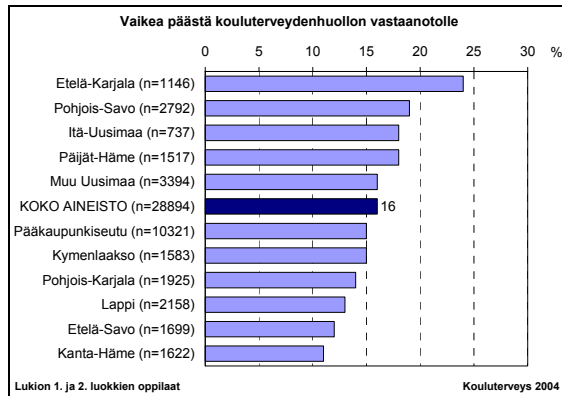
Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

Myös lukiossa terveysindikaattoreiden maakuntavaihtelu oli suurinta kouluterveydenhuollon indikaattoreissa (kuvio 18; liitetaulukko 16). Keskimäärin 16 % lukiolaisista koki kouluterveydenhuollon vastaanotolle pääsyn vaikeaksi ja 18 % oli tyytymätön kouluterveydenhuollon toimintaan henkilökohtaisissa asioissa. Vastaanotolle pääsyä vaikeana pitäviä opiskelijoita oli eniten Etelä-Karjalassa (24 %). Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 11–19 %. Tyytymättömyyttä kouluterveydenhuoltoon oli eniten Itä-Uudellamaalla (26 %) ja Etelä-Karjalassa (24 %). Tyytyväisimpiä olivat kanta-hämläiset – vain 13 % oli tyytymättömiä. Joka kymmenes (9 %) opiskelija oli käynyt

toistuvasti kouluterveydenhuollon vastaanotolla. Maakunnittain osuus vaihteli 7–13 %.

Varsinaisista terveydentilaa kuvaavista indikaattoreista suurimmat maakuntaerot olivat koetussa terveydentilassa (kuvio 18; liitetaulukko 16). Keskimäärin 18 % lukiolaisista piti terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona. Tämä osuus oli suurin Itä-Uudellamaalla (22 %). Muissa maakunnissa osuus oli 16–19 %.

Niska- tai hartiakipuja viikoittain oli koko aineistossa joka kolmannella (34 %) opiskelijalla (liitetaulukko 16). Osuus oli pienimmillään 32 % ja suurimmillaan 38 %. Muissa terveysindikaattoreissa vaihtelua oli alle viisi prosenttiyksikköä.

KUVIO 18. Terveysindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Terveystottumukset

Peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat

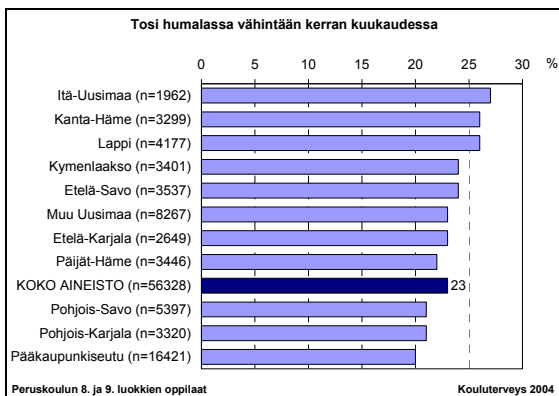
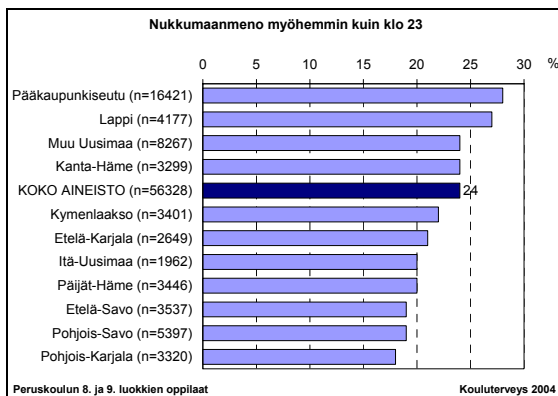
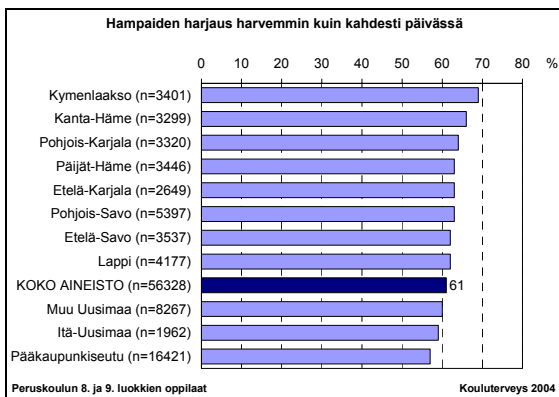
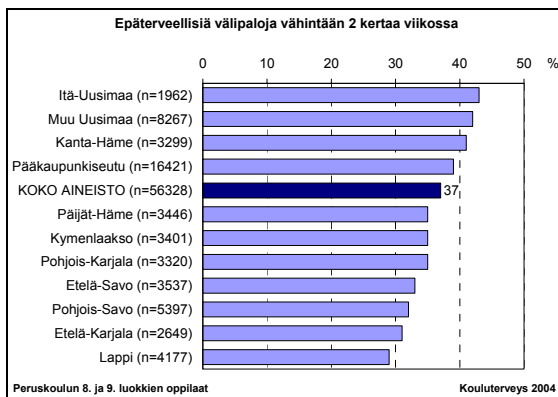
Lähes kaksi viidestä (37 %) peruskoulun yläluokkalaisesta söi epäterveellisiä välipaloja vähintään kahdesti kouluviikon aikana (kuvio 19; liitetaulukko 15). Harvinaisinta epäterveellisten välipalojen syöminen oli Lapissa (29 %). Itä-Uudellamaalla, Uudellamaalla (ilman pääkaupunkiseutua) ja Kanta-Hämeessä epäterveellisiä välipaloja söivät keskimääräistä useammat oppilaat.

Suositusten mukaan hampaita pitäisi harjata vähintään kaksi kertaa päivässä fluorihammastahnalla. Keskimäärin kolme viidestä oppilaasta (61 %) harjasi hampaitaan harvemmin kuin kahdesti päivässä (kuvio 19; liitetaulukko 15). Suositusta noudatettiin huonoiten Kymenlaaksossa, jossa vastaava osuus oli 69 %. Parhaiten suositus täyttyi pääkaupunkiseudulla, mutta sielläkin runsas puolet (57 %) harjasi hampaansa korkeintaan kerran päivässä.

Koko aineistossa neljäsosa (24 %) oppilaista meni koulupäivinä nukkumaan kello 23 jälkeen (kuvio 19; liitetaulukko 15). Myöhään valvominen oli yleisintä pääkaupunkiseudulla (28 %) ja Lapissa (27 %). Vastaava osuus oli maakunnista pienin Pohjois-Karjalassa, jossa 18 % oppilaista meni nukkumaan myöhemmin kuin kello 23.

Vajaa neljäsosa (23 %) oppilaista joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 19; liitetaulukko 15). Itä-Uudellamaalla, Kanta-Hämeessä ja Lapissa vastaava osuus oli yli neljäsosa (26–27 %).

Kouluruoan jätti syömättä enimmillään 12 % ja pienimmillään 5 % tietyn maakunnan oppilaista – keskiarvo oli 9 % (liitetaulukko 15). Keskimäärin 9 % peruskoulun yläluokkalaisista ilmoitti kokeilleensa laittomia huumeita, maakuntien välistä vaihtelua oli 5–11 %. Muissa indikaattoreissa maakuntien välillä oli korkeintaan viisi prosenttiyksikön ero.

KUVIO 19. terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijat

Reilu kolmasosa (35 %) lukiolaisista valvoi koulupäivinä myöhempään kuin kello 23:een (kuvio 20; liitetaulukko 16). Yleisintä valvominen oli pääkaupunkiseudulla, jossa 42 % vastaajista meni nukkumaan iltayhdyntöjen jälkeen. Muissa maakunnissa vastaava osuus oli 27–37 %.

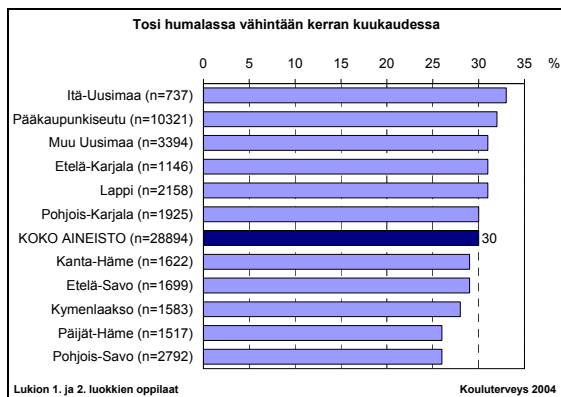
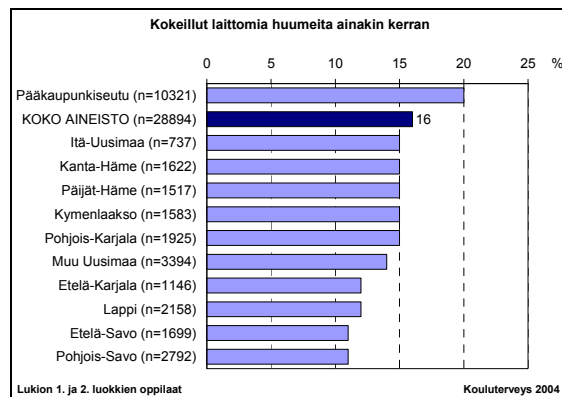
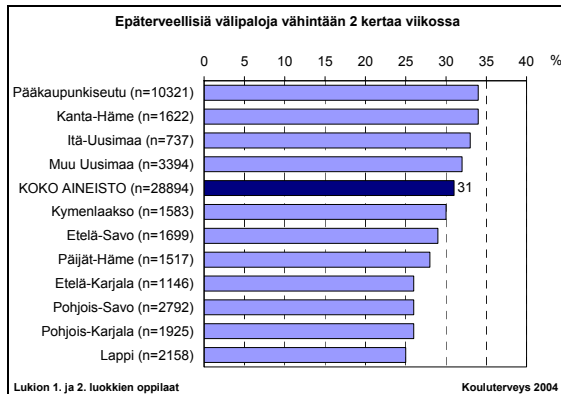
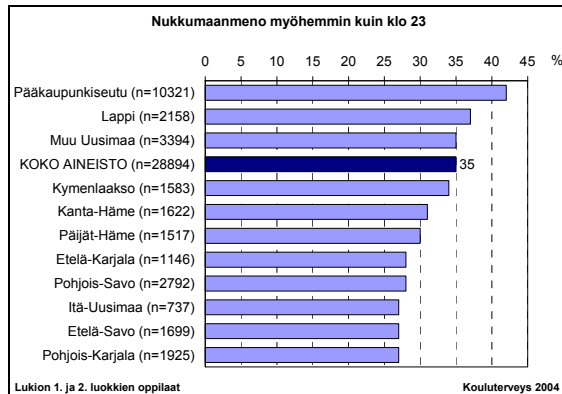
Epäterveellisten välipalojen syöminen oli lukiolaisilla harvinaisempaa kuin peruskoulun yläluokkalaisilla (31 % vs. 37 %) (kuvio 20; liitetaulukko 16). Eri maakunnissa 25–34 % lukion opiskelijoista söi epäterveellisiä välipaloja vähintään kahdesti kouluviikon aikana.

Keskimäärin 16 % lukiolaisista ilmoitti kokeilleensa joskus laittomia huumeita (ku-

vio 20; liitetaulukko 16). Huumeekokeilut olivat yleisimpiä pääkaupunkiseudulla (20 %). Muualla vastaava osuus oli 11–15 %.

Lähes kolmasosa (30 %) lukiolaisista joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa (kuvio 20; liitetaulukko 161). Osuus vaihteli maakunnittain 26–33 %. Humalajuominen oli harvinaisinta Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Savossa.

Puolet (51 %) lukiolaisista harjasi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä (liitetaulukko 16). Maakunnittain osuus vaihteli 48–55 %. Muissa terveystottumuksissa vaihtelua oli korkeintaan viisi prosenttiyksikköä.

KUVIO 20. Terveystottumusindikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

Muutokset vuosina 2000, 2002 ja 2004

Elinolot

Kahden viime vuoden aikana on tapahtunut vain vähän muutoksia nuorten elinoloissa (kuvio 21; liitetaulukot 17–26). Suurin muutos on käyttövarojen lisääntyminen. Vuonna 2002 18 %:lla peruskoulun yläluokkalaisista ja 33 %:lla lukiolaisista oli viikoittain käytössään yli 17 euroa. Peruskoululaisilla osuus kasvoi 23 %:iin ja lukio-
laisilla 40 %:iin. Tämän suuruiset käyttövarat olivat pojilla yleisempiä kuin tytöillä. Käyttövarat lisääntyivät peruskoulussa enemmän 9. luokalla ja lukiossa 2. vuosikurssilla sekä tytöillä.

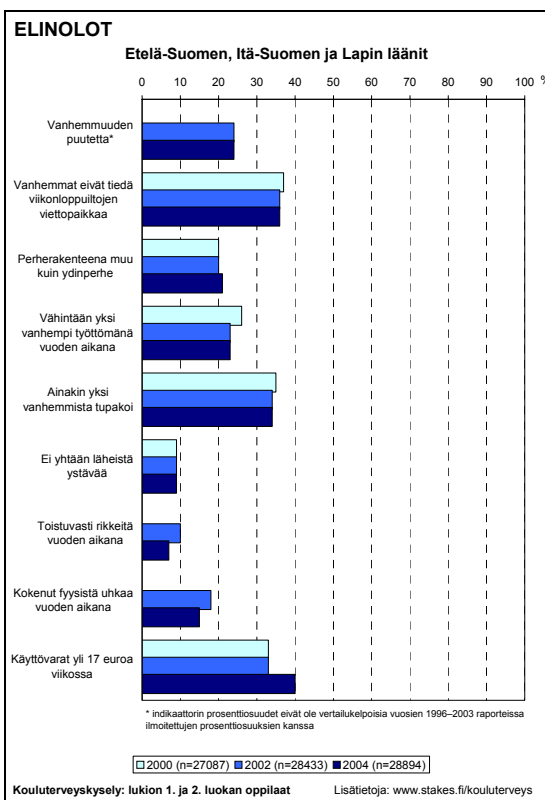
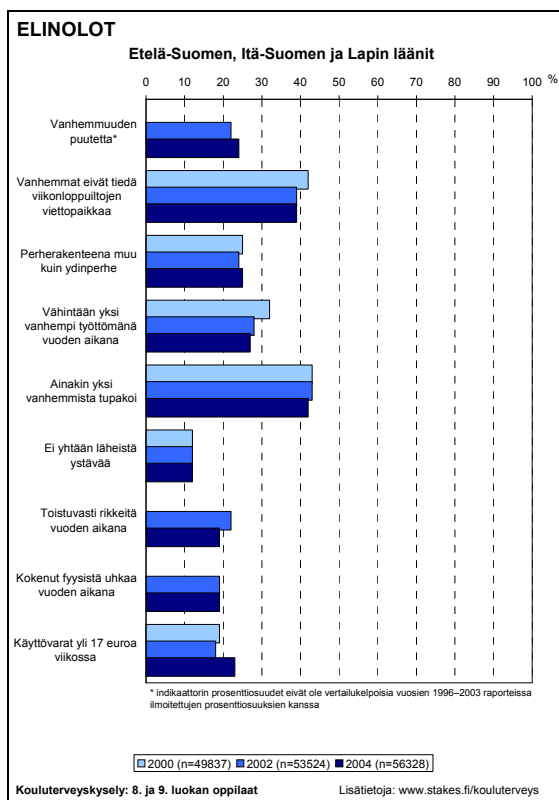
Rikkeiden tekeminen oli harvinaisempaa kuin kaksi vuotta aiemmin (kuvio 21; liitetaulukot 17–26). Peruskoulussa toistuvasti rikkeitä vuoden aikana tehneiden oppilaiden osuus pieneni 22 %:sta 19 %:iin ja lukiossa 10 %:sta 7 %:iin. Rikkeiden tekeminen väheni molemmissa koulutyypeissä erityisesti pojilla ja lukiossa 1. luokan oppi-

lailla. Lukiossa väheni (18 %:sta 15 %:iin) myös fyysisen uhan kohteeksi joutuminen – erityisesti pojilla. Sekä rikkeiden tekeminen että fyysisen uhan kohteeksi joutuminen olivat pojille huomattavasti yleisempiä kuin tytöille.

Muita kahden vuoden aikana tapahtuneita muutoksia oli vanhemmuuden puutteen pieni lisääntyminen peruskoululaisilla (kuvio 21; liitetaulukot 17–26). Vuonna 2002 vanhemmuuden puutetta oli 22 %:lla ja kaksi vuotta myöhemmin 24 %:lla peruskoulun yläluokkien oppilaista.

Tarkasteltaessa muutoksia neljän vuoden aikana, oli vanhempien työttömyys vähentynyt – peruskoulussa enemmän 8. luokkaisilla (kuvio 21; liitetaulukot 17–26). Lisäksi peruskoululaisten vanhemmat tiesivät hieman entistä paremmin, missä oppilas vietti viikonloppuitansa.

Pojat olivat kaikkina vuosina tyttöjä yleisemmin vailla läheisiä ystäviä (liitetaulukot 17–26). Esimerkiksi peruskoulussa 17 %:lla pojista ja 8 %:lla tytöistä ei ollut lainkaan läheistä ystävää vuonna 2000. Tilanne ei muuttunut neljän vuoden aikana.

KUVIO 21. Elinoloindeksit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Koulutyö

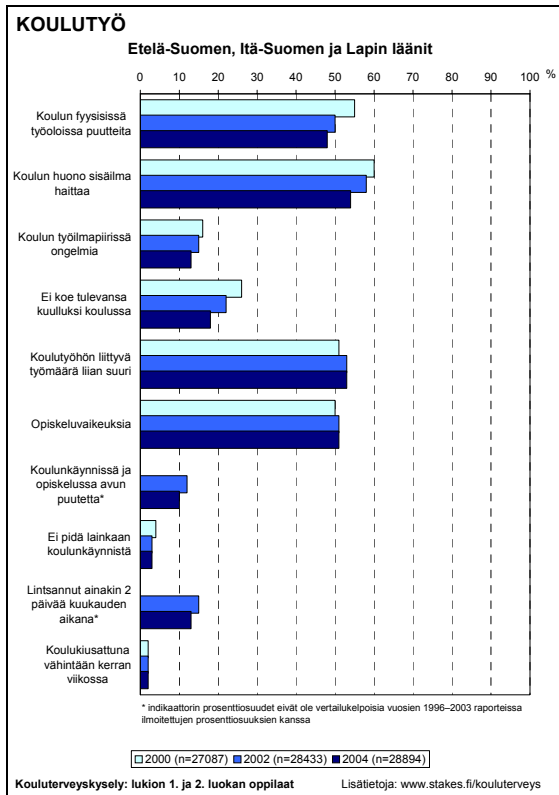
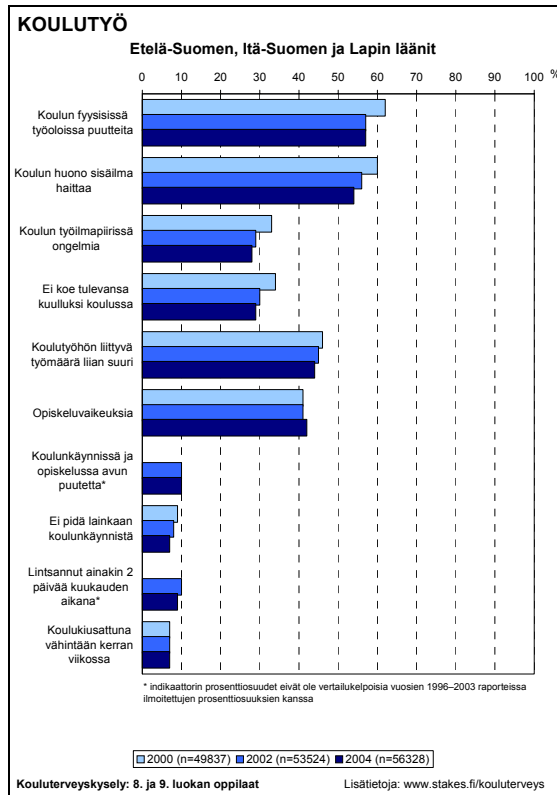
Molemmissa koulutyypeissä oppilaat kokivat sisäilman hieman paremmaksi kuin vuonna 2002 ja selvästi paremmaksi kuin vuonna 2000 (kuvio 22; liitetaulukot 17–26). Peruskoulussa sisäilma parani erityisesti 8. luokan oppilaiden mielestä ja lukiossa 1. vuosikurssin opiskelijoiden sekä tyttöjen mielestä. Vaikka parannusta oli, vuonna 2004 huono sisäilma haittasi yli puolen koulutyötä molemmissa koulutyypeissä. Myös kokonaisuutena tarkasteltuna koulun fyysisissä työoloissa oli parannusta neljän vuoden aikana. Lukiossa tytöt kokivat poikia enemmän parannusta työoloissa. Puutteita fyysisissä työoloissa koki yli puolet peruskoulun yläluokkalaisista ja vajaa puolet lukiolaisista. Huono sisäilma ja lukiossa myös muut fyysiset työolot haittasivat enemmän tyttöjen koulutyötä.

Koulun työilmapiiri ja kuulluksi tuleminen paranasivat selvästi neljän vuoden aikana sekä peruskoulussa että lukiossa (kuvio 22; liitetaulukot 17–26). Työilmapiiri parani peruskoulussa erityisesti 8. luokan ja

lukiossa 2. vuosikurssin oppilaiden mielestä. Poikien mielestä parannusta tapahtui myös kahden viime vuoden aikana. Vuonna 2004 ongelmia koulun työilmapiirissä koki peruskoulun yläluokilla 28 % ja lukiossa 13 % vastaajista. Kuulluksi tuleminen parani lukiossa erityisesti 2. vuosikurssilla. Vuonna 2004 29 % peruskoulun yläluokkalaisista ja 18 % lukiolaisista koki, ettei tullut kuulluksi koulussa.

Lukiossa muutosta oli myös lintsauttamisessa ja ilman apua koulunkäynnin ongelmista jäämisessä, jotka vähenivät hieman kahden viime vuoden aikana (kuvio 22; liitetaulukot 7–26).

Kun tarkastellaan muutoksia luokka-asteen ja sukupuolen mukaan, 8.-luokkalaisten mielestä koulutyön kuormittavuus oli vähentynyt peruskoulussa vuosina 2000–2002 ja poikien mielestä vuosina 2000–2004 (liitetaulukot 7–26). Lukiossa pojat kokivat työmäärän tyttöjä yleisemmin liian suureksi. Peruskoulussa pojat joutuivat kiusaamisen uhriksi tyttöjä yleisemmin ja pitivät koulunkäynnistä vähemmän kuin tytöt.

KUVIO 22. Koulutyöindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

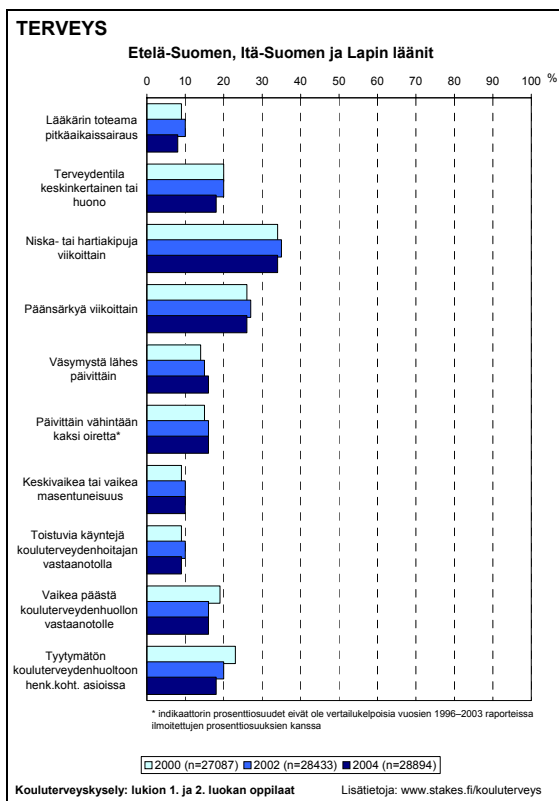
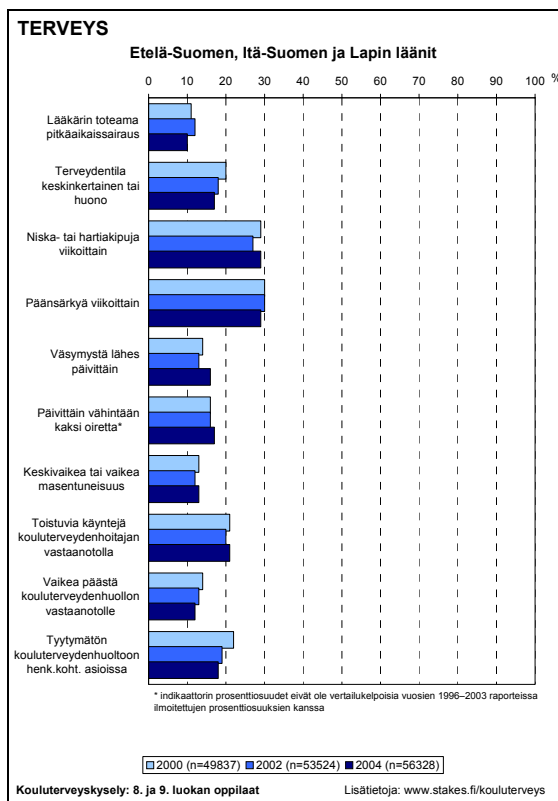
Terveys

Peruskoulun yläluokkalaisilla niska- tai hartiakivut ja väsymys yleistyivät ja pitkäaikaissairaudet vähenivät kahden viime vuoden aikana (kuvio 23; liitetaulukot 17–26). Neljän vuoden tarkastelussa heidän tyytyväisyytensä kouluterveydenhuoltoon lisääntyi ja terveydentilansa parantui hieman. Terveydentila parantui peruskoulussa erityisesti tytöillä ja 8. luokan oppilailla. Tyytyväisyys kouluterveydenhuoltoon lisääntyi peruskoulussa enemmän pojilla. Masentuneisuus vähentyi peruskoulun tytöillä vuosina 2000–2002, mutta lisääntyi sen jälkeen hieman.

Lukiossa oli kahden viime vuoden aikana korkeintaan kahden prosenttiyksikön

muutoksia terveysindikaattoreissa: lääkärin toteamat pitkäaikaissairaudet, keskinkertaiseksi tai huonoksi koettu terveydentila ja tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon vähenivät (kuvio 23; liitetaulukot 17–26). Lisäksi päivittäinen väsymys lisääntyi 2. vuosikurssin pojilla. Kun verrataan uusimpia tuloksia neljän vuoden takaisiin, kouluterveydenhuollon vastaanotolle pääsy koettiin helpommaksi ja siihen oltiin tyytyväisempiä. Näin tapahtui erityisesti 1. vuoden opiskelijoilla ja pojilla.

Oireet ja masentuneisuus olivat tytöillä huomattavasti yleisempiä kuin pojilla molemmissa koulutyypeissä (liitetaulukot 17–26).

KUVIO 23. Terveysindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

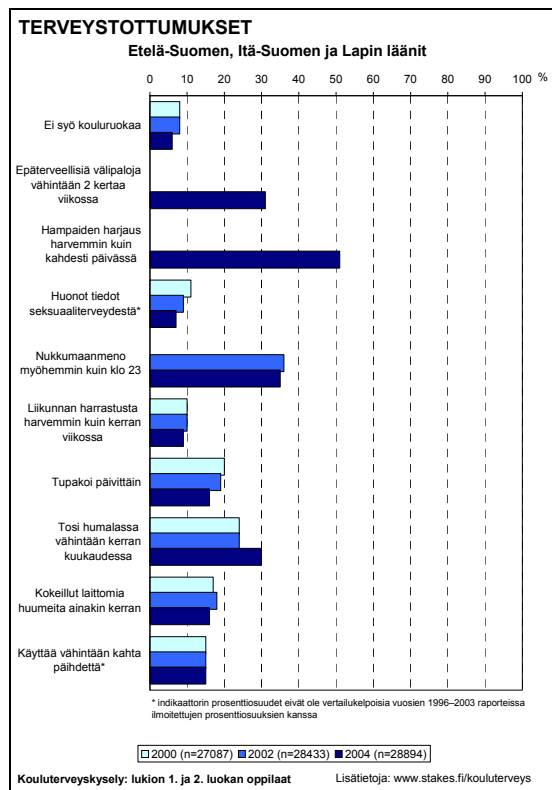
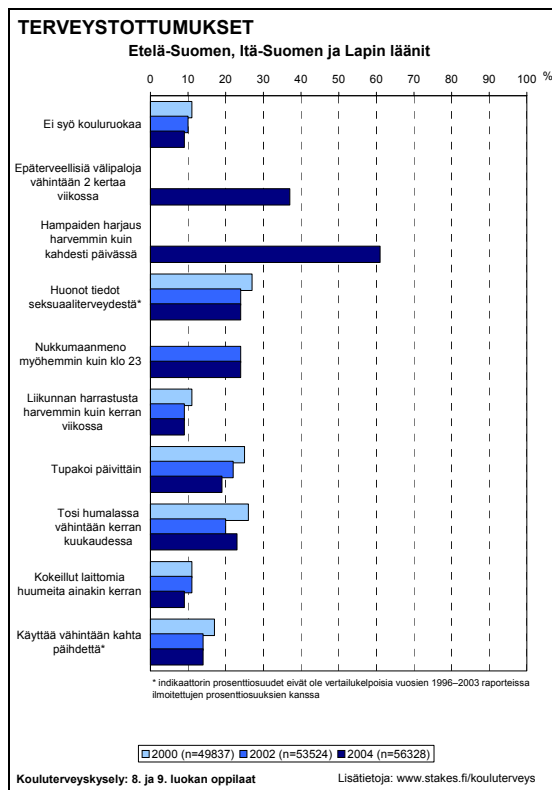
Terveystottumukset

Tupakointi väheni ja humalajuominen lisääntyi kahden viime vuoden aikana sekä peruskoulun yläluokkalaisilla että lukiolaisilla (kuvio 24; liitetaulukot 17–26). Tupakointi väheni peruskoulussa erityisesti 9. luokalla ja pojilla. Humalajuominen yleistyi nimenomaan tytöillä molemmissa koulutyypeissä ja lukiossa voimakkaasti 2. luokan oppilailla. Vuonna 2004 peruskoulussa 19 % ja lukiossa 16 % vastaajista tupakoi päivittäin. Vähintään kerran kuukaudessa tosi humalaan juovien oppilaiden osuus pieneni peruskoulussa vuodesta 2000 vuoteen 2002, mutta kasvoi sen jälkeen 23 %:iin. Lukiossa vastaava osuus kasvoi kahden viime vuoden aikana 24 %:sta 30 %:iin. Lukiossa humalajuominen oli pojilla selvästi yleisempää kuin tytöillä. Huumekekeilut vähenivät hieman kahden vuoden aikana molemmissa koulutyypeissä.

Nuorten tiedot seksuaaliterveydestä parantivat neljän vuoden aikana sekä peruskoulussa että lukiossa – pojilla enemmän kuin tytöillä (kuvio 24; liitetaulukot 17–26).

Poikien tiedot olivat kuitenkin edelleen selvästi huonommat kuin tyttöjen. Peruskoulussa 8. luokalla ja tytöillä seksuaaliterveys-tiedot alkoivat hieman huonontua kahden viime vuoden aikana. Peruskoulun pojilla kahden vuoden aikana vähenivät valvominen ja vähintään kahden päihteen käyttö.

Vuonna 2004 kysyttiin ensimmäistä kertaa epäterveellisten välipalojen syöntiä ja hampaiden harjaamista (liitetaulukot 17–26). Peruskoulun yläluokilla 37 % ja lukiossa 31 % oppilaista söi epäterveellisiä välipaloja vähintään kaksi kertaa kouluviikon aikana. Kolme viidestä (61 %) peruskoulun yläluokkalaisesta ja puolet (51 %) lukiolaisista harjasi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä. Myöhäinen nukkumaanmeno-aika, epäterveellisten välipalojen syönti ja hampaiden harjaamisen laiminlyönti olivat pojille tyypillisempiä kuin tytöille. Ero oli suurin hampaiden harjaamisessa: peruskoulussa 73 % pojista ja 50 % tytöistä harjasi hampaansa harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä. Lukiossa vastaavat osuudet olivat 62 % ja 40 %.

KUVIO 24. terveystottumusindikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuoliavikoidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sekä lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Pohdinta

Tässä raportissa kuvataan päätulokset Kouluterveyskyselystä huhtikuussa 2003 ja 2004. Tuloksia verrataan kahden ja neljän vuoden takaisiin tuloksiin. Kouluterveyskyselyssä pyritään keräämään aineistot mukana olevien läänien kaikissa kunnissa ja kaikissa asianomaisissa kouluissa ja oppilaitoksissa. Tavoitteena on saada mukaan mahdollisimman suuri osa peruskoulun 8. ja 9. luokkien sekä lukioden 1. ja 2. vuosikurssien oppilaista. Kyseessä on siis kokonaisaineisto kyselyssä mukana olevien kuntien nuorista.

Vaikka aineistot eivät ole edustavia otoksia, ovat vastanneiden lukumäärät niin suuria, että niiden perusteella voitaneen kohtuullisen luotettavasti tarkastella 14–16-vuotiaiden nuorten hyvinvointia. Lukioaineistoja tarkasteltaessa on pidettävä mielessä, että ne kertovat vain lukiossa opiskelevien tilanteesta. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat eivät ole mukana tässä tarkastelussa eivätkä myöskään ne nuoret, jotka eivät ole jatkaneet opiskelua.

Peruskouluaineistojen kattavuus oli maakunnittain useimmiten noin 80 % tai sitä korkeampi. Maarianhaminan puuttuminen vähensi Ahvenanmaan aineiston edustavuutta ja pudotti kattavuuden 31 %:iin. Tämän vuoksi Ahvenanmaa jätettiin pois vuoden 2003 peruskoulujen maakuntatarkastelusta. Vaikka Ahvenanmaan lukioaineisto oli kattava, vastanneiden lukumäärä oli niin pieni, että vertailu muihin maakuntiin ei tuntunut mielekkäältä. Lisäksi kyseessä olivat vain yhden koulun oppilaat. Täytyy kuitenkin todeta, että monissa indikaattoreissa Ahvenanmaan lukiolaiset poikkesivat huomattavasti muiden maakuntien lukiolaisista niin positiiviseen kuin negatiiviseenkin suuntaan. Muutostarkasteluissa Ahvenanmaan oppilaat ovat mukana, mutta pienen vastaajamäärän takia lukiolaisten poikkeavat tulokset eivät vaikuttaneet merkittävästi esitettyihin tuloksiin.

Maakuntavertailut

Molemmissa koulutyypeissä ja molempina vertailuvuosina suurimmat erot maakuntien välillä olivat vanhempien työttömyydessä. Peruskouluaineistossa vanhempien työttömyys oli vuonna 2003 Kainuussa kaksi kertaa yleisempää kuin Pohjanmaan maakunnassa ja vuonna 2004 Lapissa ja Pohjois-Karjalassa lähes kaksi kertaa yleisempää kuin pääkaupunkiseudulla.

Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänejä vuonna 2002 tarkastelevassa raportissa todettiin, että nuorten hyvinvoinnin kannalta maakuntaerot näyttivät kumoavan toisensa (Luopa & al. 2003). Havainto saa vahvistusta tässä raportissa: vaikka taloudellista hyvinvointia oli vuonna 2003 eniten Pohjanmaalla, vanhemmuutta oli siellä vähiten. Vastaavasti pääkaupunkiseudulla oli vuonna 2004 eniten käyttövaroja ja työttömyys keskimääräistä harvinaisempaa, mutta vanhemmat olivat huonosti perillä siitä, missä heidän lapsensa olivat viikonloppuiltaisina. Käänteisesti, vaikka Pohjois-Karjalassa oli paljon työttömyyttä ja vähän käyttövaroja, tiesivät vanhemmat parhaiten nuoren viikonvaihteen illanvietoista.

Kouluoloissa maakuntien väliset erot vuonna 2003 olivat peruskoululaisilla pääosin pieniä. Suurimmat erot olivat huonossa sisäilmassa ja muissa fyysisissä työoloissa sekä työmäärän suuruudessa. Koulujen fyysiset työolot koettiin heikoimmiksi Kainuussa ja koulun työmäärä kuormitti eniten Pohjanmaalla. Vuonna 2004 eniten maakuntien välisiä eroja oli koulun työmäärässä, sisäilmassa ja työilmapiirissä, joissa Itä-Uusimaa erottui kielteisesti muista maakunnista.

Terveysindikaattoreissa vaihtelu vuonna 2003 kyselyyn osallistuneiden maakuntien välillä oli peruskoulun yläluokilla suurimmillaan viiden prosenttiyksikön suuruusluokkaa. Toisin sanoen 14–16-vuotiaiden nuorten terveydessä ei ollut merkittäviä eroja maakuntien välillä. Arviot kouluterveysdenhuollosta vaihtelivat maakunnittain

hieman enemmän. Keski-Pohjanmaalla toistuvia käyntejä oli vähiten ja arviot kouluterveydenhuollon palvelujen saatavuudesta olivat myönteisimmät. Kainuussa peruskoululaisten mielipiteet kouluterveydenhuollosta olivat keskimääräistä kielteisempiä. Myös vuonna 2004 suurimmat maakunnittaiset erot koskivat kouluterveydenhuoltoa. Vastaanotolle pääsy koettiin vaikeimmaksi pääkaupunkiseudulla ja helpoimmaksi Kanta-Hämeessä. Kanta-Hämeessä oltiin myös tyytyväisimpiä kouluterveydenhuoltoon.

Terveystottumuksissa maakunnat sijoittuivat vaihtelevasti jakaumien ääripäihin. Vuonna 2003 Pohjanmaan peruskoulujen yläluokkalaisilla oli huonoimmat tiedot seksuaaliterveydestä, he valvoivat iltaisin myöhään ja harrastivat liikuntaa harvoin, mutta tupakoivat vähiten. Sen sijaan Kainuussa valvominen ja huumekekoilut olivat harvinaisimpia ja tupakointi yleisintä. Vuonna 2004 myöhään valvominen ja humalajuominen olivat yleisiä Lapissa. Myös pääkaupunkiseudulla valvottiin myöhään. Positiivista pääkaupunkiseudulla oli, että hampaiden harjaus oli yleisimmin suositusten mukaista, joskin sielläkin vain vajaa puolet noudatti niitä. Itä-Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä juotiin keskimääräistä yleisemmin humalaan sekä syötiin paljon epäterveellisiä välipaloja.

Vuoden 2003 lukioaineistossa suurimmat maakuntaerot löytyivät vanhempien työttömyydestä, koulun sisäilmasta ja koulun työmäärästä. Terveystottumuksissa suurimmat erot olivat huumekekoiluissa ja valvomisessa. Kainuu erottui positiivisesti terveydentilan, masentuneisuuden, nukkumaanmenoajan, liikunnan harrastamisen ja huumekekoilujen suhteen. Vuonna 2004 lukiolaisilla oli eniten maakuntien välistä vaihtelua vanhempien työttömyydessä, käyttövaroissa, koulun sisäilmassa ja mielipiteissä kouluterveydenhuollosta. Terveystottumuksissa suurimmat maakuntaerot olivat myöhään valvomisessa ja huumekekoiluissa sekä uutena kysymyksenä mukana olleessa epäterveellisten välipalojen syömisessä. Vuonna 2004 myönteisesti erottui Pohjois-Savo, jossa oli vähiten puutteita lukiodien fyysisissä työoloissa, kuulematta jäämistä koulussa, laittomien huumeiden kekoiluja ja humalajuomista.

Muutokset

Vuoden 2002 raportissa Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneistä todettiin myönteinen käänne nuorten hyvinvoinnin trendeissä (Luopa & al. 2003). Myönteinen kehitys saa vahvistusta tässä raportissa. Monet asiat ovat parantuneet tai ainakin kielteinen kehitys on pysähtynyt. Selvimät muutokset olivat koulun fyysisen ympäristön ja ilmapiirin paraneminen. Nuorten tupakointi väheni eivätkä huumekekoilut enää jatkaneet yleistymistään.

Parittomien ja parillisten vuosien aineistoissa selvin ero oli humalajuomisessa, joka väheni vuonna 2003 mutta lisääntyi vuonna 2004 (ks. myös s. 42). Huolestuttavaa kehitystä parittomien vuosien aineistossa oli pitkäaikaissairauksien ja opiskeluvaikeuksien sekä lukiodien opiskelijoilla työmäärän lisääntyminen. Parillisten vuosien aineistossa kielteistä oli humalajuomisen yleistymisen lisäksi vanhemmuuden puutteen ja väsymyksen lisääntyminen peruskoululaisilla.

Myönteistä parittomina vuosina oli humalajuomisen vähenemisen lisäksi koettujen oireiden ja masentuneisuuden väheneminen peruskoulun yläluokilla. Lisäksi tyytyväisyys kouluterveydenhuoltoon lisääntyi ja koettu terveydentila parani hieman molemmissa koulutyypeissä. Parillisten vuosien aineistossa käyttövarat lisääntyivät ja rikkeiden tekeminen väheni kahden viime vuoden aikana, lisäksi lukiossa väheni fyysisen uhan kokeminen.

Nuorten hyvinvoinnin seuranta

Terveys 2015 -kansanterveysohjelma on yhteistyöohjelma, joka pyrkii terveyden tukemiseen ja edistämiseen kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Ohjelmassa esitetään kahdeksan kansanterveyttä koskevaa tavoitetta. Ensimmäinen tavoite koskee lapsia:

Tavoite 1. Lasten hyvinvointi lisääntyy, terveydentila paranee ja turvattomuuteen liittyvät oireet ja sairaudet vähenevät merkittävästi (Valtioneuvoston... 2001).

Ensimmäisen tavoitteen toteutumista mitataan mm. yönunen pituudella sekä seuraavil-

la Kouluterveyskyselyn indikaattoreilla: Ei yhtään läheistä ystävää, Ei syö kouluruokaa, Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa ja Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana. Seurannassa tarkastellaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita.

Läheinen ystävä puuttui kaikkina tarkasteluvuosina noin joka kymmenenneltä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaalta. Muutosta parempaan suuntaan ei ollut neljän vuoden seurannassa tapahtunut. Lähes yhtä moni oppilas ei syönyt yleensä lainkaan kouluruokaa. Kouluruokailun suhteen oli kahden viime mittauskerran välillä tapahtunut hieman myönteistä kehitystä, joskin epäterveellisten välipalojen syöminen oli yleistä (ks. myös s. 43).

Kouluterveyskyselyssä nukkumaanmenoaikaa on kysytty vuodesta 2002 lähtien, joten muutosta voidaan tarkastella vain vuosien 2002 ja 2004 välillä. Tällä ajanjaksoilla muutosta nukkumistottumuksissa ei ollut havaittavissa. WHO-Koululaistutkimuksessa nukkumista on seurattu pitempään. Sen mukaan koulupäivinä myöhään valvovien 15-vuotiaiden osuus lisääntyi vuoteen 1998 asti, mutta pieneni sen jälkeen vuoden 1994 tasolle (Tynjälä & Kannas 2004). Ajallisesti se merkitsi noin 8 tunnin yöunia vuosina 1994 ja 2002. Vuonna 1998 yöuni oli noin 15 minuuttia lyhyempi. Vuosituhannen vaihtuessa näyttäisi siis tapahtuneen myönteinen käänne.

Vuosien 2003 ja 2004 Kouluterveyskyselyissä koulukiusaaminen pysyi ennallaan: kiusaamisen uhriksi viikoittain joutui peruskoulussa vajaa kymmenesosa vastaajista. Fyysisen uhan kokemista on voitu seurata Kouluterveyskyselyssä vuodesta 2002 alkaen. Tilanne oli pysynyt ennallaan. Varsinkin poikien kokemukset fyysisestä uhkailusta ja kimppuun käymisestä olivat yllättävän yleisiä. Peruskoulun yläluokilla lähes joka viidennen pojan ruumiillinen koskemattomuus oli ollut uhattuna molempina vuosina.

Lähes kaikki ensimmäisen tavoitteen seurantaindikaattorit olivat pysyneet ennallaan eikä tavoitteen mukaista merkittävää muutosta myönteiseen suuntaan ei ollut vielä nähtävissä. Pientä myönteistä kehitystä oli ehtinyt tapahtua vain kouluruokailun ja nukkumisen suhteen. Lasten hyvinvoinnin ja terveyden lisäämiseksi on vielä pal-

jon tehtävää seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Terveys 2015 -ohjelman toinen tavoite koskee nuoria:

Tavoite 2. *Nuorten tupakointi vähenee siten, että 16–18-vuotiaista alle 15 % tupakoi; nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyvät terveysongelmat kyetään hoitamaan asiantuntevasti eivätkä ne ole yleisempiä kuin 1990-luvun alussa (Valtioneuvoston... 2001).*

Nuorten tupakointi on vähentynyt tällä vuosituhannella niin Kouluterveyskyselyn kuin Nuorten terveystapatutkimuksenkin mukaan (Rimpelä & al. 2003). Vuosina 2003 ja 2004 noin viidesosa peruskoulun yläluokalaisista tupakoi päivittäin. Suunta on tavoitteen mukainen ja jos kehitys jatkuu tällaisena seuraavat kymmenen vuotta, tavoitteen saavuttaminen näyttäisi olevan mahdollista.

Myös humalajuomisessa oli samaan aikaan havaittavissa selvä myönteinen käänne aina vuoteen 2003 asti. Lisäksi nuorten raittius lisääntyi. Syyksi on arveltu niin aikuisten kasvatusotteen tiukentumista kuin nuorisokulttuurin sisällä tapahtunutta alkoholi- ja humalakielteisyyden lisääntymistä (ks. Lähteenmaa 2004). Vuonna 2004 alkoholijuomien valmisteveroa alennettiin ja EU-maista tuodun alkoholin tuontikiintiöt poistettiin, mikä lisäsi alkoholin myyntiä aikuisille (Karlsson & al. 2004). Muutos alkoholin käytössä näkyi myös nuorilla. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan vähintään kerran kuukaudessa tosi humalassa olleiden osuus lisääntyi yläluokkaisilla hieman ja lukiolaisilla huomattavasti vuonna 2004. Tulevien kyselyiden tehtäväksi jää todeta, karkaako Terveys 2015 -ohjelman tavoite veronalennuksen takia käsistä vai normalisoituuko tilanne vuosien kuluessa.

Huumeokeilut eivät ole Kouluterveyskyselyn mukaan enää lisääntyneet viime vuosina. Monessa maakunnassa ne ovat jopa vähentyneet. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin ESPAD-tutkimuksessa, jossa todettiin nuorten huumeiden käytön tasaantuneen 2000-luvulla (Ahlström & al. 2004).

Nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyviä terveysongelmia seurataan mm. oireiden, pitkäaikaissairauksien ja masentuneisuuden esiintyvyydellä. Pitkäai-

kaissairaus oli noin joka kymmenennellä nuorella. Masentuneisuutta oli runsaalla kymmenesosalla. Vähintään kahdesta päivittäin esiintyvistä psykosomaattisista oireista kärsi joka kuudes nuori. Missään näistä indikaattoreista ei ollut 2000-luvulla tapahtunut parannusta lukuun ottamatta masentuneisuutta, jossa oli hieman myönteistä muutosta parittomien vuosien aineistossa. Kun tarkastellaan kehitystä 1990-luvun alusta alkaen, vain masentuneisuus oli vähentynyt (Rimpelä & al. 2004; Välimaa 2004).

Lapsiin ja nuoriin suoraan kohdistuvien tavoitteiden lisäksi Kouluterveyskyselyn avulla voidaan mitata seuraavan kaikille yhteisen tavoitteen toteutumista lasten ja nuorten osalta:

Tavoite 7. *Suomalaisten tyytyväisyys terveyspalvelujen saatavuuteen ja toimivuuteen sekä koettu oma terveydentila ja kokemukset ympäristön vaikutuksesta omaan terveyteen säilyvät vähintään nykyisellä tasolla (Valtioneuvoston... 2001).*

Lasten ja nuorten tyytyväisyyttä terveyspalveluihin voidaan seurata kahdella indikaattorilla. Suuri enemmistö eli lähes yhdeksän kymmenestä peruskoulujen yläluokkalaisesta koki kouluterveydenhuollon saatavuuden hyväksi – osuus oli pysynyt tarkastelujakson aikana ennallaan. Noin kahdeksan kymmenestä oppilaasta oli tyytyväinen kouluterveydenhuoltoon, kun oli kyse henkilökohtaisten, kuten masentuneisuuteen tai seksiin liittyvien asioiden hoitamisesta. Tyytyväisyys oli hieman lisääntynyt neljän vuoden tarkastelujaksoilla.

Vuosina 1999 ja 2000 viidesosa peruskoulun yläluokkalaisista koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Neljän vuoden aikana on tapahtunut hieman myönteistä kehitystä. Myös WHO-koululaistutkimuksessa todettiin koetun terveydentilan parantuneen vuosina 1984–2002 (Välimaa 2004).

14–16-vuotiaat nuoret viettävät suuren osan valkeillaoloajastaan koulussa. Nuorten kokemuksia ympäristön yhteydestä terveyteen voidaan mitata sillä, kuinka paljon koulun sisäilma vaikuttaa koulutyön tekemiseen. Vuosituhannen vaihteessa suurin osa – kolme viidestä – peruskoululaisista ilmoitti koulun huonon sisäilman haittaavan heidän työskentelyään. Neljän vuoden aika-

na osuus pieneni noin kuudella prosenttiyksiköllä. Vaikka muutosta parempaan suuntaan on tapahtunut, on sisäilman laatu edelleen huomattava ongelma.

Terveys 2015 -ohjelman tavoitteessa 7 oli vaatimuksena tilanteen pysyminen vähintään ennallaan. Tässä vaiheessa, kun tarkasteluaikaa on jäljellä vielä kymmenen vuotta, näyttäisi tavoite lasten ja nuorten osalta jopa ylittyneen. Kaikilla kolmella osa-alueella kehitys on ollut edellä kuvattujen indikaattoreiden mukaan myönteistä.

Huomio ruokailutottumuksiin ja hammasterveyteen

Vuoden 2004 kyselyssä uusina asioina nousivat esiin epäterveellisten välipalojen syömisen yleisyys kouluaikana ja hampaiden harjauksen laiminlyöminen.

Yläasteen kouluruokailu 2003 -selvityksen (Urho & Hasunen 2003) mukaan oppilaat suhtautuivat kouluruokailuun pääosin myönteisesti. Suuri enemmistö (89 %) oppilaista kävi ruokalassa ja lähes kaikki oppilaat (95 %) söivät pääruuan. Kuitenkin harvat oppilaat – vain 13 % – söivät kouluaterian sellaisena kokonaisuutena, joksi se on suunniteltu, eli pääruoan, salaatin tai tuorepalan, leivän ja maidon. Kouluterveyskyselyssä vajaa kymmenesosa oppilaisista ilmoitti, ettei syönyt yleensä lainkaan kouluruokaa. Välipalojen syönti koulussa onkin hyvin yleistä. Monesti energian tarve kuitataan epäterveellisellä välipalalla, kuten makeisilla, limsalla, jäätelöllä, hampurilaisilla tai leivonnaisilla. Vuonna 2004 kaksi viidestä peruskoulun yläluokkalaisesta söi tällaisia välipaloja vähintään kaksi kertaa kouluviikon aikana.

Kouluterveydenhuolto 2002 -oppaan (2002) ja Kouluterveydenhuollon laatusuosituksen (2004) kanta virvoitusjuomien ja makeisten kouluun sopivuuteen on selkeän kielteinen. Limsaa ja karkkeja myydään koulussa automaateista, kioskeista tai erilaisten projektien puitteissa, yleensä oppilaskuntien toiminnan tai luokkaretkien rahoittamiseksi. Samalla kuitenkin luodaan mielikuva jatkuvan napostelun hyväksyttävyydestä ja edesautetaan lapsia omaksumaan epäterveelliset elämäntavat. Varainhankinnassa käytettävien tuotteiden valinnassa tulisi jatkossa ottaa huomioon terve-

ysnäkökulma ja kanttiniin valikoimasta voisi konsultoida mm. suun terveydenhuollon henkilöstöä. Lisäksi oppilaille tulisi tarjota mahdollisuus saada janojuomaksi vettä virvoitusjuomien sijaan (Kouluterveydenhuollon... 2004).

Suomalaisten lasten hammassterveys on parantunut jatkuvasti 1990-luvun alkuun saakka. Sen jälkeen tilanne on pysynyt ennallaan. Lasten hampaiden reikiintymistä ei saada enää vähenemään hammashoidolla, vaan ehkäisemällä. Suositusten mukaan hampaita pitäisi harjata vähintään kaksi kertaa päivässä fluorihammastahnalla (emt.).

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan tätä suositusta noudatti kaksi viidestä peruskoulun yläluokkalaisesta ja lukiossakin vain puolet. Erityisesti pojat laiminlöivät hampaiden harjaamisen. WHO-Koululaistutkimuksen mukaan poikien harjaustottumukset ovat kahdenkymmenen vuoden aikana parantuneet hieman (Honkala & Honkala 2004). Parantamisen varaa on kuitenkin huomattavasti, sillä vuoden 2004 Kouluterveyskyselyssä peräti kolme neljäsosaa 14–15-vuotiaista pojista ei harjannut hampaitaan kahta kertaa päivässä.

Lähteet

- Ahlström, Salme & Metso, Leena & Tuovinen, Eeva Liisa: Suomalaisten nuorten päihteiden käyttö 1999 ja 2003. Espad-tutkimuksen taulukkoraportti. Aiheita-monistesarja 32/2004. Helsinki: Stakes, 2004.
- Honkala, Sisko & Honkala, Eino: Koululaisten suun terveystottumukset vuosina 1984-2002. Teoksessa: Kannas, Lasse (toim.): Koululaisten terveys ja terveyskäyttäytyminen muutoksessa. WHO-Koululaistutkimus 20 vuotta. Terveiden edistämisen tutkimuskeskuksen julkaisuja 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2004.
- Karlsson, Thomas & Ruotsalainen, Jussi & Tigerstedt, Christoffer & Österberg, Esa: Vuoden 2004 alun alkoholiolojen muutokset Suomessa myyntitilastojen ja lehdistökirjoittelun valossa. Aiheita 12/2004. Helsinki: Stakes, 2004.
- Kouluterveydenhuollon laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:8. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Kuntaliitto, 2004.
- Kouluterveydenhuolto 2002. Opas kouluterveydenhuollolle, peruskouluille ja kunnille. Oppaita 51. Helsinki: Stakes, 2002.
- Lähteenmaa, Jaana: Nuorisokulttuuri ja alkoholi 2000-luvun alun Suomessa. Teoksessa: Raitasalo, Kirsimarja (toim.): Tommi 2004. Alkoholi- ja huume tutkimuksen vuosikirja. Hämeenlinna: Alkoholi- ja huume tutkimusjain seura ry, 2004.
- Luopa, Pauliina & Rimpelä, Matti & Jokela, Jukka: Nuorten hyvinvointi Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä. Kouluterveyskysely 2000 ja 2002. Aiheita-monistesarja. Helsinki: Stakes, 2003.
- Rimpelä, Arja & Lintonen, Tomi & Pere, Lasse & Rainio, Susanna & Rimpelä, Matti: Nuorten terveystapatutkimus 2003. Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön muutokset 1977-2003. Aiheita-monistesarja 13/2003. Helsinki: Stakes, 2003.
- Rimpelä, Arja & Rainio, Susanna & Pere, Lasse & Saarni, Lea & Kautiainen, Susanna & Kalliala-Heino, Riittakerttu & Lintonen, Tomi & Rimpelä, Matti: Suomalaisten nuorten terveys 1997-2003. Suomen Lääkärilehti 59 (2004): 44, 4229-4235.
- Tynjälä, Jorma & Kannas, Lasse: Koululaisten nukkumustottumukset, unen laatu ja väsyneisyys vuosina 1984-2002. Teoksessa: Kannas, Lasse (toim.): Koululaisten terveys ja terveyskäyttäytyminen muutoksessa. WHO-Koululaistutkimus 20 vuotta. Terveiden edistämisen tutkimuskeskuksen julkaisuja 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2004.
- Urho, Ulla-Marja & Hasunen, Kaija: Yläasteen kouluruokailu 2003. Selvitys peruskoulun 7-9 -luokkien oppilaiden kouluruokailusta. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2003:17. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2003.
- Valtioneuvoston periaatepäätös Terveys 2015 -kansanterveysohjelmasta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2001:4. Helsinki, Sosiaali- ja terveysministeriö, 2001.
- Välimaa, Raili: Nuorten itsearvioitu terveys ja toistuva oireilu 1984-2002. Teoksessa: Kannas, Lasse (toim.): Koululaisten terveys ja terveyskäyttäytyminen muutoksessa. WHO-Koululaistutkimus 20 vuotta. Terveiden edistämisen tutkimuskeskuksen julkaisuja 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2004.

LIITE 1

Indikaattoreiden muodostaminen

Elinolot

Vanhemmuuden puutetta, % (tieto saatavilla vuodesta 1996 tai vuodesta 2002)

Lyhyt kuvaus: Vanhemmuuden puute koostuu seuraavista: vanhemmat eivät tunne oppilaan ystäviä, eivät tiedä missä he viettävät viikonloppuiltansa, oppilas ei pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan ja vanhemmat eivät auta oppilasta hänen kouluongelmissaan. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

Tuntevatko vanhempasi useimmat ystäväsi? (Pisteytys: Molemmat tuntevat=0; Vain isä tuntee, Vain äiti tuntee=1; Kumpikaan ei tunne=3)

Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- tai lauantai-iltasi? (Pisteytys: Tietävät aina=0; Tietävät joskus=1; Useimmiten eivät tiedä=3)

Vuoteen 2003 asti: Pystytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi? (Pisteytys: En juuri koskaan=3; Silloin tällöin=2; Melko usein=1; Usein=0) / **Vuodesta 2004 lähtien:** Jos sinulla on vaikeuksia koulunkäynnissä ja opiskelussa, kuinka usein saat apua kotona? (Pisteytys: Aina kun tarvitsen =0; Useimmiten=1; Harvoin=2; En juuri koskaan=3)

Jos sinulla on ongelmia koulussa, ovatko vanhempasi valmiita auttamaan sinua? (Pisteytys: Ei juuri koskaan=3; Silloin tällöin=2; Melko usein=1; Usein=0). *Mukaan otettiin 5-12 pistettä saaneet vastaajat*
HUOM! Vuonna 2004 lomakkeesta jätetty pois kysymys "Jos sinulla on ongelmia koulussa, ovatko vanhempasi valmiita auttamaan sinua?". Kysymys on korvattu sisällöltään vastaavalla kysymyksellä. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin parillisten ja parittomien vuosien prosenttiosuudet eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Vanhemmat eivät tiedä aina, missä oppilas viettää viikonloppuiltansa.

Indikaattorin muodostus:

Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- ja lauantai-iltasi? (Pisteytys: Tietävät aina=0; Tietävät joskus, Useimmiten eivät tiedä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Perherakenteena muu kuin ydinperhe, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaan perhe on muu kuin ydinperhe.

Indikaattorin muodostus:

Kuuluuko perheeseesi? (Pisteytys: Äiti ja isä=0; Äiti ja isäpuoli, Isä ja äitipuoli, Vain äiti, Vain isä, Avo-/aviomies tai -vaimo, Joku muu huoltaja=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana, % (tieto saatavilla vuodesta 1996-)

Lyhyt kuvaus: Vähintään yksi vanhemmista ollut työttömänä tai pakkolomalla vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Ovatko vanhempasi olleet viimeksi kuluneen vuoden aikana työttöminä tai pakkolomalla? (Pisteytys: Ei kumpikaan=0; Toinen vanhemmistani, Molemmat vanhempani=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Ainakin yksi vanhemmista tupakoi, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Vähintään yksi vanhemmista tupakoi nykyisin.

Indikaattorin muodostus:

Onko äitisi tupakoinut Sinun elinaikanasi? (Pisteytys: Ei ole koskaan tupakoinut, On tupakoinut, mutta lopettanut=0; Tupakoi nykyisin=1; En osaa sanoa, Ei ole äitiä=0)

Onko isäsi tupakoinut Sinun elinaikanasi? (Pisteytys: Ei ole koskaan tupakoinut, On tupakoinut, mutta lopettanut=0; Tupakoi nykyisin=1; En osaa sanoa, Ei ole isää=0). *Mukaan otettiin 1-2 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2004 äidin ja isän tupakointia koskevat kysymykset yhdistettiin saman kysymyksen alakohdiksi.

Ei yhtään läheistä ystävää, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista asioistasi? (Pisteytys: Ei ole läheisiä ystäviä=1; On yksi läheinen ystävä, On kaksi läheistä ystävää, On useampia läheisiä ystäviä=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, % (tieto saatavilla vuodesta 2002)

Lyhyt kuvaus: Oppilas on vuoden aikana tehnyt seuraavista rikkeistä vähintään kahta tai vähintään kaksi kertaa: tehnyt töherryksiä, vahingoittanut koulun omaisuutta, vahingoittanut muuta omaisuutta, varastanut, hakannut jonkun.

Indikaattorin muodostus:

Oletko viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehnyt seuraavia asioita?

- Kirjoittanut tai maalannut kirjoituksia tai graffiteja seiniin, busseihin, pysäkkikatoksiin, ikkunoihin tai muihin vastaaviin paikkoihin (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)
- Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut koulun omaisuutta tai koulurakennusta (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)
- Tahallisesti vahingoittanut tai tuhonnut muuta kuin koululle kuuluvaa omaisuutta (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)
- Varastanut jotakin kaupasta tai kioskista (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)
- Hakannut jonkun (Pisteytys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3). *Mukaan otettiin 2-15 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2002 lomakkeesta jätetty pois elinaikana tehdyt rikkeet ja kysytty niitä vain 12 kuukauden ajalta. Alakohdaksi kysymyssarjaan lisätty "Osallistunut tappeluun" (ei mukana indikaattorissa). Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2000–2001 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa.

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % (tieto saatavilla vuodesta 2002)

Lyhyt kuvaus: Oppilas on kokenut fyysistä uhkaa, jos häneltä on varastettu uhkailemalla, uhattu vahingoittaa tai käyty kimppuun vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulle viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehty seuraavia asioita?

- Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0)
- Uhattu vahingoittaa ruumiillisesti (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0)
- Käyty ruumiillisesti kimppuun kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta (Pisteytys: Kyllä=1; Ei=0). *Mukaan otettiin 1-3 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2002 lomakkeesta jätetty pois elinaikana rikkeiden kohteeksi joutuminen ja kysytty sitä vain 12 kuukauden ajalta. Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 2000–2001 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa.

Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella, % (tieto saatavilla vuosilta 2002–2003)

Lyhyt kuvaus: Työssäkäynti on runsasta silloin kun oppilaalla on keskimäärin yli 10 työtuntia viikossa.

Indikaattorin muodostus:

Oletko käynyt viime kuukausina työssä koulun ohessa iltapäivisin, iltaisin tai viikonloppuisin? (Pisteytys: En, Kyllä, työskentelen keskimäärin viikossa 1-5 tuntia, 6-10 tuntia=0; Yli 10 tuntia=1).

Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat

HUOM! Vuonna 2002 kysymys muotoiltu uudelleen niin, ettei se ole vertailukelpoinen vuosina 2000–2001 lomakkeessa olleen kysymyksen kanssa. Indikaattori mukana vain vuoteen 2003 asti.

Käyttövarat yli 17 euroa viikossa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla keskimäärin yli 17 euroa käyttövaroja viikossa.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka paljon Sinulla on rahaa käytettävissäsi keskimäärin viikossa (viikkorahaa tai muita tuloja, jotka saat käyttää niin kuin haluat)? (Pisteytys: Alle 1 euro, 1-2 euroa, 3-6 euroa, 7-9 euroa, 10-17 euroa=0; 18-35 euroa, Yli 35 euroa=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2002 siirretty markoista euroihin.

Koulutyö**Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, %** (tieto saatavilla vuodesta 1997)

Lyhyt kuvaus: Työskentelyä haittaavat tekijät olivat opiskelutilojen ahtaus, melu, sopimaton valaistus, huono ilmanvaihto, lämpötila, likaisuus, epämukavat työtuolit tai -pöydät, huonot sosiaalitilat, tapaturmavaara. Vaihtoehto melko vähän antoi 1 pisteen, melko paljon antoi 2 pistettä ja erittäin paljon 3 pistettä. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi?

- Opiskelutilojen ahtaus (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Melu, kaiku (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Sopimaton valaistus (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Huono ilmanvaihto tai huoneilma (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Lämpötila (kuumuus, kylmyys, veto) (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Likaisuus, pölyisyys (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Epämukavat työtuolit tai -pöydät (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Huonot sosiaalitilat (WC, pukeutumis- ja peseytymistilat) (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Tapaturmavaara (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3). *Mukaan otettiin 10-27 pistettä saaneet vastaajat*

Koulun huono sisäilma haittaa, % (tieto saatavilla vuodesta 1997)

Lyhyt kuvaus: Huono ilmanvaihto tai huoneilma haittasi melko tai erittäin paljon työskentelyä.

Indikaattorin muodostus:

Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi?

- Huono ilmanvaihto tai huoneilma (Pisteytys: Ei lainkaan, Melko vähän=0; Melko paljon, Erittäin paljon=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Koulun työilmapiirissä ongelmia, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Muodostuu neljästä opettajasuhteeseen ja luokan ilmapiiriin liittyvästä väittämästä, kahdesta työympäristöön liittyvästä haittatekijästä sekä kolmesta vuorovaikutukseen liittyvästä opiskeluvaikeuskysymyksestä. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

Opettajani odottavat minulta liikaa koulussa (Pisteytys: Täysin samaa mieltä=3; Samaa mieltä=2; Eri mieltä, Täysin eri mieltä=0)

Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=2; Täysin eri mieltä=3)

Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=2; Täysin eri mieltä=3)

Luokassani on hyvä työrauha (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=2; Täysin eri mieltä=3)

Haittaavatko seuraavat seikat työskentelyäsi?

- Työympäristön rauhattomuus (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)

- Kiireisyys (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
Miten koulunkäyntisi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?
- Työskentely ryhmissä (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Koulukavereiden kanssa toimeentuleminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Opettajien kanssa toimeentuleminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3). *Mukaan otettiin 10-27 pistettä saaneet vastaajat*

Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Muodostuu kolmesta opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta kuvaavasta väittämästä. Eri mieltä olleet saivat 1 pisteen ja täysin eri mieltä olleet 2 pistettä. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

- Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni tunnilla (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2)
- Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2)
- Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä (Pisteytys: Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä=0; Eri mieltä=1; Täysin eri mieltä=2). *Mukaan otettiin 3-6 pistettä saaneet vastaajat*

Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Koulutyöhön liittyvä työmäärä oli lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suuri.

Indikaattorin muodostus:

- Millaiseksi olet kokenut koulutyöhön liittyvän työmääräsi tämän lukuvuoden aikana? (Pisteytys: Jatkuvasti liian suuri, Melko usein liian suuri=1; Sopiva, Melko usein liian vähäinen, Jatkuvasti liian vähäinen=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Opiskeluvaikeuksia, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Opiskeluvaikeuksia mitattiin seuraavien asioiden avulla: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen. Vaihtoehto melko vähän (vaikeuksia) antoi 1 pisteen, melko paljon 2 pistettä ja erittäin paljon 3 pistettä. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

- Miten koulunkäyntisi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?
- Läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Kokeisiin valmistautuminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Itselleni parhaiten sopivan opiskelutavan löytäminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen tai valmiiksi hoitaminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Lukemista (esim. kirjasta) vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Opetuksen seuraaminen oppitunneilla (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3). *Mukaan otettiin 8-21 pistettä saaneet vastaajat*

Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa, % (tieto saatavilla vuosilta 2002–2003)

Lyhyt kuvaus: Oppilas saa harvoin tai ei saa juuri koskaan apua koulunkäynnin vaikeuksiin koulusta tai kotoa.

Indikaattorin muodostus:

Jos sinulla on vaikeuksia koulunkäynnissä ja opiskelussa, kuinka usein saat apua?

- Koulussa (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten=0; Harvoin, En juuri koskaan=1)
- Kotona (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten=0; Harvoin, En juuri koskaan=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuodesta 2002 kysytty avun saamista erikseen koulussa ja kotona, minkä vuoksi se ei ole vertailukelpoinen vuosina 1998–2001 lomakkeessa olleen kysymyksen kanssa. Tämä indikaattori ei ole vertailukelpoinen indikaattorin "Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta" kanssa.

Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta, % (tieto saatavilla vuodesta 2004)

Lyhyt kuvaus: Oppilas saa harvoin tai ei saa juuri koskaan apua koulusta eikä kotoa koulunkäynnin ja opiskelun vaikeuksiin.

Indikaattorin muodostus:

Jos sinulla on vaikeuksia koulunkäynnissä ja opiskelussa, kuinka usein saat apua?

- Koulussa (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten=0; Harvoin, En juuri koskaan=1)
- Kotona (Pisteytys: Aina kun tarvitsen, Useimmiten=0; Harvoin, En juuri koskaan=1). *Mukaan otettiin 2 pistettä saaneet vastaajat.*

HUOM! Indikaattorin pisteytystä muutettiin v. 2004 niin, että indikaattoriin otettiin mukaan ne vastaajat, jotka eivät saaneet apua koulussa eivätkä saaneet apua kotona. Tämä indikaattori ei ole vertailukelpoinen indikaattorin "Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa" kanssa.

Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilas ei pidä lainkaan koulunkäynnistä.

Indikaattorin muodostus:

Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä? Pidän koulunkäynnistä (Pisteytys: Hyvin paljon, Melko paljon, Melko vähän=0; En lainkaan=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana, % (tieto saatavilla vuodesta 2002)

Lyhyt kuvaus: Pinnannut ainakin 2 kokonaista koulupäivää kuukauden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka monta kokonaista koulupäivää olet ollut pinnaamisen tai lintsauksen takia poissa viimeisten 30 päivän aikana? (Pisteytys: En yhtään, Yhden päivän=0; 2-3 päivää, Yli 3 päivää=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2002 lisättiin poissaolokysymyksiin alakohta "Muiden syiden takia, minkä?", joka muutettiin edelleen v. 2004 muotoon "Muista syistä". Näiden muutosten vuoksi indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia vuosien 1996–2001 raporteissa ilmoitettujen prosenttiosuuksien kanssa.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Kiusaamisen uhrina koulussa noin kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka usein Sinua on kiusattu koulussa tämän lukukauden aikana? (Pisteytys: Useita kertoja viikossa, Noin kerran viikossa=1; Harvemmin, Ei lainkaan=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Terveys

Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla jokin lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus, vika tai vamma, joka haittaa jokapäiväistä toimintaa.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla jokin lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus, vika tai vamma, joka haittaa jokapäiväistä toimintaasi? (Pisteytys: Ei=0; Kyllä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Terveydentila keskinen tai huono, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaan kokema terveydentila on joko keskinen tai melko tai erittäin huono.

Indikaattorin muodostus:

Mitä mieltä olet terveydentilastasi? Onko se (Pisteytys: Erittäin hyvä, Melko hyvä=0; Keskinen, Melko tai erittäin huono=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Niska- tai hartiakipuja viikoittain, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Vähintään kerran viikossa niska- tai hartiakipuja puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Niska- tai hartiakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa=0; Noin kerran viikossa, Lähes joka päivä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Päänsärkyä viikoittain, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Vähintään kerran viikossa päänsärkyä puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Päänsärkyä (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa=0; Noin kerran viikossa, Lähes joka päivä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Väsymystä lähes päivittäin, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Päivittäin väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Väsymystä tai heikotusta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Vähintään kaksi oiretta päivittäin / Päivittäin vähintään kaksi oiretta, % (tieto saatavilla vuodesta 1997 / vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla lähes päivittäin vähintään kaksi seuraavista oireista puolen vuoden aikana: niska- tai hartiakipuja, selän alaosan kipuja, vatsakipuja, jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta, ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia, vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin, päänsärkyä, väsymystä tai heikotusta sekä (vuoteen 2003 asti) astmaoireita ja allergisen nuhan oireita.

Indikaattorin muodostus:

Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
- Niska- tai hartiakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Selän alaosan kipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Vatsakipuja (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
- Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)

- Päänsärkyä (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Väsymystä tai heikotusta (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Vuoteen 2003 asti: Astmaoireita (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Vuoteen 2003 asti: Allergisen nuhan oireita (Pisteytys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1). *Mukaan otettiin 2-10 pistettä saaneet vastaajat*
- HUOM!** Vuonna 2004 poistettiin astman ja allergisen nuhan oireiden kysymykset. Samalla indikaattorin nimi muutettiin: "Päivittäin vähintään kaksi oiretta". Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin parillisten ja parittomien vuosien prosenttiosuudet eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, % (tieto saatavilla vuodesta 1997)

Lyhyt kuvaus: Masentuneisuutta mitattiin 12 kysymyksellä, jotka perustuvat Beckin masentuneisuusmittariin. Kahdesta positiivisesta vaihtoehdosta ei saanut pisteitä, kolmannelle sai 1 pisteen, neljännelle 2 pistettä ja viidennelle 3 pistettä. Vastaajan piti saada vähintään 8 pistettä.

Indikaattorin muodostus:

- Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään.
  - Minkälainen on mielialasi?
  - Miten suhtaudut tulevaisuuteen?
  - Miten katsot elämäsi sujuneen?
  - Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?
  - Minkälaisena pidät itseäsi?
  - Onko Sinulla pettymyksen tunteita?
  - Miten suhtaudut vieraitten ihmisten tapaamiseen?
  - Miten koet päätösten tekemisen?
  - Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?
  - Minkälaista nukkumisesi on?
  - Tunnetko väsymystä ja uupumusta?
  - Minkälainen ruokahalusi on?
- (Pisteytys: vaihtoehdot 1,2=0; vaihtoehto 3=1; vaihtoehto 4=2; vaihtoehto 5=3). *Mukaan otettiin 8-36 pistettä saaneet vastaajat*

Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Vähintään kolme käyntiä koulun terveydenhoitajan vastaanotolla lukuvuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

- Kuinka monta kertaa olet tämän lukuvuoden aikana käynyt koulusi terveydenhoitajan vastaanotolla?
- (Pisteytys: En lainkaan, Kerran, Kaksi kertaa=0; 3 kertaa tai useammin =1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Melko tai erittäin vaikeaa päästä koulun lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolle.

Indikaattorin muodostus:

- Jos jostain syystä haluaisit mennä koulusi lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolle, miten helppoa sinne on päästä? (Pisteytys: Erittäin helppoa, Melko helppoa=0; Melko vaikeaa, Erittäin vaikeaa =1).
- Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Melko tai erittäin tyytymätön koulun terveydenhuollon toimivuuteen henkilökohtaisissa asioissa.

Indikaattorin muodostus:

- Kuinka hyvin koulusi terveydenhuolto toimii silloin, kun oppilaat haluavat keskustella henkilökohtaisista asioistaan (esim. seksi, masennus)? Oletko siihen (Pisteytys: Erittäin tyytyväinen, Melko tyytyväinen=0; Melko tyytymätön, Erittäin tyytymätön=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Terveystottumukset

Ei syö kouluruokaa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Oppilas ei juuri syö kouluruokaa.

Indikaattorin muodostus:

Mikä seuraavista vaihtoehtoista parhaiten kuvaa kouluruokailuasi (Pisteytys: Syön yleensä tarjotun ruuan, Syön yleensä leivän, juoman ja/ tai salaatin, mutta harvoin pääruokaa=0; En juuri syö kouluruokaa =1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Epäterveellisiä välipaloja vähintään 2 kertaa viikossa, % (tieto saatavilla vuodesta 2004)

Lyhyt kuvaus: Oppilas syö makeita tai rasvaisia välipaloja koulussa kouluviikon aikana vähintään 2 kertaa viikossa.

Indikaattorin muodostus:

Mitä muuta kuin kouluruokalassa tarjottua ruokaa syöt yleensä koulussa kouluviikon aikana?
- Makeaa kahvileipää (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2)
- Lihapiirakkaa, hampurilaista tms. (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2)
- Makeisia (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2)
- Jäätelöä (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2)
- Sokeroitua virvoitusjuomaa (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2)
- Vähäkalorista virvoitusjuomaa (Pisteytys: Harvemmin kuin kerran viikossa=0; 1-2 kertaa viikossa=1; 3-5 kertaa viikossa=2). *Mukaan otettiin 2-12 pistettä saaneet vastaajat.*

Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, % (tieto saatavilla vuodesta 2004)

Lyhyt kuvaus: Oppilas harjaa hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka usein harjaat hampaasi? (Pisteytys: En koskaan, Noin kerran viikossa tai harvemmin, Noin 2-3 kertaa viikossa, Noin 4-5 kertaa viikossa Noin kerran päivässä=1; Useampia kertoja päivässä=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Seksiasiat erittäin ajankohtaisia, % (tieto saatavilla vuosilta 1996–2003)

Lyhyt kuvaus: Seksiasiat oppilaalle erittäin ajankohtaisia.

Indikaattorin muodostus:

Ovatko seksiasiat Sinulle ajankohtaisia? (Pisteytys: Ei lainkaan, Jossain määrin=0; Erittäin ajankohtaisia=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Huono seksuaalietietous / Huonot tiedot seksuaaliterveydestä, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Muodostuu seitsemästä sukupuolielämää koskevasta väittämästä. Oikein tiedetystä vastauksesta (huom. kysymyskohtaisesti vastausvaihtoehtona voi olla oikein tai väärin) ei saanut pisteitä, väärästä ja en tiedä -vastauksista sai 1 pisteen. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

Seuraavat väittämät käsittelevät sukupuolielämää koskevaa tietouttasi ja käsityksiäsi.
- Kuukautisten alkaminen on merkki siitä, että tyttö voi tulla raskaaksi (Pisteytys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)
- Ehkäisyvälineistä vain kondomi suojaa sukupuolitaudeilta (Pisteytys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)
- Sukupuolitauti on joskus täysin oireeton (Pisteytys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)
- Nainen ei voi tulla raskaaksi ensimmäisellä yhdyntäkerralla (Pisteytys: Oikein=1; Väärin=0, En tiedä=1)
- Homoseksuaali on henkilö, joka haluaa muuttaa sukupuolensa toiseksi (Pisteytys: Oikein=1; Väärin=0, En tiedä=1)
- Siemensyöksyjen alkaminen on merkki siitä, että poika on tullut sukukypsäksi ja voi siittää lapsia (Pisteytys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1)
- Klamydiatulehdus voi aiheuttaa hedelmättömyyttä (Pisteytys: Oikein=0; Väärin, En tiedä=1). *Mukaan otettiin 3-7 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2004 poistettiin väittämä "Homoseksuaali on henkilö, joka haluaa muuttaa sukupuolensa toiseksi.". Indikaattorin nimi muutettiin samalla: "Huonot tiedot seksuaaliterveydestä". Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin parillisten ja parittomien vuosien prosenttiosuudet eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23, % (tieto saatavilla vuodesta 2002)

Lyhyt kuvaus: Menee koulupäivinä tavallisesti nukkumaan kello 23 jälkeen.

Indikaattorin muodostus:

Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan koulupäivinä? (Pisteytys: Noin 21.30 tai aikaisemmin, Noin 22, Noin 22.30, Noin 23=0; Noin 23.30, Noin 24 tai myöhemmin=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Harrastaa vapaa-aikana urheilua tai liikuntaa vähintään puoli tuntia kerrallaan harvemmin kuin kerran viikossa tai ei lainkaan.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa vapaa-aikanasi vähintään puolen tunnin ajan? (Pisteytys: Useita kertoja päivässä, Noin kerran päivässä, 4-6 kertaa viikossa, 2-3 kertaa viikossa, Kerran viikossa=0; Harvemmin, En lainkaan=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Tupakoi päivittäin, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Tupakoi kerran päivässä tai useammin.

Indikaattorin muodostus:

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi? (Pisteytys: Tupakoin kerran päivässä tai useammin=1; Tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin, Tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa, Olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin, Ei ole koskaan tupakoinut (edeltävän kysymyksen perusteella)=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Käyttää alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa.

Indikaattorin muodostus:

Kuinka usein käytät alkoholia tosi humalaan asti? (Pisteytys: Kerran viikossa tai useammin, Noin 1-2 kertaa kuukaudessa=1; Harvemmin, En koskaan, En käytä alkoholijuomia (kysymyksen 79 perusteella)=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat*

Vuodesta 2002 kysytty vain alkoholia käyttäviltä.

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % (tieto saatavilla vuodesta 1996)

Lyhyt kuvaus: Kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita.

Indikaattorin muodostus:

Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?

- Marihuanaa tai hasista (Pisteytys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
- Ekstaasia (Pisteytys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
- Subutexia (Pisteytys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
- Heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita (Pisteytys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1). *Mukaan otettiin 1-3 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuodesta 2002 ekstaasikokeiluja ja vuodesta 2003 subutexia kysytty omana kohtanaan.

Vähintään kahden päihteen käyttöä, % (tieto saatavilla vuodesta 1998)

Lyhyt kuvaus: Täyttää seuraavista ehdoista vähintään kaksi: käyttää nikotiinia päivittäin, juonut alkoholia tosi humalaan vähintään 4 kertaa elämässä tai tekee sitä pari kertaa kuussa, käyttänyt laittomia huumeita vähintään kaksi kertaa.

Indikaattorin muodostus:

Käyttää nikotiinia (nuuskaa päivittäin JA/TAI tupakoi kerran päivässä tai useammin=1)

Juo alkoholia tosi humalaan (tosin humalassa elämän aikana vähintään 4 kertaa JA/TAI tosin humalassa vähintään 1-2 kertaa kuukaudessa=1)

Käyttää laittomia huumeita (käyttänyt marihuanaa tai hasista, ekstaasia, subutexia, heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita vähintään 2 kertaa=1). *Mukaan otettiin 2-3 pistettä saaneet vastaajat*

HUOM! Vuonna 2004 poistettiin kysymys "Oletko koskaan juonut alkoholia niin paljon, että olet ollut tosi humalassa?". Tämän muutoksen vuoksi indikaattorin parillisten ja parittomien vuosien prosenttiosuudet eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

LIITE 2

Vastanneiden lukumäärä kunnittain

LIITETAULUKKO 1. Vastanneiden lukumäärä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ja lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista kunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

	Peruskoulu			Lukio		
	1999	2001	2003	1999	2001	2003
Varsinais-Suomi						
Alastaro	109	102	93			
Dragsfjärd	55	30	36			
Halikko	249	222	228	136	114	109
Kaarina	7	387	406		121	174
Karinainen	215	203	271	106	96	106
Kemiö	136	119	108	66	66	54
Korppoo	36	34	21			
Koski Tl	149	119	109	69	63	67
Laitila	256	240	236	121	125	92
Lieto	366	357	345	173	145	135
Loimaa	6		135	158	177	
Loimaan Kunta	184		144			
Masku			140			
Mynämäki	192	188	180	137	107	113
Naantali	398	358	363		201	168
Nauvo		29	22			
Nousiainen	320	167	150	144	129	124
Parainen	319	282	295	184	170	143
Paimio		270	262		166	155
Perniö	186	149	154	118	96	72
Piikkiö	125	188	189	37	43	33
Raisio	489		486	226	230	262
Rusko	152	149	131			
Salo	684	567	632	185	309	311
Sauvo	71	79	84			
Somero	234	249	212	111	116	98
Taivassalo	66	67	61			
Tarvasjoki			53			
Turku*	2610	2495	2599	790	1576	1636
Uusikaupunki	422	422	368	179	164	165
Vehmaa	52	53	56			
Velkua			3			
Yläne	54	37	54			
Satakunta						
Eura	8	209	226	98	111	79
Eurajoki	159	116	118	76	72	73
Harjavalta	184	187	159		91	73
Honkajoki	65	45	55	55	54	57
Huittinen	246	235	271	132	123	131
Jämijärvi	55	47				
Kankaanpää	359	318	278	210	215	183
Karvia	74	75	66			
Kiukainen	87	73	69	51	55	44
Kokemäki	237	165	184	55	107	75
Köyliö	66	58	65			
Lavia	117	104	125	52	52	40
Luvia	92	73	79			
Merikarvia	97	91	88	25	44	52
Nakkila	128	145	137	104	90	71
Noormarkku	178		162			
Pomarkku	78			43		
Pori	1609	1451	1477	924	865	803
Punkalaidun	70	78	86	54	39	56
Rauma	1003	885	813	589	579	537
Siikainen	47	42	30			
Säkylä	129	110	107	111	83	73
Ulvila	367	338	313	197	196	181
Pirkanmaa						
Hämeenkyrö	268	239	246		107	104
Ikaalinen	184	179	179	85	77	77
Juupajoki	58	56	43			
Kangasala	543	418		232	176	211
Kihniö	65	63	59			
Kuru	73		62			
Lempäälä	425	420	430	138	157	173
Uusimaa						
Luopioinen	41	164	181			
Mouhijärvi	90	60	69		45	37
Mänttä		166	136		188	175
Nokia	625	269	596		270	254
Orivesi	241	187	229		133	101
Parkano	230	167	179		116	143
Pirkkala	317	278	326		142	128
Pälkäne	92	104	102		83	79
Ruovesi	127	106	108		38	75
Sahalahti	83	89	72			
Tampere	3133	2897	3277	1938	2143	2330
Toijala	192	202	208		107	98
Ujjala	137	138	124		54	69
Valkeakoski	461	401	399		249	219
Vammala	380	301	350		191	162
Vesilahti	77	68	83			
Viiala		146	146		82	54
Vilppula	159	131	118			
Virrat	202	169	172		104	87
Ylöjärvi	504	533			118	200
Äetsä	124	75			66	59
Keski-Suomi*						
Hankasalmi	150	129	123		29	90
Joutsa	116	138	105		24	70
Jyväskylä	1185	1451	1476		279	324
Jyväskylän Mlk	808	727	789		167	353
Jämsä	279	375	364		51	79
Jämsänkoski	214	167	179		39	73
Kannonkoski	47	54	40			
Karstula	108	142	108		26	84
Keuruu	313	294	193		63	170
Kinnula	64	79	70		25	50
Kivijärvi	49	43	35			
Konnevesi	84	88	79		13	30
Korpilahti	122	118	135		24	68
Kuhmoinen	62	67	54		18	43
Kyyjärvi	62	52	41			
Laukaa	395	480	442		73	161
Multia	51	48	42			
Muurame	225	214	218			80
Petäjävesi	74	77	92		27	47
Pihtipudas	139	134	110		38	83
Saarijärvi	219	309	285		78	182
Suolahti	159	181	139		41	66
Toivakka	65	116	95			
Uurainen	84	74	78			
Viitasaari	185	230	185		57	109
Äänekoski	317	336	310		51	122
Etelä-Pohjanmaa						
Alahärmä	139	122	144		118	95
Alajärvi	319	267	257		158	167
Alavus	307	259	258		147	156
Evijärvi	85	83	74		66	58
Ilmajoki	318	281	291		145	117
Isojoki	53					
Jalasjärvi	261	216	204		141	97
Jurva	131	108	103		55	54
Kauhajoki	386	337	322		162	157
Kauhava	230	210	179		118	135
Kortesjärvi	74	72	57			
Kuortane	131	118	107		78	81
Kurikka	325	269	254		155	145
Lappajärvi	125	127	119		85	69
Lapua	406	307	290		209	207
Lehtimäki	67		69			
Nurmo	308	267	278		180	207

	Peruskoulu			Lukio		
	1999	2001	2003	1999	2001	2003
Peräseinäjoki	100	77	70	61	43	46
Seinäjoki	656	642	636	356	434	459
Soini	81	71	93			
Teuva	184	157	143	102	96	85
Töysä	78	79	76			
Vimpeli	105	67	72	62	61	39
Ylihärmä	80	87	80			
Ylistaro	156	126		76	85	49
Ähtäri	210	184	191	119	109	108
Pohjanmaa						
Isokyrö	133	132	129	78	87	76
Kaskinen	35	28	26			
Kristiinankaupunki	237	212	220	115	123	106
Kruunupyä	186	158	144	120	73	63
Laihia	207	202	184	102	76	
Luoto	140	102	145			
Maalahti		161			55	76
Mustasaari	318	394	377	142	113	135
Närpiö		195	208	93	99	65
Pietarsaari	471	357	400	271	233	248
Pedersöre	296	284	316	108	113	111
Uusikaarlepyy			191	87	73	66
Vaasa	1196	948	960	676	720	545
Vähäkyrö	131	100				
Vöyri	131	145		93	87	69
Keski-Pohjanmaa						
Halsua	58	54	46			
Himanka	91	81	83			
Kannus	148	171	170	125	110	89
Kaustinen	156	151	151	88	70	89
Kokkola	894	830	732	536	529	464
Kälviä	151	154	161	80	94	82
Lestijärvi	34	35	27			
Lohtaja	88	81	107			
Perho	150	136	108	90	65	54
Toholampi	126	104	107	90	104	78
Veteli	111	126	101	128	112	109
Pohjois-Pohjanmaa						
Alavieska	80		93			
Haapajärvi	261	213	230	111	126	88
Haapavesi	268	210	9	101	100	79
Hailuoto	17	17	19			
Haukipudas	104	281	172	193	206	136
Ii	153	191	204	73	76	75
Kalajoki		253	220			163
Kempele	380	356	384	174	208	182
Kestilä	50	52	51			
Kiiminki	275	234	298	153	146	106

	Peruskoulu			Lukio		
	1999	2001	2003	1999	2001	2003
Kuivaniemi	46	54	46			
Kuusamo	575	529	422	265	197	260
Kärsämäki	98	96	100	52	42	40
Liminka	237	169	179	80	123	98
Lumijoki		28	41			
Merijärvi	44	52	63			
Muhos	236	224	270	113	100	109
Nivala	374	345	302	147	143	123
Oulainen	197	235	193	93	98	72
Oulu	2393	344	2164	1469	280	1674
Oulunsalo	146	282	279	84	124	131
Pattijoki	239	163	180			
Pudasjärvi	287	283	266	140	109	117
Pulkila	108	106	74		75	72
Pyhäjoki	104	123	95	32	56	56
Pyhäjärvi	205		140	89		68
Pyhäntä	77	58	76			
Raahe	452	430	347	382	339	294
Rantsila	80	77	64			
Reisjärvi	110	90	93	53	56	49
Ruukki	172	142	151	74	96	78
Sievi	153	166	169	67	59	56
Siikajoki	52	55	53			
Vaala			101			62
Taivalkoski	151	148	140	63	56	52
Tyrnävä	134	141	159			
Utajärvi	112	82	83	51	47	26
Vihanti	130	122	95	42	57	52
Yli-Ii	88	85	79			
Ylikiminki	116	90				
Ylivieska			348	115	219	
Kainuu*						
Hyrynsalmi	101	94	81	19	42	44
Kajaani	950	841	786	216	421	461
Kuhmo	322	311	290	52	68	54
Paltamo	131	117	127	44	78	55
Puolanka	100	110	83	25	45	29
Ristijärvi	58	53	55			
Sotkamo	322	298	222			144
Suomussalmi	320	287	215	76	129	106
Vuolijoki	94	75	68	12	41	28
Ahvenanmaa						
Brändö		10	12			
Finstrom		116	160			
Föglö		9	18			
Kumlinge		9	10			
Kökar		6	8			
Maarianhamina		88				244
Sottunga			3			

*Turku sekä Keski-Suomen ja Kainuun kunnat ovat osallistuneet vuonna 1998, nämä tiedot on siirretty vuodelle 1999. Keski-Suomen ja Kainuun vuoden 2000 tiedot on siirretty vuodelle 2001.

LIITETAULUKKO 2. Vastanneiden lukumäärä peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ja lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista kunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

	Peruskoulu			Lukio		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Uusimaa						
Espoo*	3819	3832	4360	2098	1687	2385
Hanko	209	206	195	103	106	107
Helsinki	7330	7907	8184	5224	6075	5985
Hyvinkää	625	826	965	468	474	447
Järvenpää		778	863		353	259
Karjaa	356	360	335	166	175	147
Karkkila		335	199		106	87
Kauniainen		367	443		298	291
Kerava	711	634	627	392	362	322
Kirkkonummi	0	698	750		330	310
Lohja*	1030	1049	1163	449	451	478
Mäntsälä	404	393	400	130	131	140
Nummi-Pusula*	110		123	51		59
Nurmijärvi		751	864		126	307
Sammatti		13	4			
Tammisaari	265	304	315	68	136	140
Tuusula		699	841		354	341
Vantaa*	3260	3574	3886	1483	1564	1660
Vihti*	549	21	623	270	262	250
Itä-Uusimaa						
Askola	156	145	150	65	48	
Lapinjärvi		113			42	
Loviisa		209	332		156	109
Porvoo	973	988	1077	379	474	500
Sipoo		329	403		180	128
Kanta-Häme						
Forssa	368	313	335	280	290	298
Hattula	211	231	222	104	124	96
Hauho	70	85	72			
Hausjärvi	165	140	138	57	45	35
Humppila		48	51			
Hämeenlinna	928		738	484		603
Janakkala	343	343	342	155	153	153
Jokioinen		143	146			
Kalvola	72	86	66			
Lammi		221	213		97	87
Loppi	158	183	181	60	47	54
Riihimäki	554	547	565	258	270	296
Tammela	156	144	158			
Ypäjä		73	72			
Päijät-Häme						
Asikkala	171	196	184	109	90	66
Hartola	91	67	102			
Heinola	500	453	396	180	184	138
Hollola	409	8		175		
Kärkölä	127	113	112	48	53	33
Lahti	1843	1939	1999	1148	1145	944
Nastola	375	294	163	149	126	115
Orimattila	288	308	330	144	91	130
Padasjoki*	89	87	87	60	38	48
Sysmä	117	109	73	48	49	43
Kymenlaakso						
Anjalankoski	365	397	387	140	122	134
Elimäki		241	195		77	77
Hamina*	500	431	425	266	237	197
Iitti	186	164	186	97	73	70
Kotka*	1154	989	1128	565	422	538
Kouvola		504	407		404	348
Kuusankoski		439	427		180	165
Miehikkälä		50	44			
Pyhtää			106			
Valkeala					93	
Virolahti	95	70	96	58	49	54
Etelä-Karjala						
Imatra	543	523	595	380	311	275
Joutseno	259	228	9	115	123	
Lappeenranta	1337	1288	1289	654	709	676
Lemi	78	68	75			
Luumäki	118	116	113	46	32	42
Parikkala	128	115	127	55	49	53
Rautjärvi	92	85	83	51	46	34
Ruokolahti	147	139	143			
Savitaipale	114	120	104	74	70	66
Taipalsaari			111			
Etelä-Savo						
Enonkoski	69	44	50			
Haukivuori	89	60	81	33	43	25
Heinävesi	96	100	105	64	50	33
Hiirvensalmi	48	51	50			
Joroinen	169	149	142	58	83	84
Juva	164	160	152	83	84	67
Kangasniemi	142	161		98	82	
Kerimäki	156	133	124	65	73	70
Mikkeli	1044	971	1071	544	531	484
Mäntyharju	141	156	169	85	72	87
Pertunmaa		50	50			
Pieksämäki	297	246	270	317	248	223
Pieksänmaa	226	238	204			
Punkaharju	110	112	101	62	44	44
Puumala	69	66	78	36	40	34
Rantasalmi	88	103	98	66	47	52
Ristiina	111	112	108	39	65	53
Savonlinna	624	560	573	487	472	417
Savonranta	28	37	30			
Sulkava		75	81	50	31	26
Pohjois-Savo						
Iisalmi	550	526	515	277	279	288
Juankoski	133	136	124	53	92	90
Kaavi	72	86	71			
Karttula	76	99	100	44	33	36
Keitele	82	69	77			
Kiuruvesi	237	225		112	110	
Kuopio	1766	1639	1719	1421	1418	1336
Lapinlahti	208	188	222	158	147	132
Leppävirta	258	265	283	97	74	96
Maaninka	92	95	88			
Nilsia	178	168	162		69	84
Pielavesi	152	142	150	80	57	64
Rautalampi	106	76	64	96	97	49
Rautavaara	78	60	56	28	27	24
Siilinjärvi	198	508	551	206	211	142
Sonkajarvi	132	121	117	69	65	41
Suonenjoki	201	164	172	106	94	65
Tervo	53	63	42			
Tuusniemi	89	74	69	77	52	
Varkaus	518	539	525	248	237	256
Varpaisjärvi	94	75	76			
Vehmersalmi	46	48	47			
Vesanto	67	70	61	63	52	51
Vierämä		97	106		51	38
Pohjois-Karjala						
Eno		5	63			
Ilomantsi	201	160	157	102	82	74
Joensuu	984	694	715	681	168	818
Juuka	167	136	164	79	44	67
Kesälahti	89	79	76			
Kiittelysvaara	77	72	87			
Kitee	250	253	282	172	177	190
Kontiolahti	280	297	334	127	113	121
Liekka	350	339	325	185	182	156
Liperi	274	287	292	129	95	101
Nurmes	232	231	224	113	98	96
Outokumpu	204	218	182	118	62	99
Polvijärvi	143	114	135	65	61	47
Pyhäselkä	220	234		96	57	65
Rääkkylä	65	68	56			
Tohmajärvi	157	144	139		50	54
Tuupovaara	60	51				
Valtimo	96	94	89	38	36	37

	Peruskoulu			Lukio		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Lappi						
Enontekiö	49	49	55	27	28	26
Inari	198	146	172	77	98	93
Kemi	536	521	481	311	267	266
Kemijärvi	273	221	210	133	114	94
Keminmaa	259	224	259	168	119	120
Kittilä	144	131	134	72	53	86
Kolari	116	104	113	50	55	37
Muonio	78	66	55	40	34	34
Pelkosenniemi	42	32	34	17	23	14
Pello	145	97		99	87	
Posio	138	125		59	62	
Ranua	196	181	161	61	76	60
Rovaniemen Mlk	635	602	555	95	101	67
Rovaniemi	789	681	738	766	622	601
Salla	148	107	91	60	66	39
Savukoski	29	38	37	20	14	9
Simo	112	92	100	80	73	51
Sodankylä	237	249	254	104	81	98
Tervola	101	89	91	57	36	38
Tornio	567	513	471	287	294	337
Utsjoki	53	35	30	14	20	22
Ylitornio	138	130	136	57	66	66

* Espoo, Vantaa, Vihti, Nummi-Pusula, Lohja, Padasjoki, Kotka ja Hamina ovat osallistuneet vuonna 1999, nämä tiedot on siirretty vuodelle 2000.

LIITE 3

Liitetaulukot vuosilta 1999, 2001 ja 2003

LIITETAULUKKO 3. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003.

	Varsi- nais- Suomi	Sata- kunta	Pirkan- maa	Keski- Suomi	Etelä- Pohjan- maa	Pohjan- maa	Keski- Pohjan- maa	Pohjois- Pohjan- maa	Kainuu	KOKO AINEIS- TO
Vastanneiden lukumäärä	8626	4908	7894	5787	4367	3300	1793	8452	1927	47265
Vanhemmuuden puutetta*	22	23	25	23	21	26	19	23	22	23
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	38	38	39	35	35	43	38	38	36	38
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	24	22	24	23	16	15	14	18	21	21
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	26	31	28	32	28	21	27	30	42	29
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	41	40	41	38	38	37	37	39	42	39
Ei yhtään läheistä ystävää	11	13	12	12	10	10	12	12	13	12
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	22	22	22	21	19	20	20	19	20	21
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana	20	18	18	17	16	19	17	16	19	18
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	2	2	2	2	3	4	3	2	1	2
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	21	20	20	17	18	21	16	16	17	19
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	55	57	54	54	59	55	54	59	63	56
Koulun huono sisäilma haittaa	55	57	56	53	59	51	56	60	66	57
Koulun työilmapiiressä ongelmia	27	27	27	27	24	28	25	25	24	26
Ei koe tulevana kuulluksi koulussa	29	32	31	29	28	27	29	30	31	30
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	42	42	46	41	37	50	37	44	40	43
Opiskeluvaikeuksia	40	40	41	40	38	39	39	38	38	39
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	36	37	35	33	36	35	34	34	36	35
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	7	7	7	8	7	9	6	8	7	7
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	8	7	9	9	9	8	9	10	9	9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	7	8	7	7	7	7	7	7	7	7
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	12	11	12	12	11	9	12	11	13	12
Terveystilanteen keskimääräinen tai huono	18	19	18	18	18	19	18	18	19	18
Niska- tai hartakipuja viikoittain	27	28	29	27	26	24	25	25	27	27
Päänsärkyä viikoittain	26	28	27	26	29	30	27	31	31	28
Väsymystä lähes päivittäin	11	12	12	11	11	11	10	11	12	11
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	16	17	17	16	15	15	14	15	16	16
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	11	13	11	12	10	10	11	11	12	11
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	23	24	22	19	20	20	16	19	20	21
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	14	11	12	12	10	11	10	11	18	12
Tyytymättömyys kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	21	22	21	20	18	16	20	20	24	20
Ei syö kouluruokaa	6	6	7	9	5	6	5	6	5	6
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	19	17	17	16	17	19	15	17	18	17
Huono seksuaalietäisyys*	26	28	27	22	26	35	32	28	25	27
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	20	24	21	21	23	25	20	25	19	22
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	9	10	9	10	10	13	7	9	9	9
Tupakoi päivittäin	20	21	19	18	19	16	17	21	22	20
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	20	19	19	18	22	17	17	19	20	19
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	8	6	10	8	4	5	4	6	4	7
Vähintään kahden päihteen käyttöä*	17	17	17	15	15	14	14	16	17	16

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 4. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä vuonna 2003.

	Varsi- nais- Suomi	Sata- kunta	Pirkan- maa	Keski- Suomi	Etelä- Pohjan- maa	Pohjan- maa	Keski- Pohjan- maa	Pohjois- Pohjan- maa	Kainuu	KOKO AINEIS- TO
Vastanneiden lukumäärä	4017	2528	4577	2791	2387	1560	965	4318	921	24308
Vanhemmuuden puutetta*	19	18	22	19	17	22	19	19	20	20
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	31	31	36	33	32	36	32	35	32	34
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	21	18	19	18	14	13	14	16	18	18
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	23	29	24	26	26	18	22	27	37	25
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	33	30	31	29	30	28	27	33	36	31
Ei yhtään läheistä ystävää	9	9	10	9	11	10	9	9	10	9
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	9	9	9	9	8	9	8	7	6	8
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	17	16	16	16	16	18	14	15	15	16
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	4	3	3	2	3	5	3	3	2	3
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	38	35	33	31	34	36	29	29	30	33
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	49	47	44	49	47	47	43	41	47	45
Koulun huono sisäilma haittaa	56	53	56	59	56	55	49	50	62	55
Koulun työilmapiirissä ongelmia	12	14	13	13	14	13	14	11	11	13
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	20	22	22	20	19	17	18	19	20	20
Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri	49	46	53	49	50	54	57	51	45	51
Opiskeluvaikeuksia	48	48	51	49	49	47	49	48	48	49
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	34	32	36	34	35	37	37	35	36	35
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	3	4	3	3	4	4	4	4	3	3
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	13	10	12	11	12	14	10	13	12	12
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	11	10	11	12	9	10	11	10	11	10
Terveystila keskimääräinen tai huono	21	20	20	18	20	20	18	18	18	20
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	31	34	34	34	31	30	33	30	31	32
Päänsärkyä viikoittain	24	24	25	25	26	25	24	25	29	25
Väsytystä lähes päivittäin	12	11	13	14	12	11	12	11	11	12
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	14	16	17	17	15	14	15	14	14	15
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	8	9	11	11	10	8	11	9	7	9
Toistuvia käyntejä kouluterveystieteiden vastaanotolla	12	10	9	10	8	11	9	7	6	9
Vaikea päästä kouluterveystieteiden vastaanotolle	17	19	20	14	15	13	14	20	20	17
Tyytymättömät kouluterveystieteiden huoltoon henk.koht. asioissa	20	23	22	21	19	18	21	22	16	21
Ei syö kouluruokaa	6	6	6	4	4	6	4	4	2	5
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	34	35	33	28	32	29	30	31	29	32
Huono seksuaalitetous*	8	8	8	8	7	12	11	9	10	9
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	31	32	32	28	32	34	31	34	26	31
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	10	10	10	8	10	11	9	9	7	10
Tupakoi päivittäin	16	17	17	15	18	15	15	18	18	17
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	25	22	22	22	25	20	21	20	21	22
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	13	10	16	15	8	9	7	13	7	12
Vähintään kahden päihteen käyttöä*	19	17	19	16	18	18	15	18	16	18

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 5. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioitujen prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N) 23.7 (46943)	25.3 (43821)	22.8 (46107)	1.6	-2.5
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N) 36.2 (48025)	39.3 (44339)	37.8 (46476)	3.1	-1.5
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N) 21.1 (48061)	20.5 (44302)	20.8 (46449)	- .6	.3
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N) 33.2 (48149)	31.2 (44248)	28.8 (46359)	-2.0	-2.4
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N) 40.4 (49626)	39.4 (45186)	39.5 (47100)	-1.0	.1
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N) 10.5 (48167)	11.9 (44336)	11.8 (46440)	1.4	- .1
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	20.6 (46640)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	17.6 (45983)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0)	(0)	2.4 (46358)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N) 14.8 (47567)	17.6 (43668)	18.8 (46149)	2.8	1.2
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N) 63.1 (48482)	59.4 (44854)	56.4 (46866)	-3.7	-3.0
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N) 62.2 (49710)	59.6 (45282)	56.5 (47136)	-2.6	-3.1
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N) 30.0 (45794)	28.5 (44049)	26.2 (46054)	-1.5	-2.3
Ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa	% (N) 33.2 (47875)	32.2 (44477)	29.7 (46507)	-1.0	-2.5
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N) 40.3 (49557)	43.0 (44943)	42.6 (47010)	2.7	- .4
Opiskelu vaikeuksia	% (N) 40.0 (46565)	38.3 (44573)	39.5 (46411)	-1.7	1.2
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0)	(0)	35.1 (46016)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N) 7.7 (49648)	8.6 (45226)	7.5 (47002)	.9	-1.1
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0)	(0)	8.7 (43845)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N) 6.5 (48999)	6.3 (45171)	6.9 (47040)	- .2	.6
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N) 10.0 (49058)	9.9 (45114)	11.7 (47007)	- .1	1.8
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N) 19.9 (48819)	20.1 (44763)	18.3 (47123)	.2	-1.8
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N) 25.6 (49234)	27.6 (45135)	26.6 (47013)	2.0	-1.0
Päänsärkyä viikoittain	% (N) 28.7 (49152)	31.0 (45103)	28.2 (47029)	2.3	-2.8
Väsymystä lähes päivittäin	% (N) 11.2 (48987)	13.0 (45071)	11.5 (46982)	1.8	-1.5
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N) 15.2 (46157)	17.0 (42684)	15.9 (45565)	1.8	-1.1
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N) 10.8 (46695)	12.5 (44208)	11.4 (46201)	1.7	-1.1
Toistuvia käyntejä kouluterveyskeskuksen vastaanotolla	% (N) 22.4 (47769)	21.4 (44123)	21.1 (46254)	-1.0	- .3
Vaikea päästä kouluterveyskeskuksen vastaanotolle	% (N) 11.9 (49031)	11.7 (45171)	12.1 (47119)	- .2	.4
Tyytymätön kouluterveyskeskuksen henk.koht. asioissa	% (N) 22.0 (47565)	21.4 (44104)	20.1 (46183)	- .6	-1.3
Ei syö kouluruokaa	% (N) 7.1 (48260)	7.7 (44524)	6.3 (46456)	.6	-1.4
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N) 18.3 (48728)	20.1 (44729)	17.3 (46437)	1.8	-2.8
Huono seksuaalietäisyys*	% (N) 32.6 (46560)	27.7 (44342)	26.9 (45842)	-4.9	- .8
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0)	(0)	22.2 (46555)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N) 10.0 (48929)	10.2 (44853)	9.5 (46631)	.2	- .7
Tupakoi päivittäin	% (N) 21.8 (48757)	22.7 (44671)	19.6 (46823)	.9	-3.1
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N) 25.3 (49207)	25.5 (44952)	19.1 (46939)	.2	-6.4
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N) 7.2 (47568)	7.8 (44439)	6.9 (46566)	.6	- .9
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N) 18.2 (47256)	19.0 (44239)	16.2 (46493)	.8	-2.8

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 6. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. luokan oppilaista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% 23.3 (N) (23422)	25.2 (21797)	22.2 (23852)	1.9	-3.0
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% 35.3 (N) (24014)	38.4 (22058)	36.5 (24057)	3.1	-1.9
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% 20.7 (N) (24032)	19.8 (22045)	20.1 (24051)	-.9	.3
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% 33.2 (N) (24087)	30.8 (22030)	27.7 (23983)	-2.4	-3.1
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% 40.3 (N) (24931)	40.0 (22510)	39.4 (24419)	-.3	-.6
Ei yhtään läheistä ystävää	% 11.2 (N) (24090)	12.2 (22061)	12.3 (24027)	1.0	.1
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	20.3 (24164)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	16.5 (23782)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0)	(0)	1.7 (23967)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% 12.0 (N) (23747)	14.1 (21693)	15.4 (23843)	2.1	1.3
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% 63.0 (N) (24304)	58.8 (22326)	56.6 (24268)	-4.2	-2.2
Koulun huono sisäilma haittaa	% 60.9 (N) (24970)	57.6 (22560)	55.4 (24431)	-3.3	-2.2
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% 30.6 (N) (22812)	28.2 (21850)	25.6 (23818)	-2.4	-2.6
Ei koe tulevaisuutta kuulluksi koulussa	% 31.1 (N) (23932)	30.0 (22077)	27.2 (24025)	-1.1	-2.8
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% 41.2 (N) (24889)	44.5 (22368)	43.0 (24359)	3.3	-1.5
Opiskelu vaikeuksia	% 38.8 (N) (23259)	37.0 (22186)	37.5 (24029)	-1.8	.5
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0)	(0)	32.7 (23945)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% 7.4 (N) (24943)	8.1 (22531)	6.8 (24344)	.7	-1.3
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0)	(0)	7.0 (22662)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% 7.6 (N) (24612)	7.2 (22495)	7.5 (24380)	-.4	.3
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% 10.3 (N) (24644)	9.9 (22456)	12.2 (24350)	-.4	2.3
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% 19.7 (N) (24509)	19.6 (22283)	17.3 (24432)	-.1	-2.3
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% 23.9 (N) (24713)	25.3 (22482)	24.5 (24367)	1.4	-.8
Päänsärkyä viikoittain	% 28.5 (N) (24670)	30.8 (22469)	27.2 (24373)	2.3	-3.6
Väsymystä lähes päivittäin	% 10.9 (N) (24588)	12.2 (22448)	10.5 (24351)	1.3	-1.7
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% 14.7 (N) (22991)	15.9 (21117)	14.6 (23555)	1.2	-1.3
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% 11.1 (N) (23342)	12.4 (21968)	10.6 (23923)	1.3	-1.8
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% 21.2 (N) (23982)	20.9 (21966)	20.1 (24027)	-.3	-.8
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% 10.8 (N) (24632)	10.9 (22488)	10.8 (24424)	.1	-.1
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% 20.3 (N) (23803)	19.5 (21926)	17.9 (23883)	-.8	-1.6
Ei syö kouluruokaa	% 7.6 (N) (24179)	8.3 (22143)	6.6 (24055)	.7	-1.7
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% 13.8 (N) (24438)	16.1 (22242)	13.1 (24058)	2.3	-3.0
Huono seksuaalietäisyys*	% 41.3 (N) (23263)	31.8 (22039)	31.5 (23791)	-9.5	-.3
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0)	(0)	18.5 (24115)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% 9.6 (N) (24528)	9.4 (22335)	8.5 (24163)	-.2	-.9
Tupakoi päivittäin	% 19.3 (N) (24524)	19.2 (22262)	15.5 (24287)	-.1	-3.7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% 22.1 (N) (24695)	21.7 (22377)	15.7 (24313)	-.4	-6.0
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% 5.3 (N) (23804)	5.7 (22102)	4.3 (24138)	.4	-1.4
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% 15.1 (N) (23648)	15.4 (21995)	12.1 (24098)	.3	-3.3

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 7. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioituiden prosenttiosuudet peruskoulun 9. luokan oppilaista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% 24.1 (N) (23521)	25.5 (22024)	23.5 (22255)	1.4	-2.0
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% 37.1 (N) (24011)	40.2 (22281)	39.1 (22419)	3.1	-1.1
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% 21.4 (N) (24029)	21.1 (22257)	21.5 (22398)	-.3	.4
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% 33.2 (N) (24062)	31.6 (22218)	30.0 (22376)	-1.6	-1.6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% 40.4 (N) (24695)	38.9 (22676)	39.6 (22681)	-1.5	.7
Ei yhtään läheistä ystävää	% 9.9 (N) (24077)	11.5 (22275)	11.3 (22413)	1.6	-.2
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	20.8 (22476)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0)	(0)	18.8 (22201)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0)	(0)	3.0 (22391)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% 17.6 (N) (23820)	21.1 (21975)	22.2 (22306)	3.5	1.1
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% 63.2 (N) (24178)	60.1 (22528)	56.3 (22598)	-3.1	-3.8
Koulun huono sisäilma häiritsee	% 63.6 (N) (24740)	61.6 (22722)	57.7 (22705)	-2.0	-3.9
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% 29.4 (N) (22982)	28.7 (22199)	26.8 (22236)	-.7	-1.9
Ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa	% 35.3 (N) (23943)	34.5 (22400)	32.2 (22482)	-.8	-2.3
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% 39.4 (N) (24668)	41.6 (22575)	42.1 (22651)	2.2	.5
Opiskelu vaikeuksia	% 41.3 (N) (23306)	39.6 (22387)	41.5 (22382)	-1.7	1.9
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0)	(0)	37.5 (22071)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% 8.0 (N) (24705)	9.2 (22695)	8.1 (22658)	1.2	-1.1
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0)	(0)	10.4 (21183)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% 5.4 (N) (24387)	5.5 (22676)	6.2 (22660)	.1	.7
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% 9.7 (N) (24414)	9.9 (22658)	11.3 (22657)	.2	1.4
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% 20.2 (N) (24310)	20.6 (22480)	19.3 (22691)	.4	-1.3
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% 27.3 (N) (24521)	29.8 (22653)	28.7 (22646)	2.5	-1.1
Päänsärkyä viikoittain	% 28.9 (N) (24482)	31.3 (22634)	29.2 (22656)	2.4	-2.1
Väsymystä lähes päivittäin	% 11.6 (N) (24399)	13.7 (22623)	12.4 (22631)	2.1	-1.3
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% 15.7 (N) (23166)	18.1 (21567)	17.3 (22010)	2.4	-.8
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% 10.4 (N) (23353)	12.6 (22240)	12.1 (22278)	2.2	-.5
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% 23.7 (N) (23787)	21.9 (22157)	22.0 (22227)	-1.8	.1
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% 13.0 (N) (24399)	12.5 (22683)	13.3 (22695)	-.5	.8
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% 23.7 (N) (23762)	23.3 (22178)	22.4 (22300)	-.4	-.9
Ei syö kouluruokaa	% 6.5 (N) (24081)	7.0 (22381)	5.9 (22401)	.5	-1.1
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% 22.7 (N) (24290)	24.1 (22487)	21.6 (22379)	1.4	-2.5
Huono seksuaalietäisyys*	% 23.9 (N) (23297)	23.5 (22303)	22.2 (22051)	-.4	-1.3
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0)	(0)	25.9 (22440)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% 10.4 (N) (24401)	11.0 (22518)	10.5 (22468)	.6	-.5
Tupakoi päivittäin	% 24.2 (N) (24233)	26.1 (22409)	23.6 (22536)	1.9	-2.5
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% 28.5 (N) (24512)	29.3 (22575)	22.6 (22626)	.8	-6.7
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% 9.2 (N) (23764)	9.9 (22337)	9.4 (22428)	.7	-.5
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% 21.3 (N) (23608)	22.6 (22244)	20.4 (22395)	1.3	-2.2

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 8. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien **pojista** Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N) 24.3 (23687)	25.4 (21754)	23.1 (23360)	1.1	-2.3
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N) 40.3 (24334)	41.4 (22081)	39.8 (23601)	1.1	-1.6
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N) 20.4 (24332)	19.8 (22061)	19.9 (23588)	-.6	.1
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N) 32.3 (24373)	30.2 (22027)	28.1 (23535)	-2.1	-2.1
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N) 39.2 (25286)	38.8 (22661)	38.8 (23996)	-.4	.0
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N) 14.9 (24360)	16.6 (22055)	16.4 (23559)	1.7	-.2
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	24.7 (23709)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	20.8 (23319)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0) (0)	(0) (0)	3.6 (23561)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N) 17.5 (24151)	20.6 (21812)	22.2 (23518)	3.1	1.6
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N) 61.1 (24748)	57.3 (22500)	54.2 (23893)	-3.8	-3.1
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N) 58.6 (25397)	56.5 (22732)	53.9 (24025)	-2.1	-2.6
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N) 31.4 (23418)	29.4 (22125)	27.0 (23453)	-2.0	-2.4
Ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa	% (N) 34.5 (24597)	34.0 (22382)	31.1 (23720)	-.5	-2.9
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N) 41.7 (25335)	44.3 (22549)	43.2 (23957)	2.6	-1.1
Opiskeluvaikeuksia	% (N) 45.0 (23670)	42.0 (22317)	43.5 (23600)	-3.0	1.5
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0) (0)	(0) (0)	34.8 (23492)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N) 10.3 (25378)	11.6 (22715)	10.1 (23935)	1.3	-1.5
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	8.9 (23665)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N) 7.8 (24996)	7.6 (22654)	8.3 (23959)	-.2	.7
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N) 9.7 (25013)	9.8 (22628)	11.3 (23951)	.1	1.5
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N) 16.9 (24877)	16.7 (22421)	15.2 (24018)	-.2	-1.5
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N) 18.1 (25096)	19.9 (22632)	18.9 (23942)	1.8	-1.0
Päänsärkyä viikoittain	% (N) 21.1 (25044)	22.1 (22619)	19.7 (23939)	1.0	-2.4
Väsymystä lähes päivittäin	% (N) 7.4 (24938)	7.9 (22607)	7.1 (23908)	.5	-.8
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N) 9.9 (23398)	10.4 (21183)	9.9 (23065)	.5	-.5
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N) 7.3 (23828)	8.0 (22132)	7.3 (23440)	.7	-.7
Toistuvia käyntejä kouluterveysneuvojan vastaanotolla	% (N) 14.3 (24236)	14.2 (22028)	14.0 (23496)	-.1	-.2
Vaikea päästä kouluterveysneuvon vastanotolle	% (N) 11.4 (25006)	11.2 (22643)	10.9 (24022)	-.2	-.3
Tyytymätön kouluterveysneuvon henk.koht. asioissa	% (N) 19.7 (24086)	19.4 (21946)	17.6 (23425)	-.3	-1.8
Ei syö kouluruokaa	% (N) 6.9 (24511)	7.1 (22200)	5.6 (23595)	.2	-1.5
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N) 18.2 (24823)	19.6 (22414)	16.8 (23593)	1.4	-2.8
Huono seksuaalietäisyys*	% (N) 41.4 (23579)	36.1 (22136)	35.3 (23240)	-5.3	-.8
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0) (0)	(0) (0)	27.4 (23644)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N) 10.9 (24899)	11.2 (22438)	10.1 (23689)	.3	-1.1
Tupakoi päivittäin	% (N) 22.9 (24792)	24.3 (22372)	21.0 (23829)	1.4	-3.3
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N) 27.8 (25050)	27.6 (22514)	20.8 (23896)	-.2	-6.8
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N) 8.0 (24173)	8.2 (22176)	7.4 (23645)	.2	-.8
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N) 20.2 (23944)	20.8 (22047)	17.7 (23605)	.6	-3.1

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 9. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien **työistä** Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)	23.0 (23256)	25.3 (22067)	22.6 (22747)	2.3 -2.7
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N)	32.0 (23691)	37.2 (22258)	35.8 (22875)	5.2 -1.4
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	21.7 (23729)	21.1 (22241)	21.6 (22861)	-.6 .5
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	34.1 (23776)	32.2 (22221)	29.6 (22824)	-1.9 -2.6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	41.5 (24340)	40.1 (22525)	40.1 (23104)	-1.4 .0
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	6.2 (23807)	7.1 (22281)	7.2 (22881)	.9 .1
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	16.4 (22931)	
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	14.5 (22664)	
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N)	(0)	(0)	1.1 (22797)	
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	12.1 (23416)	14.6 (21856)	15.3 (22631)	2.5 .7
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	65.0 (23734)	61.6 (22354)	58.6 (22973)	-3.4 -3.0
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N)	65.8 (24313)	62.7 (22550)	59.1 (23111)	-3.1 -3.6
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	28.6 (22376)	27.6 (21924)	25.4 (22601)	-1.0 -2.2
Ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa	% (N)	31.8 (23278)	30.4 (22095)	28.3 (22787)	-1.4 -2.1
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N)	39.0 (24222)	41.8 (22394)	41.9 (23053)	2.8 .1
Opiskelu vaikeuksia	% (N)	35.1 (22895)	34.5 (22256)	35.5 (22811)	-.6 1.0
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N)	(0)	(0)	35.4 (22524)	
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	5.1 (24270)	5.7 (22511)	4.8 (23067)	.6 -.9
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)	(0)	(0)	8.5 (21480)	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	5.3 (24003)	5.1 (22517)	5.5 (23081)	-.2 .4
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	10.3 (24045)	10.0 (22486)	12.2 (23056)	-.3 2.2
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N)	23.0 (23942)	23.5 (22342)	21.5 (23105)	.5 -2.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	33.2 (24138)	35.2 (22503)	34.2 (23071)	2.0 -1.0
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	36.3 (24108)	40.0 (22484)	36.7 (23090)	3.7 -3.3
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	15.1 (24049)	18.0 (22464)	15.8 (23074)	2.9 -2.2
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N)	20.5 (22759)	23.6 (21501)	22.0 (22500)	3.1 -1.6
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	14.2 (22867)	17.0 (22076)	15.5 (22761)	2.8 -1.5
Toistuvia käyntejä kouluterveyskeskuksen vastaanotolla	% (N)	30.5 (23533)	28.6 (22095)	28.2 (22758)	-1.9 -.4
Vaikea päästä kouluterveyskeskuksen vastaanotolle	% (N)	12.4 (24025)	12.2 (22528)	13.2 (23097)	-.2 1.0
Tyytymätön kouluterveyskeskuksen henk.koht. asioissa	% (N)	24.4 (23479)	23.4 (22158)	22.6 (22758)	-1.0 -.8
Ei syö kouluruokaa	% (N)	7.2 (23749)	8.2 (22324)	6.9 (22861)	1.0 -1.3
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N)	18.3 (23905)	20.6 (22315)	17.9 (22844)	2.3 -2.7
Huono seksuaalietäisyys*	% (N)	23.7 (22981)	19.2 (22206)	18.5 (22602)	-4.5 -.7
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)	(0)	(0)	16.9 (22911)	
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	9.1 (24030)	9.2 (22415)	8.9 (22942)	.1 -.3
Tupakoi päivittäin	% (N)	20.6 (23965)	21.0 (22299)	18.2 (22994)	.4 -2.8
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	22.7 (24157)	23.4 (22438)	17.4 (23043)	.7 -6.0
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	6.5 (23395)	7.4 (22263)	6.4 (22921)	.9 -1.0
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N)	16.2 (23312)	17.2 (22192)	14.7 (22888)	1.0 -2.5

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 10. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N) 20.5 (20712)	20.1 (22910)	19.7 (24070)	-.4	-.4
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N) 31.4 (21003)	34.2 (23057)	33.6 (24177)	2.8	-.6
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N) 16.7 (21047)	16.7 (23037)	17.6 (24150)	.0	.9
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N) 28.8 (21093)	25.3 (23041)	25.1 (24163)	-3.5	-.2
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N) 32.6 (21305)	31.1 (23182)	31.0 (24258)	-1.5	-.1
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N) 9.0 (21033)	9.3 (23050)	9.3 (24196)	.3	.0
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	8.3 (24204)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	15.9 (24036)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0) (0)	(0) (0)	3.2 (24161)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N) 27.0 (20809)	31.2 (22745)	33.1 (24027)	4.2	1.9
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N) 54.1 (21005)	50.4 (23051)	45.5 (24197)	-3.7	-4.9
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N) 59.7 (21304)	58.5 (23204)	54.6 (24274)	-1.2	-3.9
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N) 15.1 (20115)	13.8 (22746)	12.6 (23912)	-1.3	-1.2
Ei koe tulevaisuutta kuulluksi koulussa	% (N) 25.1 (20824)	21.9 (23004)	20.1 (24102)	-3.2	-1.8
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N) 46.4 (21270)	49.5 (23177)	50.5 (24257)	3.1	1.0
Opiskeluvaikeuksia	% (N) 48.5 (20519)	46.7 (23018)	48.9 (24138)	-1.8	2.2
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0) (0)	(0) (0)	34.8 (23665)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N) 3.5 (21257)	4.0 (23179)	3.4 (24246)	.5	-.6
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	11.9 (23434)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N) 1.4 (21161)	1.3 (23167)	1.6 (24251)	-.1	.3
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N) 9.1 (21174)	8.6 (23141)	10.4 (24247)	-.5	1.8
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N) 18.7 (21106)	20.6 (23087)	19.7 (24281)	1.9	-.9
Niska- tai hartiakipu viikoittain	% (N) 30.8 (21184)	33.1 (23173)	32.2 (24250)	2.3	-.9
Päänsärkyä viikoittain	% (N) 24.2 (21150)	26.2 (23152)	24.9 (24263)	2.0	-1.3
Väsymystä lähes päivittäin	% (N) 10.6 (21141)	13.4 (23148)	12.1 (24252)	2.8	-1.3
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N) 13.7 (20343)	15.5 (22455)	15.3 (23847)	1.8	-.2
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N) 7.6 (20609)	9.1 (22907)	9.4 (24072)	1.5	.3
Toistuvia käyntejä kouluterveystieteiden vastustajien vastaanotolla	% (N) 9.6 (20805)	8.4 (22793)	9.2 (24007)	-1.2	.8
Vaikea päästä kouluterveystieteidenhuollon vastaanotolle	% (N) 16.7 (21110)	18.5 (23141)	17.5 (24247)	1.8	-1.0
Tyytymätön kouluterveystieteidenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N) 23.7 (20247)	23.9 (22406)	20.9 (23618)	.2	-3.0
Ei syö kouluruokaa	% (N) 5.3 (21067)	5.3 (23085)	4.9 (24167)	.0	-.4
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N) 33.0 (21075)	33.5 (23059)	31.9 (24190)	.5	-1.6
Huono seksuaalietietous*	% (N) 13.3 (20561)	10.0 (22947)	8.5 (23178)	-3.3	-1.5
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0) (0)	(0) (0)	31.5 (24174)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N) 8.9 (21191)	9.3 (23125)	9.5 (24191)	.4	.2
Tupakoi päivittäin	% (N) 16.3 (21001)	17.2 (22880)	16.6 (24105)	.9	-.6
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N) 23.2 (21230)	25.0 (23121)	22.2 (24235)	1.8	-2.8
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N) 10.3 (20826)	12.4 (23051)	12.2 (24145)	2.1	-.2
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N) 16.9 (20768)	18.2 (23000)	17.8 (24114)	1.3	-.4

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO II. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion I. vuosikurssin opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)	20.5 (9660)	20.2 (11871)	19.2 (12349)	- .3 -1.0
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N)	31.1 (9769)	34.7 (11953)	33.4 (12401)	3.6 -1.3
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	16.2 (9784)	16.4 (11946)	17.5 (12395)	.2 1.1
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	28.3 (9792)	26.2 (11948)	25.1 (12401)	-2.1 -1.1
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	32.5 (9894)	31.1 (12045)	31.5 (12458)	-1.4 .4
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	9.8 (9819)	9.9 (11945)	9.7 (12416)	.1 - .2
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)	(0) (0)	(0) (0)	9.5 (12418)	15.7 (12322)
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)	(0) (0)	(0) (0)	2.4 (12391)	27.9 (12338)
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N)	23.1 (9684)	27.1 (11817)	27.9 (12338)	4.0 .8
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	54.7 (9813)	50.3 (11962)	45.1 (12413)	-4.4 -5.2
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N)	59.0 (9908)	57.2 (12054)	52.7 (12454)	-1.8 -4.5
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	14.3 (9538)	12.1 (11805)	11.3 (12252)	-2.2 - .8
Ei koe tulevaisuuden kuulluksi koulussa	% (N)	23.4 (9748)	20.5 (11934)	18.2 (12370)	-2.9 -2.3
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N)	44.5 (9880)	47.0 (12041)	48.3 (12444)	2.5 1.3
Opiskelu vaikeuksia	% (N)	48.3 (9711)	45.5 (11938)	47.3 (12372)	-2.8 1.8
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N)	(0) (0)	(0) (0)	32.2 (12164)	2.9 (12437)
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	3.2 (9873)	3.7 (12041)	2.9 (12437)	.5 - .8
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)	(0) (0)	(0) (0)	9.9 (11989)	1.7 (12440)
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	1.6 (9852)	1.5 (12036)	1.7 (12440)	- .1 .2
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	9.6 (9848)	8.8 (12021)	10.5 (12445)	- .8 1.7
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N)	18.8 (9795)	20.6 (11987)	18.9 (12458)	1.8 -1.7
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	31.1 (9842)	32.3 (12035)	31.4 (12444)	1.2 - .9
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	25.3 (9831)	27.1 (12031)	24.9 (12445)	1.8 -2.2
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	11.1 (9826)	13.7 (12020)	11.6 (12441)	2.6 -2.1
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N)	14.6 (9531)	15.6 (11649)	14.6 (12208)	1.0 -1.0
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	7.8 (9725)	9.5 (11894)	9.0 (12362)	1.7 - .5
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	8.5 (9714)	8.0 (11862)	8.9 (12334)	- .5 .9
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	16.4 (9823)	16.7 (12017)	15.6 (12446)	.3 -1.1
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	23.4 (9431)	22.9 (11665)	19.4 (12150)	- .5 -3.5
Ei syö kouluruokaa	% (N)	5.5 (9829)	5.3 (11983)	4.7 (12393)	- .2 - .6
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N)	27.6 (9827)	28.4 (11974)	26.0 (12413)	.8 -2.4
Huono seksuaalietäisyys*	% (N)	15.3 (9729)	11.4 (11920)	9.7 (11985)	-3.9 -1.7
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)	(0) (0)	(0) (0)	28.3 (12396)	.3 - .2
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	8.4 (9853)	8.7 (12006)	8.5 (12408)	.3 -1.0
Tupakoi päivittäin	% (N)	16.3 (9808)	16.6 (11910)	15.6 (12393)	.3 -4.7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	22.7 (9870)	23.7 (12022)	19.0 (12438)	1.0 - .6
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	8.9 (9838)	10.5 (11971)	9.9 (12379)	1.6 -1.3
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N)	16.0 (9813)	16.8 (11945)	15.5 (12368)	.8 -1.3

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 12. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion **2. vuosikurssin** opiskelijoista Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N) 20.4 (11052)	20.0 (11039)	20.1 (11721)	-.4	.1
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N) 31.7 (11234)	33.6 (11104)	33.8 (11776)	1.9	.2
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N) 17.2 (11263)	17.0 (11091)	17.7 (11755)	-.2	.7
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N) 29.4 (11301)	24.3 (11093)	25.1 (11762)	-5.1	.8
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N) 32.7 (11411)	31.1 (11137)	30.6 (11800)	-1.6	-.5
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N) 8.1 (11214)	8.7 (11105)	9.0 (11780)	.6	.3
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	7.2 (11786)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	16.0 (11714)		
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N) (0) (0)	(0) (0)	4.1 (11770)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N) 30.9 (11125)	35.2 (10928)	38.3 (11689)	4.3	3.1
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N) 53.6 (11192)	50.6 (11089)	45.9 (11784)	-3.0	-4.7
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N) 60.5 (11396)	59.7 (11150)	56.6 (11820)	-.8	-3.1
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N) 15.8 (10577)	15.5 (10941)	13.9 (11660)	-.3	-1.6
Ei koe tulevaisuutta kuulluksi koulussa	% (N) 26.7 (11076)	23.2 (11070)	21.9 (11732)	-3.5	-1.3
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N) 48.4 (11390)	52.1 (11136)	52.7 (11813)	3.7	.6
Opiskeluvaikeuksia	% (N) 48.6 (10808)	47.8 (11080)	50.5 (11766)	-.8	2.7
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N) (0) (0)	(0) (0)	37.4 (11501)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N) 3.9 (11384)	4.3 (11138)	3.9 (11809)	.4	-.4
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N) (0) (0)	(0) (0)	13.8 (11445)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N) 1.2 (11309)	1.1 (11131)	1.6 (11811)	-.1	.5
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N) 8.6 (11326)	8.4 (11120)	10.2 (11802)	-.2	1.8
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N) 18.5 (11311)	20.6 (11100)	20.4 (11823)	2.1	-.2
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N) 30.5 (11342)	34.0 (11138)	32.9 (11806)	3.5	-1.1
Päänsärkyä viikoittain	% (N) 23.2 (11319)	25.3 (11121)	24.9 (11818)	2.1	-.4
Väsymystä lähes päivittäin	% (N) 10.0 (11315)	13.1 (11128)	12.5 (11811)	3.1	-.6
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N) 12.7 (10812)	15.3 (10806)	16.0 (11639)	2.6	.7
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N) 7.3 (10884)	8.8 (11013)	9.8 (11710)	1.5	1.0
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N) 10.7 (11091)	8.9 (10931)	9.5 (11673)	-1.8	.6
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N) 17.0 (11287)	20.3 (11124)	19.4 (11801)	3.3	-.9
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N) 23.9 (10816)	25.0 (10741)	22.3 (11468)	1.1	-2.7
Ei syö kouluruokaa	% (N) 5.1 (11238)	5.3 (11102)	5.1 (11774)	.2	-.2
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N) 38.4 (11248)	38.5 (11085)	37.8 (11777)	.1	-.7
Huono seksuaalietäisyys*	% (N) 11.4 (10832)	8.5 (11027)	7.3 (11193)	-2.9	-1.2
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N) (0) (0)	(0) (0)	34.7 (11778)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N) 9.4 (11338)	9.9 (11119)	10.5 (11783)	.5	.6
Tupakoi päivittäin	% (N) 16.4 (11193)	17.9 (10970)	17.6 (11712)	1.5	-.3
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N) 23.7 (11360)	26.3 (11099)	25.4 (11797)	2.6	-.9
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N) 11.7 (10988)	14.3 (11080)	14.4 (11766)	2.6	.1
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N) 17.8 (10955)	19.6 (11055)	20.2 (11746)	1.8	.6

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 13. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosentti-osuudet lukion 1. ja 2. vuosikurssien **pojista** Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)	22.5 (8508)	21.4 (9411)	20.6 (10002)	-1.1 - .8
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% (N)	36.6 (8626)	38.2 (9483)	36.7 (10068)	1.6 -1.5
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	15.1 (8645)	15.3 (9475)	16.4 (10056)	.2 1.1
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	27.7 (8654)	23.8 (9473)	24.4 (10065)	-3.9 .6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	30.4 (8760)	28.7 (9541)	29.1 (10119)	-1.7 .4
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	13.5 (8630)	13.7 (9469)	12.9 (10074)	.2 - .8
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	11.8 (10086)	
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	20.1 (10018)	
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N)	(0)	(0)	3.6 (10066)	
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	30.1 (8575)	33.4 (9368)	36.5 (10039)	3.3 3.1
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	50.8 (8666)	46.4 (9500)	41.7 (10102)	-4.4 -4.7
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N)	55.6 (8772)	54.0 (9558)	50.2 (10137)	-1.6 -3.8
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	13.6 (8313)	12.7 (9383)	11.1 (9976)	-.9 -1.6
Ei koe tulevaisuutta kuulluksi koulussa	% (N)	25.7 (8575)	22.9 (9481)	20.7 (10059)	-2.8 -2.2
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N)	41.5 (8758)	43.8 (9546)	44.3 (10121)	2.3 .5
Opiskelu vaikeuksia	% (N)	52.4 (8445)	49.8 (9468)	51.5 (10064)	-2.6 1.7
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N)	(0)	(0)	34.0 (9860)	
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	4.5 (8741)	5.1 (9548)	4.4 (10119)	.6 - .7
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)	(0)	(0)	12.4 (9823)	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	2.1 (8706)	2.0 (9544)	2.4 (10119)	-.1 .4
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	8.7 (8713)	7.8 (9533)	9.6 (10123)	-.9 1.8
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N)	16.2 (8680)	18.2 (9508)	17.3 (10137)	2.0 - .9
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	19.9 (8713)	21.6 (9540)	20.5 (10127)	1.7 -1.1
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	15.2 (8681)	16.7 (9530)	15.6 (10132)	1.5 -1.1
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	7.3 (8692)	8.8 (9534)	7.6 (10127)	1.5 -1.2
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N)	8.4 (8331)	9.3 (9182)	9.0 (9922)	.9 - .3
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	5.8 (8497)	6.9 (9423)	6.4 (10029)	1.1 - .5
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	4.7 (8559)	4.0 (9387)	4.5 (10026)	-.7 .5
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	15.3 (8677)	16.7 (9523)	15.7 (10120)	1.4 -1.0
Tytytmätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	21.6 (8189)	21.6 (9118)	18.5 (9743)	.0 -3.1
Ei syö kouluruokaa	% (N)	4.8 (8662)	4.9 (9493)	4.6 (10067)	.1 - .3
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N)	27.9 (8660)	27.8 (9476)	26.3 (10074)	-.1 -1.5
Huono seksuaalietäisyys*	% (N)	19.7 (8441)	14.8 (9418)	12.9 (9599)	-4.9 -1.9
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)	(0)	(0)	41.8 (10076)	
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	9.6 (8721)	9.8 (9519)	9.4 (10088)	.2 - .4
Tupakoi päivittäin	% (N)	15.5 (8633)	16.7 (9392)	16.0 (10056)	1.2 - .7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	28.9 (8729)	30.8 (9515)	27.2 (10112)	1.9 -3.6
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	10.7 (8554)	13.0 (9474)	12.7 (10057)	2.3 - .3
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N)	18.7 (8518)	19.6 (9439)	19.4 (10044)	.9 - .2

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 14. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioitunut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. vuosikurssien **tytöistä** Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla vuosina 1999, 2001 ja 2003.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	1999	2001	2003	Muutos 99->01	Muutos 01->03
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)	18.4 (12204)	18.8 (13499)	18.8 (14068)	.4 .0
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N)	26.2 (12377)	30.1 (13574)	30.5 (14109)	3.9 .4
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	18.3 (12402)	18.1 (13562)	18.8 (14094)	-.2 .7
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	30.0 (12439)	26.7 (13568)	25.9 (14098)	-3.3 -.8
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	34.7 (12545)	33.4 (13641)	32.9 (14139)	-1.3 -.5
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	4.5 (12403)	4.8 (13581)	5.8 (14122)	.3 1.0
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	4.9 (14118)	
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)	(0)	(0)	11.6 (14018)	
Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella	% (N)	(0)	(0)	2.9 (14095)	
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	23.9 (12234)	29.0 (13377)	29.7 (13988)	5.1 .7
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	57.5 (12339)	54.5 (13551)	49.3 (14095)	-3.0 -5.2
Koulun huono sisäilma häiritsee	% (N)	63.8 (12532)	62.9 (13646)	59.1 (14137)	-.9 -3.8
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	16.5 (11802)	14.8 (13363)	14.1 (13936)	-1.7 -.7
Ei koe tulevaisuutta kuulluksi koulussa	% (N)	24.4 (12249)	20.9 (13523)	19.4 (14043)	-3.5 -1.5
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	% (N)	51.3 (12512)	55.3 (13631)	56.8 (14136)	4.0 1.5
Opiskelu vaikeuksia	% (N)	44.5 (12074)	43.6 (13550)	46.3 (14074)	-.9 2.7
Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa*	% (N)	(0)	(0)	35.6 (13805)	
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	2.6 (12516)	2.9 (13631)	2.4 (14127)	.3 -.5
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)	(0)	(0)	11.3 (13611)	
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	.7 (12455)	.6 (13623)	.9 (14132)	-.1 .3
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	9.5 (12461)	9.3 (13608)	11.1 (14124)	-.2 1.8
Terveydentila keskimääräinen tai huono	% (N)	21.1 (12426)	23.0 (13579)	22.0 (14144)	1.9 -1.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	41.8 (12471)	44.6 (13633)	43.8 (14123)	2.8 -.8
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	33.2 (12469)	35.7 (13622)	34.2 (14131)	2.5 -1.5
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	13.9 (12449)	18.0 (13614)	16.5 (14125)	4.1 -1.5
Vähintään kaksi oiretta päivittäin*	% (N)	18.9 (12012)	21.6 (13273)	21.6 (13925)	2.7 .0
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	9.3 (12112)	11.3 (13484)	12.5 (14043)	2.0 1.2
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	14.5 (12246)	12.9 (13406)	14.0 (13981)	-1.6 1.1
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	18.2 (12433)	20.2 (13618)	19.3 (14127)	2.0 -.9
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	25.7 (12058)	26.3 (13288)	23.3 (13875)	.6 -3.0
Ei syö kouluruokaa	% (N)	5.8 (12405)	5.6 (13592)	5.2 (14100)	-.2 -.4
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	% (N)	38.1 (12415)	39.1 (13583)	37.4 (14116)	1.0 -1.7
Huono seksuaalietäisyys*	% (N)	7.0 (12120)	5.1 (13529)	4.2 (13579)	-1.9 -.9
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)	(0)	(0)	21.2 (14098)	
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	8.1 (12470)	8.8 (13606)	9.6 (14103)	.7 .8
Tupakoi päivittäin	% (N)	17.1 (12368)	17.7 (13488)	17.2 (14049)	.6 -.5
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	17.5 (12501)	19.2 (13606)	17.2 (14123)	1.7 -2.0
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	9.9 (12272)	11.9 (13577)	11.6 (14088)	2.0 -.3
Vähintään kahden päihteen käyttö*	% (N)	15.2 (12250)	16.8 (13561)	16.3 (14070)	1.6 -.5

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 2000, 2002 ja 2004 prosenttiosuuksien kanssa

LIITE 4

Liitetaulukot vuosilta 2000, 2002 ja 2004

LIITETAULUKKO 15. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

	Pää- kau- punti- seutu	Muu Uusi- maa	Itä- Uusi- maa	Kanta- Häme	Päi- jät- Häme	Ky- men- laakso	Etelä- Kar- jala	Etelä- Savo	Poh- jois- Savo	Poh- jois- Kar- jala	Lappi	KOKO AINEI- STO
Vastanneiden lukumäärä	16421	8267	1962	3299	3446	3401	2649	3537	5397	3320	4177	56328
Vanhemmuuden puutetta*	25	24	26	23	23	24	23	23	22	23	25	24
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	41	40	39	39	38	39	38	38	36	34	42	39
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	26	25	24	25	27	26	24	21	23	23	24	25
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	22	23	23	25	30	28	31	31	31	37	38	27
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	41	43	45	44	43	46	43	40	39	41	45	42
Ei yhtään läheistä ystävää	12	12	9	12	12	14	13	12	11	12	12	12
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	19	19	20	20	20	20	19	20	16	18	20	19
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana	21	20	17	19	18	18	18	17	16	16	18	19
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	27	24	24	24	23	22	20	21	20	18	21	23
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	58	59	60	53	53	55	56	56	55	55	57	57
Koulun huono sisäilma haittaa	55	55	60	53	51	55	50	54	52	52	56	54
Koulun työilmapiirissä ongelmia	29	29	32	29	30	27	28	26	24	26	29	28
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	27	28	29	30	30	34	27	29	28	28	32	29
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	47	43	53	41	46	44	45	42	42	41	41	44
Opiskelu vaikeuksia	43	44	44	41	43	39	42	40	37	39	42	42
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutet- ta*	10	9	10	11	11	14	10	10	10	11	11	10
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	7	6	6	7	7	9	7	8	7	7	9	7
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	10	10	9	10	10	9	8	8	8	8	10	9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	7	7	9	8	8	8	7	7	7	8	7	7
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	10	10	9	11	10	11	10	10	11	11	10	10
Terveystila keskinkertainen tai huono	16	17	18	16	15	18	16	18	16	17	17	17
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	28	29	30	29	28	31	31	30	30	29	27	29
Päänsärkyä viikoittain	28	30	33	30	29	30	29	31	29	31	31	29
Väsymystä lähes päivittäin	16	16	17	16	15	17	15	14	15	16	15	16
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	16	17	17	17	16	19	16	17	15	18	16	17
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	12	13	12	14	13	14	13	12	12	13	12	13
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	18	21	22	22	27	19	29	23	20	24	20	21
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vas- taanotolle	15	12	10	7	11	9	10	10	12	11	13	12
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.coht. asioissa	20	16	22	13	17	20	16	17	18	18	22	18
Ei syö kouluruokaa	11	12	6	8	7	6	5	6	6	5	7	9
Epäterveellisiä välipaloja vähintään 2 kertaa viikossa	39	42	43	41	35	35	31	33	32	35	29	37
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	57	60	59	66	63	69	63	62	63	64	62	61
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	26	25	22	23	25	26	21	23	21	23	24	24
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	28	24	20	24	20	22	21	19	19	18	27	24
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	8	10	9	9	9	11	10	8	8	9	8	9
Tupakoi päivittäin	16	20	21	21	19	20	20	21	18	19	21	19
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudes- sa	20	23	27	26	22	24	23	24	21	21	26	23
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	11	9	8	10	10	10	8	7	6	5	7	9
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	12	15	16	15	14	15	14	14	13	12	16	14

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 16. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion 1. ja 2. luokkien opiskelijoista maakunnittain Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuonna 2004.

	Pää- kau- punki- seutu	Muu Uusi- maa	Itä- Uusi- maa	Kanta- Häme	Päi- jät- Häme	Kymen- laakso	Etelä- Kar- jala	Etelä- Savo	Poh- jois- Savo	Poh- jois- Karj- ala	Lappi	KOKO Al- NEIS- TO
Vastanneiden lukumäärä	10321	3394	737	1622	1517	1583	1146	1699	2792	1925	2158	28894
Vanhemmuuden puutetta*	25	22	25	23	23	22	24	24	22	23	24	24
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	39	32	35	34	34	35	38	36	36	34	38	36
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	23	20	18	20	21	20	23	20	19	20	21	21
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	19	19	18	24	24	23	27	27	26	33	34	23
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	34	33	34	32	33	37	36	32	33	30	37	34
Ei yhtään läheistä ystävää	8	9	11	10	11	10	10	11	9	9	10	9
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	8	7	8	7	5	8	7	7	6	8	6	7
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	17	14	15	13	11	13	14	14	11	14	13	15
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	47	40	37	37	35	36	36	35	36	33	33	40
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	48	51	53	47	45	50	47	46	43	44	52	48
Koulun huono sisäilma haittaa	52	55	59	56	52	58	54	55	49	48	63	54
Koulun työilmapiirissä ongelmia	14	13	15	12	12	16	14	14	11	13	12	13
Ei koe tulevana kuulluksi koulussa	17	16	20	18	20	25	19	19	15	17	19	18
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	53	53	55	55	54	57	52	51	51	50	54	53
Opiskeluvaikeuksia	53	51	49	52	48	52	55	50	48	47	49	51
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	11	10	10	9	10	11	12	10	9	11	11	10
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	17	12	9	8	10	11	10	9	9	11	13	13
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	8	9	7	9	8	8	8	7	9	10	8	8
Terveystila keskinkertainen tai huono	19	18	22	19	16	19	17	17	18	16	19	18
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	34	35	37	33	32	35	38	34	34	37	33	34
Päänsärkyä viikoittain	25	27	27	25	24	26	25	25	26	25	28	26
Väsymystä lähes päivittäin	17	17	17	18	16	16	16	16	16	15	15	16
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	16	17	17	17	16	16	17	15	16	15	15	16
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	10	10	10	11	9	11	10	11	10	10	10	10
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	8	7	8	11	9	9	12	13	9	11	11	9
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	15	16	18	11	18	15	24	12	19	14	13	16
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.coht. asioissa	16	18	26	13	17	21	24	17	19	17	20	18
Ei syö kouluruokaa	8	7	5	8	6	5	4	4	5	4	7	6
Epäterveellisiä välipaloja vähintään 2 kertaa viikossa	34	32	33	34	28	30	26	29	26	26	25	31
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	48	52	49	55	49	55	52	51	53	51	51	51
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	9	8	8	4	5	7	6	5	6	7	8	7
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	42	35	27	31	30	34	28	27	28	27	37	35
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	10	10	8	10	6	11	9	8	9	7	8	9
Tupakoi päivittäin	17	15	17	14	12	14	14	15	15	16	16	16
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	32	31	33	29	26	28	31	29	26	30	31	30
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	20	14	15	15	15	15	12	11	11	15	12	16
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	17	14	16	13	12	13	13	12	12	14	15	15

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 17. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet **peruskoulun 8. ja 9. luokkien** oppilaista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	%	22.2	23.9		1.7
(N)	(0)	(50752)	(53786)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	%	42.2	39.1	39.2	-3.1
(N)	(48654)	(52595)	(55684)		
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	25.5	23.7	24.8	-1.8
(N)	(48593)	(52556)	(55623)		
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	31.5	27.7	27.3	-3.8
(N)	(48605)	(52437)	(55498)		
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	43.4	42.9	42.3	-.5
(N)	(49585)	(53340)	(55601)		
Ei yhtään läheistä ystävää	%	12.3	12.3	12.1	.0
(N)	(48708)	(52597)	(55646)		
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%	22.4	19.1		-3.3
(N)	(0)	(52767)	(55818)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%	19.0	18.9		-.1
(N)	(0)	(52117)	(55371)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	18.5	18.5	23.4	.0
(N)	(48033)	(52289)	(55205)		
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	61.8	56.8	56.7	-5.0
(N)	(49307)	(53119)	(53738)		
Koulun huono sisäilma haittaa	%	60.3	55.5	54.1	-4.8
(N)	(49748)	(53382)	(56020)		
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	32.6	29.0	28.3	-3.6
(N)	(48187)	(52127)	(55029)		
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	34.0	30.3	28.7	-3.7
(N)	(48861)	(52632)	(55748)		
Koulutyöhön liittytvä työmäärä liian suuri	%	46.2	44.7	44.3	-1.5
(N)	(49434)	(53229)	(56090)		
Opiskeluvaikeuksia	%	41.1	40.8	41.9	-.3
(N)	(48865)	(52739)	(55490)		
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%	9.8	10.3		.5
(N)	(0)	(52039)	(54716)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	8.8	7.7	7.0	-1.1
(N)	(49681)	(53237)	(56124)		
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%	9.9	9.5		-.4
(N)	(0)	(49777)	(53049)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	6.8	6.7	7.4	-.1
(N)	(49508)	(53276)	(56192)		
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	10.5	11.6	10.4	1.1
(N)	(49413)	(53170)	(55686)		
Terveystila keskinkertainen tai huono	%	20.3	18.3	16.7	-2.0
(N)	(48996)	(53361)	(56054)		
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	28.5	27.3	28.7	-1.2
(N)	(49458)	(53204)	(55914)		
Päänsärkyä viikoittain	%	30.2	30.0	29.5	-.2
(N)	(49406)	(53239)	(55963)		
Väsymystä lähes päivittäin	%	13.9	13.4	15.7	-.5
(N)	(49342)	(53144)	(55959)		
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	16.5	15.7	16.7	-.8
(N)	(47388)	(51662)	(54832)		
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	13.1	11.7	12.6	-1.4
(N)	(48493)	(52190)	(54968)		
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	21.1	20.4	21.0	-.7
(N)	(48206)	(52432)	(55558)		
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	13.5	12.6	12.1	-.9
(N)	(49456)	(53350)	(55907)		
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	21.9	19.2	18.4	-2.7
(N)	(48100)	(52200)	(54616)		
Ei syö kouluruokaa	%	11.1	10.4	8.5	-.7
(N)	(48974)	(52720)	(55635)		
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%		37.0		-1.9
(N)	(0)	(0)	(55579)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%		61.0		
(N)	(0)	(0)	(51563)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	27.4	23.8	24.3	-3.6
(N)	(48710)	(52004)	(55149)		
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%	24.5	23.6		-.9
(N)	(0)	(52835)	(51627)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	11.1	9.4	8.9	-1.7
(N)	(49244)	(52919)	(55999)		
Tupakoi päivittäin	%	24.5	22.3	18.7	-2.2
(N)	(48949)	(52938)	(55432)		
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	26.3	20.0	22.5	-6.3
(N)	(49366)	(53140)	(55995)		
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	11.1	10.9	8.9	-.2
(N)	(48836)	(52822)	(55911)		
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	17.1	14.5	13.8	-2.6
(N)	(48410)	(52547)	(55658)		

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 18. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun **8. luokan** oppilaista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)	21.5 (25784)	23.1 (27593)		1.6
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% (N)	41.0 (24316)	37.9 (26701)	-3.1	.2
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	25.1 (24296)	23.2 (26684)	-1.9	1.0
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	31.2 (24293)	27.0 (26612)	-4.2	-.1
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	43.5 (24835)	42.6 (27097)	-.9	-.4
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	13.4 (24354)	13.0 (26708)	-.4	-.9
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)	23.0 (26806)	20.0 (28548)		-3.0
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)	17.9 (26427)	18.6 (28303)		.7
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	15.4 (24027)	15.7 (26532)	.3	4.5
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	61.5 (24689)	56.7 (26968)	-4.8	.2
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N)	59.0 (24920)	53.8 (27117)	-5.2	-.7
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	33.5 (24080)	29.2 (26410)	-4.3	-1.0
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	% (N)	32.4 (24453)	28.5 (26660)	-3.9	-1.7
Koulutyöhön liittytvä työmäärä liian suuri	% (N)	48.4 (24755)	44.8 (27039)	-3.6	-.8
Opiskeluvaikeuksia	% (N)	39.5 (24452)	39.0 (26753)	-.5	1.5
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	% (N)	8.8 (26497)	9.3 (28085)		.5
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	8.9 (24893)	7.4 (27041)	-1.5	-.9
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)	8.1 (25171)	7.8 (27105)		-.3
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	8.1 (24796)	7.4 (27054)	-.7	1.1
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	10.5 (24742)	12.0 (27001)	1.5	-1.4
Terveydentila keskinkertainen tai huono	% (N)	20.0 (24559)	17.3 (27090)	-2.7	-1.3
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	26.1 (24770)	25.1 (27020)	-1.0	1.4
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	29.9 (24750)	29.1 (27026)	-.8	.0
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	13.4 (24722)	12.6 (26978)	-.8	2.2
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	% (N)	15.9 (23660)	14.7 (26141)	-1.2	1.2
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	13.4 (24254)	11.8 (26430)	-1.6	.6
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	20.6 (24105)	18.9 (26601)	-1.7	2.1
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	12.7 (24777)	11.9 (27090)	-.8	-.6
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	20.5 (24109)	17.7 (26436)	-2.8	-.4
Ei syö kouluruokaa	% (N)	11.9 (24507)	11.1 (26764)	-.8	-2.1
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	% (N)	38.5 (28412)	38.5 (28412)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	% (N)	62.6 (26161)	62.6 (26161)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	% (N)	31.0 (24385)	28.2 (26463)	-2.8	2.0
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)	20.6 (26827)	19.6 (26179)		-1.0
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	10.7 (24643)	9.0 (26873)	-1.7	-1.0
Tupakoi päivittäin	% (N)	21.3 (24522)	18.2 (26906)	-3.1	-2.6
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	23.4 (24725)	16.7 (26976)	-6.7	2.0
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	8.3 (24431)	7.8 (26838)	-.5	-1.3
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	% (N)	14.5 (24202)	11.7 (26677)	-2.8	-.6

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 19. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 9. luokan oppilaista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)		2000	2002	2004	Muutos 00->02	Muutos 02->04
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)		22.8 (24968)	24.6 (26193)		1.8
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% (N)	43.3 (24338)	40.3 (25894)	40.3 (27213)	-3.0	.0
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	25.9 (24297)	24.2 (25872)	25.4 (27162)	-1.7	1.2
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	31.8 (24312)	28.4 (25825)	27.8 (27120)	-3.4	-.6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	43.3 (24750)	43.3 (26243)	42.4 (27170)	.0	-.9
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	11.3 (24354)	11.6 (25889)	12.0 (27195)	.3	.4
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)		21.8 (25961)	18.2 (27270)		-3.6
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)		20.1 (25690)	19.2 (27068)		-.9
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	21.6 (24006)	21.3 (25757)	26.7 (26964)	-.3	5.4
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	62.1 (24618)	56.8 (26151)	56.4 (26355)	-5.3	-.4
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N)	61.6 (24828)	57.2 (26265)	55.2 (27370)	-4.4	-2.0
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	31.7 (24107)	28.8 (25717)	28.4 (26941)	-2.9	-.4
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	% (N)	35.6 (24408)	32.1 (25972)	30.6 (27289)	-3.5	-1.5
Koulutyöhön liittynyt työmäärä liian suuri	% (N)	44.1 (24679)	44.5 (26190)	44.7 (27421)	.4	.2
Opiskeluvaikeuksia	% (N)	42.7 (24413)	42.7 (25986)	43.2 (27125)	.0	.5
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	% (N)		10.9 (25542)	11.3 (26631)		.4
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	8.8 (24788)	8.1 (26196)	7.6 (27436)	-.7	-.5
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)		11.7 (24606)	11.1 (25944)		-.6
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	5.6 (24712)	6.0 (26222)	6.4 (27452)	.4	.4
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	10.5 (24671)	11.3 (26169)	10.1 (27241)	.8	-1.2
Terveystila keskinkertainen tai huono	% (N)	20.5 (24437)	19.2 (26271)	17.4 (27387)	-1.3	-1.8
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	31.0 (24688)	29.5 (26184)	31.0 (27333)	-1.5	1.5
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	30.5 (24656)	30.8 (26213)	29.8 (27342)	.3	-1.0
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	14.4 (24620)	14.2 (26166)	16.6 (27341)	-.2	2.4
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	% (N)	17.1 (23728)	16.8 (25521)	17.6 (26833)	-.3	.8
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	12.8 (24239)	11.7 (25760)	12.7 (26926)	-1.1	1.0
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	21.6 (24101)	21.9 (25831)	21.0 (27127)	.3	-.9
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	14.3 (24679)	13.3 (26260)	13.0 (27317)	-1.0	-.3
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	23.4 (23991)	20.6 (25764)	19.5 (26765)	-2.8	-1.1
Ei syö kouluruokaa	% (N)	10.3 (24467)	9.8 (25956)	8.0 (27188)	-.5	-1.8
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	% (N)			35.5 (27167)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	% (N)			59.4 (25402)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	% (N)	23.8 (24325)	19.5 (25541)	18.4 (27008)	-4.3	-1.1
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)		28.3 (26008)	27.6 (25448)		-.7
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	11.4 (24601)	9.8 (26046)	9.7 (27359)	-1.6	-.1
Tupakoi päivittäin	% (N)	27.7 (24427)	26.3 (26032)	21.8 (27081)	-1.4	-4.5
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	29.2 (24641)	23.2 (26164)	26.4 (27375)	-6.0	3.2
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	13.8 (24405)	14.0 (25984)	11.3 (27322)	.2	-2.7
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	% (N)	19.8 (24208)	17.2 (25870)	16.4 (27222)	-2.6	-.8

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 20. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioitunut prosentti-osuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien **pojista** Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	%	21.8	23.7		1.9
(N)	(0)	(25603)	(27165)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	%	44.1	40.8	40.5	-3.3
(N)	(24456)	(26578)	(28130)		- .3
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	24.9	22.8	23.8	-2.1
(N)	(24410)	(26566)	(28089)		1.0
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	30.6	26.6	26.0	-4.0
(N)	(24417)	(26477)	(28008)		- .6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	42.9	42.0	41.9	-.9
(N)	(24996)	(27087)	(28040)		- .1
Ei yhtään läheistä ystävää	%	16.9	17.0	16.8	.1
(N)	(24471)	(26552)	(28089)		- .2
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%		27.4	22.2	
(N)	(0)	(26701)	(28209)		-5.2
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%		23.4	23.2	
(N)	(0)	(26308)	(27945)		- .2
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	21.6	21.6	26.6	.0
(N)	(24219)	(26536)	(27912)		5.0
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	59.8	54.4	54.5	-5.4
(N)	(24926)	(26987)	(27159)		.1
Koulun huono sisäilma haittaa	%	57.2	52.5	51.3	-4.7
(N)	(25142)	(27109)	(28390)		-1.2
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	33.7	29.9	28.1	-3.8
(N)	(24392)	(26446)	(27834)		-1.8
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	35.8	32.0	30.5	-3.8
(N)	(24774)	(26740)	(28252)		-1.5
Koulutyöhön liittyyvä työmäärä liian suuri	%	47.3	44.7	43.7	-2.6
(N)	(24959)	(27027)	(28404)		-1.0
Opiskeluvaikeuksia	%	44.1	43.9	44.1	-.2
(N)	(24628)	(26735)	(28043)		.2
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%		10.1	10.4	
(N)	(0)	(26459)	(27761)		.3
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	11.6	10.3	9.2	-1.3
(N)	(25118)	(27013)	(28430)		-1.1
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%		9.9	9.1	
(N)	(0)	(25336)	(26934)		-.8
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	8.6	8.2	9.0	-.4
(N)	(24994)	(27024)	(28445)		.8
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	10.5	11.4	10.5	.9
(N)	(24948)	(26983)	(28112)		-.9
Terveydentila keskinkertainen tai huono	%	16.2	14.8	13.6	-1.4
(N)	(24706)	(27106)	(28379)		-1.2
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	20.3	19.2	20.6	-1.1
(N)	(24962)	(26987)	(28286)		1.4
Päänsärkyä viikoittain	%	22.3	20.9	21.1	-1.4
(N)	(24914)	(27007)	(28311)		.2
Väsymystä lähes päivittäin	%	8.6	8.1	10.4	-.5
(N)	(24884)	(26951)	(28314)		2.3
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	10.2	9.4	10.4	-.8
(N)	(23766)	(26104)	(27685)		1.0
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	8.4	7.7	8.2	-.7
(N)	(24460)	(26389)	(27701)		.5
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	12.8	12.7	13.9	-.1
(N)	(24201)	(26533)	(28079)		1.2
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	12.7	11.6	11.0	-1.1
(N)	(24963)	(27085)	(28264)		-.6
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	20.6	17.4	16.8	-3.2
(N)	(24091)	(26363)	(27419)		-.6
Ei syö kouluruokaa	%	10.5	9.9	8.3	-.6
(N)	(24632)	(26652)	(28059)		-1.6
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%			42.2	
(N)	(0)	(0)	(28046)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%			72.5	
(N)	(0)	(0)	(25361)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	36.5	32.3	32.0	-4.2
(N)	(24455)	(26284)	(27715)		-.3
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%		30.5	28.4	
(N)	(0)	(26730)	(25393)		-2.1
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	10.9	9.4	9.4	-1.5
(N)	(24819)	(26789)	(28332)		.0
Tupakoi päivittäin	%	25.3	22.9	18.5	-2.4
(N)	(24612)	(26856)	(28024)		-4.4
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	28.7	21.8	23.0	-6.9
(N)	(24874)	(26964)	(28334)		1.2
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	12.0	11.7	9.3	-.3
(N)	(24520)	(26728)	(28277)		-2.4
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	19.0	15.8	14.1	-3.2
(N)	(24236)	(26573)	(28133)		-1.7

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 21. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosentti-osuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien **tytöistä** Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00->02	Muutos 02->04
Vanhemmuuden puutetta*	%	22.6	24.1		1.5
(N)	(0)	(25149)	(26621)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	%	40.3	37.4	37.9	-2.9
(N)	(24198)	(26017)	(27554)		.5
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	26.0	24.6	25.8	-1.4
(N)	(24183)	(25990)	(27534)		1.2
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	32.4	28.9	28.7	-3.5
(N)	(24188)	(25960)	(27490)		-.2
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	44.0	43.9	42.7	-.1
(N)	(24589)	(26253)	(27561)		-1.2
Ei yhtään läheistä ystävää	%	7.7	7.6	7.3	-.1
(N)	(24237)	(26045)	(27557)		-.3
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%		17.4	16.0	
(N)	(0)	(26066)	(27609)		-1.4
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%		14.6	14.6	
(N)	(0)	(25809)	(27426)		.0
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	15.4	15.3	20.3	-.1
(N)	(23814)	(25753)	(27293)		5.0
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	63.8	59.1	58.8	-4.7
(N)	(24381)	(26132)	(26579)		-.3
Koulun huono sisäilma haittaa	%	63.4	58.5	57.0	-4.9
(N)	(24606)	(26273)	(27630)		-1.5
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	31.5	28.1	28.5	-3.4
(N)	(23795)	(25681)	(27195)		.4
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	32.2	28.7	26.9	-3.5
(N)	(24087)	(25892)	(27496)		-1.8
Koulutyöhön liittytvä työmäärä liian suuri	%	45.2	44.7	45.0	-.5
(N)	(24475)	(26202)	(27686)		.3
Opiskeluvaikeuksia	%	38.1	37.8	39.6	-.3
(N)	(24237)	(26004)	(27447)		1.8
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%		9.6	10.3	
(N)	(0)	(25580)	(26955)		.7
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	6.1	5.1	4.8	-1.0
(N)	(24563)	(26224)	(27694)		-.3
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%		10.0	9.9	
(N)	(0)	(24441)	(26115)		-.1
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	5.1	5.2	5.8	.1
(N)	(24514)	(26252)	(27747)		.6
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	10.5	11.9	10.2	1.4
(N)	(24465)	(26187)	(27574)		-1.7
Terveystila keskinkertainen tai huono	%	24.3	21.8	19.8	-2.5
(N)	(24290)	(26255)	(27675)		-2.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	36.7	35.3	36.9	-1.4
(N)	(24496)	(26217)	(27628)		1.6
Päänsärkyä viikoittain	%	38.1	39.1	37.9	1.0
(N)	(24492)	(26232)	(27652)		-1.2
Väsytystä lähes päivittäin	%	19.3	18.7	21.0	-.6
(N)	(24458)	(26193)	(27645)		2.3
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	22.8	22.1	23.0	-.7
(N)	(23622)	(25558)	(27147)		.9
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	17.9	15.8	16.9	-2.1
(N)	(24033)	(25801)	(27267)		1.1
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	29.4	28.1	28.2	-1.3
(N)	(24005)	(25899)	(27479)		.1
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	14.3	13.6	13.2	-.7
(N)	(24493)	(26265)	(27643)		-.4
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	23.3	20.9	19.9	-2.4
(N)	(24009)	(25837)	(27197)		-1.0
Ei syö kouluruokaa	%	11.7	11.0	8.8	-.7
(N)	(24342)	(26068)	(27576)		-2.2
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%			31.7	
(N)	(0)	(0)	(27533)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%			49.5	
(N)	(0)	(0)	(26202)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	18.3	15.3	16.7	-3.0
(N)	(24255)	(25720)	(27434)		1.4
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%		18.4	18.9	
(N)	(0)	(26105)	(26234)		.5
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	11.2	9.3	8.4	-1.9
(N)	(24425)	(26130)	(27667)		-.9
Tupakoi päivittäin	%	23.8	21.7	18.9	-2.1
(N)	(24337)	(26082)	(27408)		-2.8
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	24.0	18.1	22.0	-5.9
(N)	(24492)	(26176)	(27661)		3.9
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	10.1	10.1	8.5	.0
(N)	(24316)	(26094)	(27634)		-1.6
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	15.2	13.2	13.4	-2.0
(N)	(24174)	(25974)	(27525)		.2

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 22. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet **lukion 1. ja 2. vuosikurssien** opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-aste- ja sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	%	23.8	23.8		.0
(N)	(0)	(27496)	(28026)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	%	37.4	36.3	36.3	-1.1
(N)	(26798)	(28230)	(28756)		.0
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	20.3	20.1	20.9	-.2
(N)	(26748)	(28187)	(28724)		.8
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	25.8	23.2	23.4	-2.6
(N)	(26788)	(28210)	(28736)		.2
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	34.9	34.3	33.5	-.6
(N)	(27015)	(28382)	(28695)		-.8
Ei yhtään läheistä ystävää	%	8.9	9.5	9.2	.6
(N)	(26808)	(28225)	(28759)		-.3
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%		9.6	7.2	
(N)	(0)	(28260)	(28804)		-2.4
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%		17.6	14.8	
(N)	(0)	(28070)	(28668)		-2.8
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	32.6	32.9	39.9	.3
(N)	(26482)	(28048)	(28576)		7.0
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	55.1	50.5	47.8	-4.6
(N)	(26882)	(28311)	(28007)		-2.7
Koulun huono sisäilma haittaa	%	60.2	57.6	53.6	-2.6
(N)	(27062)	(28402)	(28813)		-4.0
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	16.0	14.6	13.4	-1.4
(N)	(26329)	(27904)	(28542)		-1.2
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	25.9	22.0	17.8	-3.9
(N)	(26736)	(28163)	(28740)		-4.2
Koulutyöhön liittyyvä työmäärä liian suuri	%	50.7	53.4	52.8	2.7
(N)	(26996)	(28362)	(28848)		-.6
Opiskeluvaikeuksia	%	50.0	51.0	51.2	1.0
(N)	(26770)	(28233)	(28661)		.2
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%		11.6	10.5	
(N)	(0)	(27803)	(28233)		-1.1
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	3.8	3.4	3.4	-.4
(N)	(27013)	(28355)	(28848)		.0
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%		14.5	12.8	
(N)	(0)	(27507)	(28155)		-1.7
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	1.6	1.6	1.7	.0
(N)	(26979)	(28381)	(28866)		.1
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	8.9	10.1	8.4	1.2
(N)	(26950)	(28344)	(28778)		-1.7
Terveystila keskinkertainen tai huono	%	20.3	20.3	18.3	.0
(N)	(26867)	(28395)	(28831)		-2.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	34.0	34.6	34.3	.6
(N)	(26942)	(28345)	(28807)		-.3
Päänsärkyä viikoittain	%	26.2	26.6	25.7	.4
(N)	(26927)	(28335)	(28804)		-.9
Väsymystä lähes päivittäin	%	14.3	15.2	16.3	.9
(N)	(26922)	(28330)	(28815)		1.1
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	15.1	15.9	15.9	.8
(N)	(26258)	(27816)	(28505)		.0
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	9.3	9.8	10.1	.5
(N)	(26651)	(28068)	(28606)		.3
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	9.2	10.2	9.3	1.0
(N)	(26600)	(28050)	(28700)		-.9
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	18.8	16.5	15.7	-2.3
(N)	(26873)	(28336)	(28757)		-.8
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	22.7	19.6	17.7	-3.1
(N)	(25725)	(27492)	(28092)		-1.9
Ei syö kouluruokaa	%	7.6	7.9	6.4	.3
(N)	(26862)	(28258)	(28776)		-1.5
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%			30.6	
(N)	(0)	(0)	(28754)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%			50.5	
(N)	(0)	(0)	(27622)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	10.9	8.6	7.5	-2.3
(N)	(26748)	(27044)	(28701)		-1.1
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%			35.8	
(N)	(0)	(28303)	(27643)		-.8
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	10.0	9.8	9.3	-.2
(N)	(26938)	(28316)	(28828)		-.5
Tupakoi päivittäin	%	19.7	19.4	15.7	-.3
(N)	(26603)	(28139)	(28484)		-3.7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	24.3	23.5	30.3	-.8
(N)	(26947)	(28350)	(28840)		6.8
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	16.9	17.7	15.7	.8
(N)	(26761)	(28273)	(28799)		-2.0
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	14.8	15.2	14.6	.4
(N)	(26650)	(28198)	(28753)		-.6

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 23. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion I. vuosikurssin opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)		2000	2002	2004	Muutos 00->02	Muutos 02->04
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)		22.7 (14482)	23.3 (15085)		.6
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	% (N)	38.6 (14393)	36.9 (14835)	36.5 (15416)	-1.7	-.4
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	19.9 (14364)	20.0 (14815)	20.6 (15406)	.1	.6
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	25.9 (14394)	23.3 (14824)	23.9 (15410)	-2.6	.6
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	35.6 (14508)	34.6 (14911)	33.8 (15383)	-1.0	-.8
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	9.6 (14404)	10.2 (14833)	9.8 (15420)	.6	-.4
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)		11.1 (14857)	8.0 (15440)		-3.1
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)		17.9 (14759)	14.9 (15366)		-3.0
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	27.9 (14234)	28.2 (14759)	34.2 (15326)	.3	6.0
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	55.7 (14448)	51.6 (14872)	48.6 (14992)	-4.1	-3.0
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N)	59.8 (14538)	57.5 (14927)	52.3 (15433)	-2.3	-5.2
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	14.4 (14136)	13.7 (14670)	12.9 (15298)	-.7	-.8
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	% (N)	24.1 (14331)	20.8 (14795)	16.7 (15405)	-3.3	-4.1
Koulutyöhön liittytvä työmäärä liian suuri	% (N)	49.0 (14503)	51.6 (14902)	50.3 (15456)	2.6	-1.3
Opiskeluvaikeuksia	% (N)	49.9 (14387)	49.7 (14835)	49.2 (15372)	-.2	-.5
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	% (N)		10.0 (14642)	9.3 (15179)		-.7
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	3.4 (14512)	3.4 (14900)	3.0 (15457)	.0	-.4
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)		12.1 (14387)	10.6 (15069)		-1.5
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	1.7 (14495)	1.9 (14916)	1.8 (15469)	.2	-.1
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	9.3 (14471)	10.4 (14898)	9.0 (15411)	1.1	-1.4
Terveystila keskinkertainen tai huono	% (N)	21.0 (14429)	20.2 (14922)	18.2 (15443)	-.8	-2.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	34.3 (14466)	34.4 (14899)	34.5 (15434)	.1	.1
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	26.6 (14460)	27.0 (14895)	26.1 (15432)	.4	-.9
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	14.7 (14459)	15.4 (14889)	15.8 (15434)	.7	.4
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	% (N)	15.5 (14077)	16.4 (14618)	16.0 (15265)	.9	-.4
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	9.7 (14293)	10.1 (14757)	9.9 (15316)	.4	-.2
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	8.6 (14317)	9.8 (14747)	9.1 (15384)	1.2	-.7
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	18.1 (14417)	14.9 (14887)	14.3 (15399)	-3.2	-.6
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	22.3 (13787)	18.7 (14424)	17.1 (15039)	-3.6	-1.6
Ei syö kouluruokaa	% (N)	7.9 (14429)	8.1 (14839)	6.3 (15416)	.2	-1.8
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	% (N)			32.2 (15406)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	% (N)			51.9 (14750)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	% (N)	12.5 (14367)	9.6 (14357)	8.8 (15385)	-2.9	-.8
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)		33.3 (14869)	32.4 (14758)		-.9
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	9.7 (14469)	9.4 (14874)	8.7 (15449)	-.3	-.7
Tupakoi päivittäin	% (N)	18.9 (14313)	18.7 (14798)	14.4 (15290)	-.2	-4.3
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	23.3 (14470)	21.1 (14891)	25.5 (15455)	-2.2	4.4
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	14.8 (14381)	15.2 (14862)	13.2 (15438)	.4	-2.0
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	% (N)	14.2 (14313)	13.8 (14815)	12.4 (15412)	-.4	-1.4

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 24. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Sukupuolivakioidut prosenttiosuudet lukion **2. vuosikurssin** opiskelijoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, sukupuolivakioitu % (vastaajien lukumäärä)		2000	2002	2004	Muutos 00->02	Muutos 02->04
Vanhemmuuden puutetta*	% (N)		24.9 (13014)	24.3 (12941)		-.6
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	% (N)	36.3 (12405)	35.6 (13395)	36.2 (13340)	-.7	.6
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	% (N)	20.7 (12384)	20.3 (13372)	21.3 (13318)	-.4	1.0
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	% (N)	25.7 (12394)	23.0 (13386)	22.8 (13326)	-2.7	-.2
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	% (N)	34.2 (12507)	34.1 (13471)	33.3 (13312)	-.1	-.8
Ei yhtään läheistä ystävää	% (N)	8.2 (12404)	8.8 (13392)	8.7 (13339)	.6	-.1
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	% (N)		8.1 (13403)	6.3 (13364)		-1.8
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	% (N)		17.2 (13311)	14.7 (13302)		-2.5
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	% (N)	37.3 (12248)	37.7 (13289)	45.6 (13250)	.4	7.9
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	% (N)	54.5 (12434)	49.3 (13439)	47.0 (13015)	-5.2	-2.3
Koulun huono sisäilma haittaa	% (N)	60.5 (12524)	57.6 (13475)	54.8 (13380)	-2.9	-2.8
Koulun työilmapiirissä ongelmia	% (N)	17.7 (12193)	15.5 (13234)	14.0 (13244)	-2.2	-1.5
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	% (N)	27.8 (12405)	23.2 (13368)	18.9 (13335)	-4.6	-4.3
Koulutyöhön liittyyvä työmäärä liian suuri	% (N)	52.3 (12493)	55.2 (13460)	55.3 (13392)	2.9	.1
Opiskeluvaikeuksia	% (N)	50.2 (12383)	52.3 (13398)	53.1 (13289)	2.1	.8
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	% (N)		13.1 (13161)	11.6 (13054)		-1.5
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	% (N)	4.1 (12501)	3.5 (13455)	3.8 (13391)	-.6	.3
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	% (N)		17.0 (13120)	15.1 (13086)		-1.9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	% (N)	1.4 (12484)	1.4 (13465)	1.5 (13397)	.0	.1
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	% (N)	8.5 (12479)	9.7 (13446)	7.9 (13367)	1.2	-1.8
Terveystila keskinkertainen tai huono	% (N)	19.7 (12438)	20.4 (13473)	18.4 (13388)	.7	-2.0
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	% (N)	33.7 (12476)	34.8 (13446)	34.1 (13373)	1.1	-.7
Päänsärkyä viikoittain	% (N)	25.7 (12467)	26.1 (13440)	25.2 (13372)	.4	-.9
Väsymystä lähes päivittäin	% (N)	14.0 (12463)	15.0 (13441)	16.8 (13381)	1.0	1.8
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	% (N)	14.7 (12181)	15.5 (13198)	15.9 (13240)	.8	.4
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	% (N)	9.0 (12358)	9.6 (13311)	10.3 (13290)	.6	.7
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	% (N)	9.9 (12283)	10.7 (13303)	9.6 (13316)	.8	-1.1
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	% (N)	19.4 (12456)	18.0 (13449)	17.0 (13358)	-1.4	-1.0
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	% (N)	23.1 (11938)	20.4 (13068)	18.3 (13053)	-2.7	-2.1
Ei syö kouluruokaa	% (N)	7.3 (12433)	7.7 (13419)	6.5 (13360)	.4	-1.2
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	% (N)			29.1 (13348)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	% (N)			49.1 (12872)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	% (N)	9.4 (12381)	7.6 (12687)	6.2 (13316)	-1.8	-1.4
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	% (N)		38.4 (13434)	37.7 (12885)		-.7
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	% (N)	10.4 (12469)	10.3 (13442)	10.0 (13379)	-.1	-.3
Tupakoi päivittäin	% (N)	20.4 (12290)	20.1 (13341)	16.9 (13194)	-.3	-3.2
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	% (N)	25.4 (12477)	25.9 (13459)	35.1 (13385)	.5	9.2
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	% (N)	19.0 (12380)	20.3 (13411)	18.2 (13361)	1.3	-2.1
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	% (N)	15.5 (12337)	16.5 (13383)	16.8 (13341)	1.0	.3

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 25. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosentti-osuudet lukion 1. ja 2. vuosikurssien **pojista** Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	%	25.1	25.1		.0
(N)	(0)	(11616)	(12096)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	%	41.1	39.2	38.9	-1.9
(N)	(11443)	(11967)	(12437)		- .3
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	18.6	18.7	19.0	.1
(N)	(11425)	(11956)	(12427)		.3
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	25.1	22.2	22.0	-2.9
(N)	(11448)	(11954)	(12423)		- .2
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	33.3	32.7	31.5	-.6
(N)	(11548)	(12047)	(12390)		-1.2
Ei yhtään läheistä ystävää	%	13.1	13.3	13.2	.2
(N)	(11442)	(11956)	(12433)		- .1
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%		14.0	10.0	
(N)	(0)	(11986)	(12466)		-4.0
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%		23.3	19.7	
(N)	(0)	(11901)	(12392)		-3.6
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	35.3	36.4	41.8	1.1
(N)	(11335)	(11925)	(12372)		5.4
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	50.4	45.9	44.0	-4.5
(N)	(11505)	(12024)	(12121)		-1.9
Koulun huono sisäilma haittaa	%	55.9	52.8	49.5	-3.1
(N)	(11582)	(12065)	(12482)		-3.3
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	14.5	13.4	11.7	-1.1
(N)	(11269)	(11871)	(12342)		-1.7
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	27.1	23.4	18.6	-3.7
(N)	(11446)	(11959)	(12445)		-4.8
Koulutyöhön liittytvä työmäärä liian suuri	%	44.7	47.1	46.7	2.4
(N)	(11543)	(12047)	(12493)		- .4
Opiskeluvaikeuksia	%	52.3	53.1	53.4	.8
(N)	(11430)	(11987)	(12401)		.3
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%		12.3	11.0	
(N)	(0)	(11774)	(12219)		-1.3
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	4.7	4.5	4.3	-.2
(N)	(11557)	(12047)	(12495)		- .2
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%		14.7	12.8	
(N)	(0)	(11741)	(12222)		-1.9
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	2.5	2.6	2.5	.1
(N)	(11532)	(12051)	(12506)		- .1
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	8.1	9.4	7.8	1.3
(N)	(11518)	(12033)	(12458)		-1.6
Terveydentila keskinkertainen tai huono	%	17.4	17.5	15.7	.1
(N)	(11489)	(12060)	(12493)		-1.8
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	21.2	22.6	22.2	1.4
(N)	(11524)	(12032)	(12476)		- .4
Päänsärkyä viikoittain	%	16.5	16.7	16.2	.2
(N)	(11505)	(12023)	(12475)		- .5
Väsymystä lähes päivittäin	%	9.5	10.0	10.9	.5
(N)	(11504)	(12024)	(12478)		.9
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	8.8	9.6	9.5	.8
(N)	(11183)	(11761)	(12315)		- .1
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	6.6	6.9	7.5	.3
(N)	(11407)	(11892)	(12368)		.6
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	4.2	5.2	4.8	1.0
(N)	(11380)	(11930)	(12444)		- .4
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	16.8	14.1	13.2	-2.7
(N)	(11461)	(12025)	(12436)		- .9
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	21.4	17.0	15.6	-4.4
(N)	(10806)	(11569)	(12037)		-1.4
Ei syö kouluruokaa	%	7.0	7.4	5.9	.4
(N)	(11478)	(11977)	(12450)		-1.5
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%			35.5	
(N)	(0)	(0)	(12435)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%			61.5	
(N)	(0)	(0)	(11753)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	16.5	13.4	11.8	-3.1
(N)	(11410)	(11362)	(12411)		-1.6
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%		46.4	44.6	
(N)	(0)	(11999)	(11759)		-1.8
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	9.7	9.5	8.9	-.2
(N)	(11526)	(12006)	(12481)		- .6
Tupakoi päivittäin	%	18.4	18.2	14.5	-.2
(N)	(11352)	(11930)	(12354)		-3.7
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	30.5	28.8	34.8	-1.7
(N)	(11510)	(12037)	(12493)		6.0
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	17.9	18.5	16.5	.6
(N)	(11434)	(11980)	(12472)		-2.0
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	17.1	17.2	16.5	.1
(N)	(11367)	(11944)	(12449)		- .7

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa

LIITETAULUKKO 26. Kouluterveyskyselyn hyvinvointi-indikaattorit. Luokka-astevakioidut prosentti-osuudet lukion 1. ja 2. vuosikurssien **työistä** Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä vuosina 2000, 2002 ja 2004.

Indikaattori, luokka-astevakioitu % (vastaajien lukumäärä)	2000	2002	2004	Muutos 00→02	Muutos 02→04
Vanhemmuuden puutetta*	%	22.5	22.6		.1
(N)	(0)	(15880)	(15930)		
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa	%	33.8	33.4	-.4	.3
(N)	(15355)	(16263)	(16319)		
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	%	21.9	21.6	-.3	1.3
(N)	(15323)	(16231)	(16297)		
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	%	26.5	24.1	-2.4	.7
(N)	(15340)	(16256)	(16313)		
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	%	36.5	36.0	-.5	-.4
(N)	(15467)	(16335)	(16305)		
Ei yhtään läheistä ystävää	%	4.7	5.7	1.0	-.4
(N)	(15366)	(16269)	(16326)		
Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana	%	5.2	4.3		-.9
(N)	(0)	(16274)	(16338)		
Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana	%	11.9	9.9		-2.0
(N)	(0)	(16169)	(16276)		
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	%	29.9	29.4	-.5	8.7
(N)	(15147)	(16123)	(16204)		
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	%	59.8	55.1	-4.7	-3.4
(N)	(15377)	(16287)	(15886)		
Koulun huono sisäilma haittaa	%	64.4	62.3	-2.1	-4.7
(N)	(15480)	(16337)	(16331)		
Koulun työilmapiirissä ongelmia	%	17.6	15.9	-1.7	-.8
(N)	(15060)	(16033)	(16200)		
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	%	24.8	20.6	-4.2	-3.6
(N)	(15290)	(16204)	(16295)		
Koulutyöhön liittyyvä työmäärä liian suuri	%	56.7	59.7	3.0	-.8
(N)	(15453)	(16315)	(16355)		
Opiskeluvaikeuksia	%	47.8	49.0	1.2	-.1
(N)	(15340)	(16246)	(16260)		
Koulunkäynnissä ja opiskelussa avun puutetta*	%	10.9	9.9		-1.0
(N)	(0)	(16029)	(16014)		
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	%	2.8	2.4	-.4	.1
(N)	(15456)	(16308)	(16353)		
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	%	14.3	12.8		-1.5
(N)	(0)	(15766)	(15933)		
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	%	.7	.7	.0	.1
(N)	(15447)	(16330)	(16360)		
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	%	9.7	10.7	1.0	-1.7
(N)	(15432)	(16311)	(16320)		
Terveystila keskinkertainen tai huono	%	23.3	23.1	-.2	-2.1
(N)	(15378)	(16335)	(16338)		
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	%	46.8	46.7	-.1	-.3
(N)	(15418)	(16313)	(16331)		
Päänsärkyä viikoittain	%	35.8	36.5	.7	-1.3
(N)	(15422)	(16312)	(16329)		
Väsymystä lähes päivittäin	%	19.2	20.4	1.2	1.3
(N)	(15418)	(16306)	(16337)		
Päivittäin vähintään kaksi oiretta*	%	21.5	22.3	.8	.1
(N)	(15075)	(16055)	(16190)		
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	%	12.1	12.7	.6	.0
(N)	(15244)	(16176)	(16238)		
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	%	14.2	15.3	1.1	-1.4
(N)	(15220)	(16120)	(16256)		
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	%	20.7	18.9	-1.8	-.8
(N)	(15412)	(16311)	(16321)		
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	%	24.0	22.2	-1.8	-2.4
(N)	(14919)	(15923)	(16055)		
Ei syö kouluruokaa	%	8.3	8.4	.1	-1.5
(N)	(15384)	(16281)	(16326)		
Epäterveellisiä välipaloja väh 2 kertaa viikossa	%		25.7		
(N)	(0)	(0)	(16319)		
Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä	%		39.5		
(N)	(0)	(0)	(15869)		
Huonot tiedot seksuaaliterveydestä*	%	5.3	3.9	-1.4	-.7
(N)	(15338)	(15682)	(16290)		
Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23	%	25.2	25.5		.3
(N)	(0)	(16304)	(15884)		
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	%	10.4	10.1	-.3	-.3
(N)	(15412)	(16310)	(16347)		
Tupakoi päivittäin	%	20.9	20.6	-.3	-3.8
(N)	(15251)	(16209)	(16130)		
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	%	18.2	18.2	.0	7.6
(N)	(15437)	(16313)	(16347)		
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	%	15.9	16.9	1.0	-2.0
(N)	(15327)	(16293)	(16327)		
Käyttää vähintään kahta päihdettä*	%	12.5	13.2	.7	-.4
(N)	(15283)	(16254)	(16304)		

* indikaattorin prosenttiosuudet eivät ole vertailukelpoisia tässä raportissa esitettyjen vuosien 1999, 2001 ja 2003 prosenttiosuuksien kanssa